

**UCHWAŁA NR 101/XII/19
RADY GMINY POCZESNA**

z dnia 19 listopada 2019 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Poczesna na lata 2019-2022
z perspektywą do 2027 roku”.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.) oraz art. 18 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019r., poz. 1396 z późn. zm.)

RADA GMINY POCZESNA uchwala, co następuje :

§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poczesna na lata 2019-2022 z perspektywą do 2027 roku” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

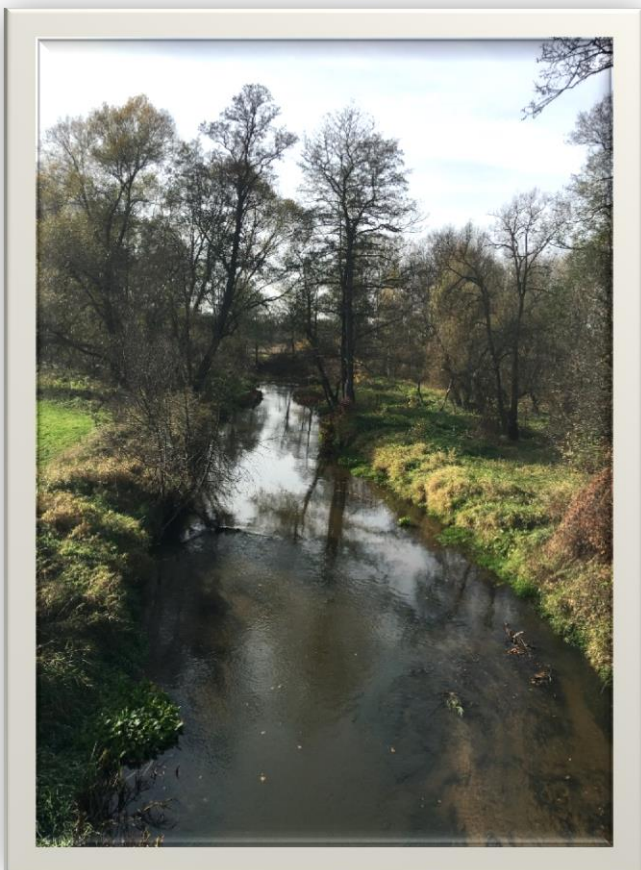
§ 2. Traci moc uchwała Nr 244/XXVI/09 Rady Gminy Poczesna z dnia 25 czerwca 2009 roku w sprawie przyjęcia aktualizacji Gminnego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Poczesna na lata 2008 - 2018.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poczesna.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

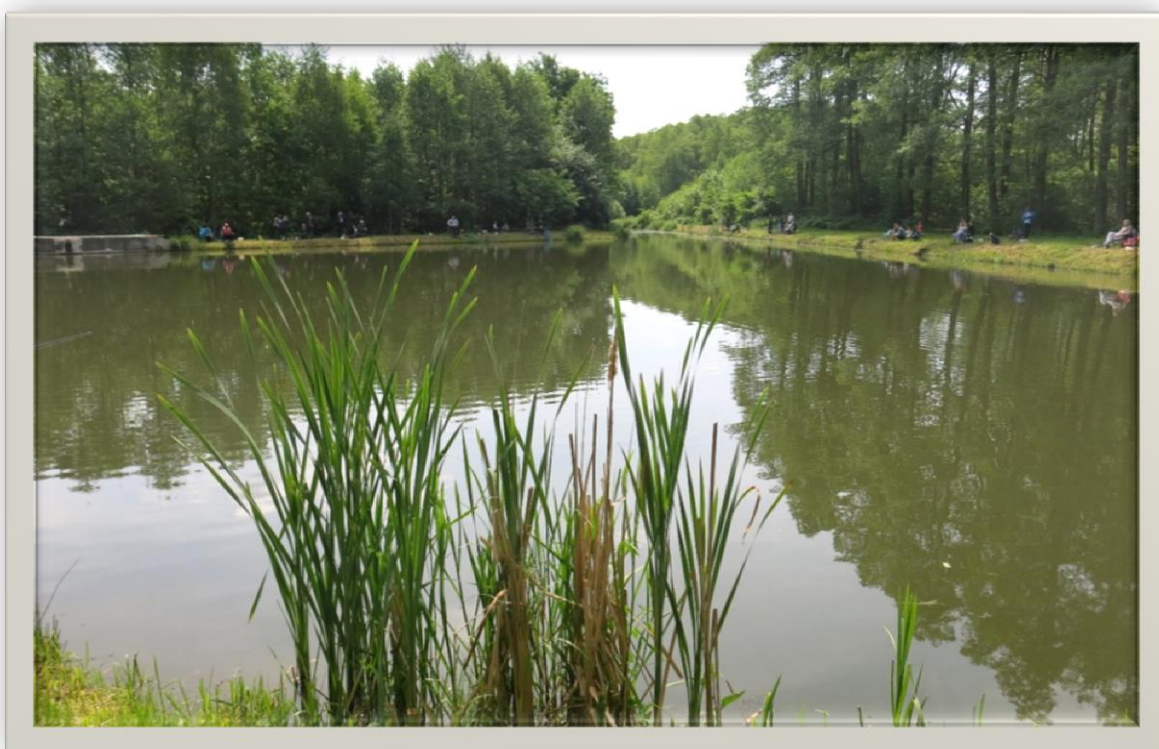
Przewodnicząca Rady

mgr Iwona Choła

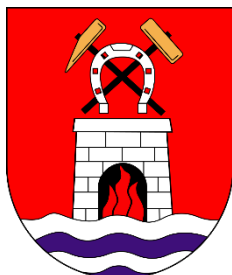
Załącznik do Uchwały
Nr 101/XII/19
Rady Gminy Poczesna
z dnia 19.11.2019 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poczesna na lata 2019-2022 z perspektywą do 2027 roku

Poczesna, wrzesień 2019 roku

Zamawiający:

Gmina Poczesna

Urząd Gminy w Poczesnej
ul. Wolności 2
42-262 Poczesna

tel. 34 32-74-116

fax. 34 32-63-018

WWW: www.poczesna.pl

E-mail: poczesna@poczesna.pl

**Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach**

**Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach**

Wykonawca:

ATsys.pl Sp. z o.o. Spółka Komandytowa

ul. Lompy 7/3
40-030 Katowice

NIP: 634-28-17-144
REGON: 243232469
KRS: 0000457756

E-mail: kontakt@atsys.pl

Spis treści

1.	Wykaz skrótów	7
2.	Wstęp	9
2.1.	Podstawa prawna i cel opracowania	9
2.2.	Metodyka opracowania	10
2.3.	Struktura opracowania	10
2.4.	Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	11
2.5.	Zgodność Programu Ochrony Środowiska z dokumentami strategicznymi powiatu	13
2.5.1.	Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016-2020.....	13
2.5.2.	Program Ochrony Środowiska Powiatu Częstochowskiego.....	14
2.6.	Zgodność z dokumentami strategicznymi gminy	15
2.6.1.	Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2026 roku.....	15
2.6.2.	Założenia do Planu zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gazową dla Gminy Poczesna do 2032 r.....	16
2.6.3.	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Poczesna.....	17
2.6.4.	Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Poczesna wraz ze zmianami	18
2.6.5.	Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Poczesna	18
2.7.	Realizacja inwestycji z zakresu ochrony środowiska w Gminie w latach 2015-2018	19
3.	Streszczenie opracowania	24
4.	Ogólna charakterystyka gminy, stan środowiska i zagrożenia	25
4.1.	Informacje ogólne	25
4.1.1.	Charakterystyka gminy	25
4.1.1.1.	Położenie gminy, podział administracyjny	25
4.1.1.2.	Demografia	26
4.1.1.3.	Klimat.....	27
4.1.1.4.	Mieszkalnictwo	29
4.1.1.5.	Przedsiębiorcy	30
4.1.1.6.	Rolnictwo	32
4.1.1.7.	Leśnictwo.....	33
4.1.1.8.	Zasoby przyrodnicze	34

4.1.2.	Infrastruktura drogowa i samochodowa	35
4.1.3.	Infrastruktura mieszkalna	38
4.1.4.	Budynki użyteczności publicznej	39
5.	Ocena stanu środowiska	41
5.1.	Powietrze atmosferyczne i klimat	41
5.1.1.	Klimat	41
5.1.2.	Emisje zanieczyszczeń powietrza	43
5.1.3.	Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem	52
5.2.	Klimat akustyczny	54
5.2.1.	Hałas komunikacyjny	57
5.2.2.	Hałas kolejowy	60
5.2.3.	Hałas lotniczy	64
5.2.4.	Hałas przemysłowy	65
5.3.	Zasoby wodne	67
5.3.1.	Wody powierzchniowe	67
5.3.2.	Wody podziemne	71
5.3.3.	Bezpieczeństwo powodziowe	75
5.4.	Gospodarka wodno-ściekowa	79
5.4.1.	Gospodarka wodociągowa	79
5.4.2.	Gospodarka ściekowa	83
5.5.	Zasoby geologiczne i kopaliny	89
5.6.	Warunki glebowe i ukształtowanie terenu	92
5.7.	Gospodarka odpadami	97
5.8.	Zasoby przyrodnicze	103
5.9.	Promieniowanie	112
5.9.1.	Promieniowanie jonizujące	112
5.9.2.	Promieniowanie niejonizujące	121
5.10.	Awarie przemysłowe	128
6.	Cele programu ochrony środowiska	132
7.	Dostępne źródła finansowania	144

7.1.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	144
7.2.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	146
7.3.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020	148
7.4.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020	150
7.5.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020	151
7.6.	Premia termomodernizacyjna ze środków Banku Gospodarstwa Krajowego	152
7.7.	Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz.U. 2016 poz. 831) tzw. „białe certyfikaty”	153
8.	System realizacji Programu.....	155
9.	Spis tabel	156
10.	Spis rysunków.....	160

1. WYKAZ SKRÓTÓW

Skróty użyte w niniejszym dokumencie:

1. B(a)P – benzo(a)piren
2. CBDG – Centralna Baza Danych Geologicznych
3. D-P-S-I-R – model „siły sprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja”
4. FOŚ – Fundusz Ochrony Środowiska
5. GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
6. GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
7. GUS – Główny Urząd Statystyczny
8. GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych
9. IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach
10. JCW – Jednolite części wód
11. JCWP – Jednolite części wód powierzchniowych
12. JCWPd – Jednolite części wód podziemnych
13. JST – Jednostka/Jednostki samorządu terytorialnego
14. MŚ – Ministerstwo Środowiska
15. NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
16. NIK – Najwyższa Izba Kontroli
17. NPPDL – Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych
18. OChK – Obszar Chronionego Krajobrazu
19. OZE – Odnawialne źródła energii
20. Q - Czwartorzęd
21. PK – Park krajobrazowy
22. PM_{2.5} – Pył zawieszony o średnicy cząstek do 2,5 µm
23. PM₁₀ – Pył zawieszony o średnicy cząstek do 10 µm
24. PN – Park Narodowy
25. PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
26. POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
27. Program – Program Ochrony Środowiska
28. PSH – Państwowa Służba Hydrogeologiczna
29. PZRP – Plan Zarządzaniem Ryzykiem Powodziowym
30. SMART – Zasada Skonkretyzowane-Mierzalne-Akceptowalne-Realne-Terminowe
31. Tr - Trzeciorzęd

- 32. UE – Unia Europejska
- 33. WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- 34. WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
- 35. WPF – Wieloletnia Prognoza Finansowa
- 36. WWA – wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
- 37. ZDR – Zakład o dużym ryzyku
- 38. ZZR – Zakład o zwiększonym ryzyku

2. WSTĘP

2.1. Podstawa prawna i cel opracowania

Ochrona środowiska naturalnego wraz z odpowiednią dbałością o życie mieszkańców jest obowiązkiem gminy, a cel ten powinien wynikać z harmonijnie prowadzonej polityki ekologicznej, zgodnej z przyjętymi dokumentami strategicznymi na danym obszarze. Efektywność działań zależy od przyjętych kierunków i rozwiązań, a także współpracy pomiędzy podmiotami i jednostkami samorządu terytorialnego - szczególnie w obszarach, w których przewidywane są zagrożenia środowiskowe lub na terenach ochrony przyrodniczej. Niezbędne jest więc przyjęcie dokumentu zarządzania strategicznego, który określi zadania dla wszystkich podmiotów korzystających z zasobów i mających swój udział w ochronie środowiska.

Niniejszy dokument został sporządzony przy współpracy z Urzędem Gminy z wykorzystaniem danych przekazanych przez instytucje, podmioty i przedsiębiorstwa działające na terenie gminy.

Głównym i nadrzędnym celem opracowania Programu Ochrony Środowiska jest weryfikacja podjętych działań wraz z aktualną oceną stanu środowiska, w porównaniu do zakładanych efektów, a także uaktualnienie celów polityki ekologicznej zapewniającej bezpieczeństwo wszystkich komponentów środowiska naturalnego z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego. W Programie Ochrony Środowiska wskazany został sposób realizacji założeń na terenie gminy, zgodnie z wytyczonymi priorytetami ekologicznymi, a także z wyszczególnieniem działań krótkoterminowych do roku 2022 jak i działań długoterminowych w perspektywie do 2027 roku, zgodnymi z celami ustalonymi w strategiach, programach i dokumentach programowych szczebla międzynarodowego i krajowego. Opracowany dokument wyznacza również harmonogram działań w oparciu o wszystkie komponenty środowiska naturalnego, wraz z aspektami finansowymi realizacji proponowanych inwestycji i koncepcją prowadzenia monitoringu, a także aktualizacji założeń. Istotnym celem jest również włączenie społeczeństwa na etapie kreowania dokumentu, a następnie przy jego realizacji i ewaluacji podjętych działań. Przyczyni się to do uspołecznienia procesu, a tym samym spełni edukacyjną rolę dokumentu.

2.2. Metodyka opracowania

Metodyka opracowania Programu bazowała na prostocie, zwięzłości i jak najefektywniejszym ujęciu wykorzystanych danych w postaci tabel i rysunków, co pozwala na łatwiejszy odbiór i większe zrozumienie, a tym samym na szerszy zasięg oddziaływania. Dokument został opracowany zgodnie z celami przedstawionymi w dokumentach strategicznych i programowych z uwzględnieniem założonych ram czasowych dla podejmowanych działań i kierunków rozwoju - w oparciu o wiarygodne i aktualne, w momencie powstawania, dane statystyczne i pomiarowe. Źródłem metodologii opracowania dokumentu były Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, które przygotowało i opublikowało Ministerstwo Środowiska 2 września 2015 roku.

Przedstawione w Programie cele rozwoju zostały sporządzone zgodnie z zasadą SMART pozwalającą na określenie jak najbardziej konkretnych kierunków działania, których wykonanie jest mierzalne, akceptowalne i realne do osiągnięcia dla osób i podmiotów. Wskazuje także terminy, w których powinny zostać ukończone. Zastosowany przy tworzeniu opracowania, został również model DPSIR, w którym określone zostały warunki występujące na analizowanym obszarze wraz z opisem wywieranych przez nie presji środowiskowych, a także oceną obecnego stanu środowiska i jego wpływu na warunki społeczno-gospodarcze. Model DPSIR wskazuje również reakcję poprzez utworzoną politykę ekologiczną oddziaływującą i kształtującą wszystkie elementy modelu. Przyjęta metodyka pokazuje wzajemną sieć powiązań i interakcji wszystkich komponentów środowiska oraz określa dynamizm zmian występujący w otaczającej rzeczywistości.

2.3. Struktura opracowania

Dokument został sporządzony zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska i przyjętymi zasadami wewnętrznymi pozwalającymi na uzyskanie ujednoliconego i przejrzystego opracowania, w którym zawarto:

- Wykaz wykorzystanych skrótów wraz z rozwinięciem i wyjaśnieniem;
- Wstęp zawierający podstawę prawną, cel i metodykę tworzenia opracowania, a także opis struktury dokumentu, zgodność ze strategicznymi dokumentami i charakterystykę realizacji założeń przedstawionych w dotychczas obowiązującym programie ochrony środowiska;
- Streszczenie w języku niespecjalistycznym pozwalające na pełne zrozumienie dokumentu przez wszystkich potencjalnych odbiorców;

- Ocenę aktualnego stanu środowiska, w którym zawarto również charakterystykę gmin oraz charakterystykę stanu środowiska, którą podzielono na dziesięć obszarów interwencyjnych:
  - ochrona klimatu i jakości powietrza,
  - zagrożenia hałasem,
  - pola elektromagnetyczne,
  - gospodarowanie wodami,
  - gospodarka wodno-ściekowa,
  - zasoby geologiczne,
  - gleby,
  - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
  - zasoby przyrodnicze,
  - zagrożenia poważnymi awariami,

dla których sporządzona została analiza SWOT, będąca podsumowaniem każdego obszaru, a także dla których uwzględniono zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz (IV) monitoring środowiska.

- Cele ochrony środowiska w oparciu o wydzielone obszary interwencyjne wymagające reakcji wraz z działaniami pozwalającymi na osiągnięcie zakładanych efektów i harmonogramem rzeczowo-finansowym uwzględniającym finansowanie zewnętrzne i własne gminy;
- System realizacji programu ochrony środowiska, w którym zawarta została współpraca z interesariuszami, zarządzanie i monitoring, a także ewaluacja wyników wraz z raportowaniem i aktualizacją.

2.4. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Istotną cechą, przy tworzeniu programów ochrony środowiska, jest zachowanie spójności z zapisami nadrzędnych dokumentów strategicznych określającymi strategię zrównoważonego rozwoju kraju, jak i wizję bezpieczeństwa energetycznego, a także z zapisami dokumentów sektorowych sporządzonych dla odpowiednich obszarów interwencyjnych środowiska i opracowań o charakterze programowym na szczeblu województwa, powiatu i gminy. Zgodność z dokumentami pozwala na osiągnięcie zakładanych regionalnych celów rozwojowych poprzez zintegrowaną współpracę podmiotów o różnych kompetencjach środowiskowych. Pozwala również pozyskać środki finansowe ze

źródeł zewnętrznych, które warunkowane są podejmowaniem działań zgodnych z kierunkami wskazanymi w dokumentach szczebla krajowego bądź wojewódzkiego. Program jest spójny z zapisami i celami kierunkowymi dokumentów:

1. Strategia Europa 2020.
2. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.
3. Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku.
4. Polityka Wodna państwa 2030.
5. Program Wodno-Środowiskowy Kraju.
6. Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030.
7. Ramowa Dyrektywa Wodna.
8. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014.
9. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.
10. Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej.
11. Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej.
12. Krajowy Plan Działania w zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych.
13. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej.
14. Strategia Rozwoju Kraju 2020.
15. Długookresowa Strategia Rozwoju kraju, Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności.
16. Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020.
17. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”.
18. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku).
19. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020.
20. Strategia „Sprawne Państwo 2020”.
21. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie.
22. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.
23. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.
24. Polityka Leśna Państwa.

2.5. Zgodność Programu Ochrony Środowiska z dokumentami strategicznymi powiatu

2.5.1. Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016-2020

Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego jest dokumentem stanowiącym cele i kierunki działania samorządu oraz towarzyszących mu organów zależnych i podmiotów. Program został uchwalony przez Radę Powiatu Częstochowskiego w 2016 roku, a jego wykonanie powierzono Zarządowi Powiatu w Częstochowie. Misją powiatu jest: *Zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy powiatu częstochowskiego, jako bezpiecznego i atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, pracy, nauki, inwestycji i wypoczynku.*

Realizacja wyznaczonych kierunków działania opiera się o jasne i rzeczowe wytyczenie celów rozwoju. Powinny opierać się one o realne potrzeby i oczekiwania mieszkańców, podmiotów gospodarczych i współpracujących partnerów. Dla Powiatu Częstochowskiego wyodrębniono trzy działania, a następnie sformułowano cele strategiczne jakie powinny zostać osiągnięte w założonym horyzoncie czasowym. Są to:

- Obszar I – Nowoczesny Powiat Częstochowski, oparty na wiedzy, kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców,
- Obszar II – Powiat Częstochowski jako obszar bezpieczny i spójny pod względem społecznym i komunikacyjnym. Zrównoważony rozwój społeczny,
- Obszar III – Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów przyrodniczych, turystycznych i kulturowych Powiatu

Program Ochrony Środowiska wykazuje komplementarność ze Strategią Rozwoju Powiatu Częstochowskiego w zakresie działań mających na celu ochronę walorów i zasobów przyrodniczych na analizowanym terytorium. Celami strategicznymi wskazanymi w opracowaniu, odnoszącymi się jednocześnie do POŚ są:

- Cel strategiczny 6.I.4. wsparcie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i nowoczesnego rolnictwa,
  - o Wsparcie rozwoju rolnictwa – promowanie rozwoju upraw roślin energetycznych, co bezpośrednio zredukuje emisję CO₂ do atmosfery.
- Cel strategiczny 6.III.1. ochrona walorów przyrodniczych powiatu,

- Wsparcie rozwoju infrastruktury ochrony środowiska – budowa ścieżek rowerowych, utrzymanie szlaków turystycznych, promocja walorów przyrodniczych.
- Cel strategiczny 6.III.2. wsparcie różnorodnych działań ekologicznych na terenie powiatu częstochowskiego,
  - Wspieranie modernizacji sieci przesyłowych, termomodernizacji budynków, melioracji i gospodarki odpadami na terenie powiatu – promowanie instalacji OZE, wdrażanie nowoczesnego systemu gospodarki odpadami, monitoring jakości wody pitnej z ujęć podziemnych.
- Cel strategiczny 6.III.3. promocja kultury, turystyki i walorów przyrodniczych powiatu
  - Wspieranie obszarów zagrożonych degradacją – utrzymywanie ścieżek rowerowych, turystycznych, zabezpieczenie obszarów podlegających prawnej ochronie.

2.5.2. Program Ochrony Środowiska Powiatu Częstochowskiego

Program ochrony środowiska stanowi podstawę dla działań samorządu powiatowego w zakresie polityki ekologicznej i tworzenia innych dokumentów strategicznych, jak również gminnych programów ochrony środowiska. Obejmuje on zadania własne powiatu, zadania koordynowane oraz szczegółowe wytyczne do sporządzenia programów gminnych. Program stanowi analizę aktualnego stanu oraz wizję zmian, opartą o harmonogram prac, które doprowadzą do osiągnięcia założonych celów.

Priorytetowym celem Programu Ochrony Środowiska jest wyznaczenie polityki zrównoważonego rozwoju na terytorium powiatu. Do pozostałych celów wskazano:

- realizacja polityki ekologicznej państwa na terenie powiatu,
- strategiczne zarządzanie regionem w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami,
- przekazanie informacji na temat zasobów środowiska oraz stanu poszczególnych komponentów, organizacja systemu informacyjnego,
- przedstawienie problemów i zagrożeń jakie dotyczą środowiska oraz wskazanie sposobów ich rozwiązania,

- pomoc przy planowaniu wydatkowania środków oraz ubiegania się o finansowanie inwestycji proekologicznych z WFOŚiGW.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poczesna wykazuje komplementarność w zakresie realizacji wszystkich powyższych celów.

2.6. Zgodność z dokumentami strategicznymi gminy

2.6.1. Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2026 roku

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna określa potrzeby zmian i działań koniecznych do ciągłego rozwoju gminy. Oznacza koncepcję funkcjonowania władz gminy w zakresie społecznym, gospodarczym, kulturowym i środowiskowym. Realizacja przyjętych celów możliwa będzie dzięki:

- sprawnemu, skutecznemu i efektywnemu kierowaniu Gminą przez jej władze,
- stwarzanie warunków do przełamywania barier rozwojowych, a także eliminowanie różnic społecznych,
- pozyskiwanie środków finansowych przez władze z funduszy europejskich, krajowych, wojewódzkich,

Założenia Programu Ochrony Środowiska są zbieżne ze Strategią Rozwoju Gminy Poczesna w zakresie następujących celów:

- aktywna ochrona środowiska:
  - o inwestycje proekologiczne – budowa sieci kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków, obiektów gospodarki odpadami (PSZOK, stacje przeładunkowe itp.),
  - o ochrona zasobów naturalnych – likwidacja dzikich wysypisk śmieci, dbałość o pomniki przyrody i inne formy chronione, odtwarzanie wartościowych obszarów i cennych stanowisk roślin,
- poprawa zdrowia mieszkańców:
  - o poprawa jakości powietrza – modernizacja kotłów zasilanych paliwem wysokoemisyjnym poprzez promocję rozwiązań ekologicznych, pomoc przy finansowaniu inwestycji z środków publicznych,
  - o obniżenie hałasu – budowa ekranów akustycznych, wyznaczenie stref ekologicznych.

2.6.2. Założenia do Planu zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gazową dla Gminy Poczesna do 2032 r.

Założenia do Planu zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gazową dla Gminy Poczesna wyznaczają kierunek działań samorządu w zakresie zaspokojenia potrzeb energetycznych na terytorium gminy oraz sposobu ich osiągnięcia w perspektywie długoterminowej. Dokument sporządzony został w oparciu o *ustawę prawo energetyczne*, na mocy której obowiązkiem każdej gminy jest wykonanie niniejszego opracowania. W zakres działań wchodzi:

- ocena aktualnego stanu i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- proponowanie przedsięwzięć racjonalizujących użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliwa gazowe, a w szczególności promowanie i rozwój energii ze źródeł odnawialnych,
- planowanie inwestycji, harmonogramu inwestycji i celów ze wskazaniem możliwości finansowania przedstawionych prac.

Założenia do Planu zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gazową dla Gminy Poczesna pokrywają się z Programem Ochrony Środowiska w zakresie:

- poprawy jakości środowiska przyrodniczego, szczególnie stanu powietrza
  - o wykorzystanie niskoemisyjnych źródeł ciepła,
  - o termomodernizacja budynków publicznych i mieszkalnych,
  - o promowanie rozwiązań energetyki odnawialnej (instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła, przydomowe turbiny wiatrowe),
  - o przyłącze do sieci ciepłowniczej i gazowej.
- wzrostu bezpieczeństwa energetycznego oraz minimalizacja zagrożeń dla środowiska naturalnego
  - o modernizacja i budowa nowych sieci gazowych,
  - o dywersyfikacja źródeł ciepła,
  - o wykorzystanie nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku,

- o planowanie rozwiązań technicznych w oparciu o opracowania środowiskowe, dostępność terenu, w celu zachowania walorów krajobrazowych i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.

2.6.3. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Poczesna

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Poczesna został uchwalony przez Radę Gminy w 2016 roku i wynika z konieczności wywiązania się Polski z przyjętych przez Komisję Europejską ustaleń i zobowiązań dotyczących pakietu klimatyczno-energetycznego z 2008 r., którego podstawowe cele dotyczą:

- redukcja emisji CO₂ o 20% w roku 2020 w porównaniu do 1990 r.,
- wzrost zużycia energii ze źródeł odnawialnych w UE z obecnych 8,5 do 20% w 2020 r.; dla Polski ustalono wzrost z 7 do 15%,
- zwiększenie efektywności energetycznej w roku 2020 o 20%.

Zadaniem PGN jest organizacja działań realizowanych przez władze Gminy wspierane podległymi jednostkami. Celem strategicznym Gminy Poczesna jest osiągnięcie wysokiego poziomu redukcji emisji gazów cieplarnianych, a także racjonalne gospodarowanie energią, przy znaczącym wzroście udziału wykorzystania odnawialnych źródeł energii. W realizacji powyższego celu pomóc mają cele szczegółowe:

- promowanie gospodarki niskoemisyjnej,
- efektywne gospodarowanie energią w gminie,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcja gazowych i pyłowych zanieczyszczeń powietrza, w tym CO₂,
- podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Poczesna w zakresie ich wpływu na lokalną gospodarkę energetyczną i jakość powietrza.

Program Ochrony Środowiska jest spójny z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej, uwzględniając wspólne cele:

- ochrona powietrza – redukcja emisji zanieczyszczeń do środowiska poprzez wykorzystanie niskoemisyjnych źródeł ciepła, wzrost popularności odnawialnych źródeł energii,

- ochrona terenu, gleb i wód gruntowych – wykorzystywanie technologii w celu selektywnego odbioru odpadów w celu ochrony przed przedostaniem się do gleb i wód gruntowych,
- ochrona zasobów naturalnych – racjonalizacja wykorzystania paliw nieodnawialnych, świadome korzystanie ze środowiska poprzez minimalizowanie zagrożenia awarii, korzystanie z proekologicznych technologii.

2.6.4. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Poczesna wraz ze zmianami

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego zawierają zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, a także wyznaczają kierunki polityki przestrzennej Gminy. Ponadto, w miejscowych planach zapisane są również zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego wraz z zaznaczeniem lokalizacji obszarów chronionego krajobrazu i korytarzy ekologicznych.

Program Ochrony Środowiska wykazuje spójność z zapisami miejscowych planów w zakresie przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem środowiska przyrodniczego przy planowanej zabudowie, a także w zakresie wprowadzania ograniczeń w użytkowaniu terenu przy ciekach wodnych, kanałach i rowach melioracyjnych. Ponadto, zapisy miejscowych planów zakazują odprowadzania nieoczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych do ziemi i wód oraz nakazują utrzymanie drzewostanu na poszczególnych terenach.

2.6.5. Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Poczesna

Zakres Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Poczesna jest zgodny z postanowieniami, przyjętego w 2008 r. przez UE pakietu klimatyczno-energetycznego, którego podstawowe cele to:

- redukcja emisji CO₂ o 20% w roku 2020 w porównaniu do 1990 r.,
- wzrost zużycia energii ze źródeł odnawialnych w UE z obecnych 8,5 do 20% w 2020 r.; dla Polski ustalono wzrost z 7 do 15%,
- zwiększenie efektywności energetycznej w roku 2020 o 20%.

Zakres Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Poczesna obejmuje:

- ocenę aktualnego stanu środowiska wraz z identyfikacją obszarów problemowych,

- stworzenie bazy emisji CO₂ w oparciu o inwentaryzację źródeł ciepła na terenie Gminy,
- wskazanie optymalnych działań i zadań na okres objęty planem,
- monitoring emisji CO₂ na terenie Gminy,
- określenie poziomu redukcji CO₂ w stosunku do roku bazowego,
- określenie redukcji zużycia energii finalnej,
- określenie tendencji zużycia energii ze źródeł odnawialnych,
- plan wdrażania programu z uwzględnieniem jego monitorowania,
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych i ich źródła finansowania.

Zakres Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Poczesna odnosi się do całego obszaru Gminy Poczesna. Program dla Gminy Poczesna został opracowany i uchwalony przez Gminę w 2016 roku. Dokument ma na celu poprawę jakości środowiska przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem powietrza atmosferycznego w zakresie racjonalizacji zużycia energii końcowej i inwestycji w odnawialne źródła energii.

Realizacja Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Poczesna skupiać się będzie głównie na zadaniach inwestycyjnych w zakresie poprawy energetycznej infrastruktury technicznej oraz mieszkaniowej, przyczyniającej się do poprawy jakości środowiska, w szczególności w zakresie poprawy jakości powietrza.

2.7. Realizacja inwestycji z zakresu ochrony środowiska w Gminie w latach 2015-2018

Gmina Poczesna w ostatnich latach realizowała inwestycje przyczyniające się do poprawy stanu środowiska naturalnego i wszystkich jego komponentów.

W 2015 roku zrealizowano następujące inwestycje:

- Wykonano termomodernizację budynku strażnicy OSP w Słowiku;
- Wykonano termomodernizację budynku świetlicy w miejscowości Mazury;
- Poprawiono stan techniczny dróg o nawierzchni bitumicznej;
- W ramach realizacji dotacji celowych na dofinansowanie kosztów inwestycji, związanych ze zmianą systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne przeprowadzono w budynkach jednorodzinnych oraz w budynkach wielorodzinnych znajdujących się na terenie Gminy:

- Montaż 3 sztuk kolektorów słonecznych,
- Montaż ogrzewania gazowego w 35 nieruchomościach, w tym w 13 budynkach jednorodzinnych i 22 lokalach mieszkalnych,
- Montaż ogrzewania na ekogroszek w 33 nieruchomościach.

W 2016 roku zrealizowano następujące inwestycje:

- Poprawiono stan techniczny części dróg o nawierzchni bitumicznej;
- Wykonano nawierzchnię z mieszanek mineralno-bitumicznych grysowych – warstwa ścieralna asfaltowa:
  - ul. Nadrzecznej w miejscowości Kolonia Poczesna,
  - ul. Srebrna w miejscowości Brzeziny Kolonia,
  - ul. Nowej w miejscowości Brzeziny Nowe,
  - ul. Kasprowicza w miejscowości Mazury,
  - ul. Stacyjnej w miejscowości Korwinów.
- W ramach realizacji dotacji celowych na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych ze zmianą systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne, przeprowadzono w budynkach jednorodzinnych oraz w budynkach wielorodzinnych znajdujących się na terenie Gminy:
  - Montaż ogrzewania gazowego w 37 nieruchomościach, w tym w 20 budynkach jednorodzinnych i 17 lokalach mieszkalnych,
  - Montaż ogrzewania na ekogroszek w 26 nieruchomościach.

W 2017 roku zrealizowano następujące inwestycje:

- Przebudowano drogę o tymczasowej nawierzchni – przebudowa ul. Nowej w Brzezinach Nowych;
- Poprawiono stan techniczny dróg o nawierzchni bitumicznej;
- Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy;
- Wymieniono źródła ciepła w Ośrodku Zdrowia w Nieradzie i Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Słowiku;
- W ramach realizacji dotacji celowych na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych ze zmianą systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne przeprowadzono w budynkach jednorodzinnych oraz w budynkach wielorodzinnych znajdujących się na terenie Gminy:
  - Montaż 3 sztuk kolektorów słonecznych,

- Montaż ogrzewania gazowego w 40 nieruchomościach, w tym w 20 budynkach jednorodzinnych i 20 lokalach mieszkalnych,
- Montaż ogrzewania na ekogroszek w 23 nieruchomościach.

W 2018 roku zrealizowano następujące inwestycje:

- Wykonano nawierzchnię z mieszanek mineralno-bitumicznych grysowych – warstwa ścierna asfaltowa:
  - ul. Kasztanowa w miejscowości Huta Stara B,
  - ul. Kolejowa w miejscowości Zawodzie,
  - ul. Modra w miejscowości Korwinów,
  - ul. Sadowa w miejscowości Nowa Wieś,
  - ul. Przybrzeżna w miejscowości Słowik,
  - ul. Żwirowa w miejscowości Kolonia Poczesna,
  - ul. Hutnicza w miejscowości Wrzosowa,
  - ul. Zielona w miejscowości Słowik;
- Przeprowadzono remont cząstkowy metodą powierzchniowego utrwalaania grysem otaczanym emulsją asfaltową;
- W ramach realizacji dotacji celowych na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych ze zmianą systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne przeprowadzono w budynkach jednorodzinnych oraz w budynkach wielorodzinnych znajdujących się na terenie Gminy:
  - Montaż 1-ej sztuki kolektorów słonecznych,
  - Montaż ogrzewania gazowego w 60 nieruchomościach, w tym w 38 budynkach jednorodzinnych i 22 lokalach mieszkalnych,
  - Montaż ogrzewania na ekogroszek w 12 nieruchomościach,
  - Montaż 1-go ogrzewania na pellet.

Poza działaniami podejmowanymi przez Władzę Gminy Poczesna podmiotami, które mają wpływ na stan środowiska są również instytucje zewnętrzne. W tym celu wystosowane zostały pisma do instytucji, które mają wpływ na stan środowiska, należały do nich:

- Podmioty odpowiedzialne i zarządzające drogami na terenie Gminy,
- Podmioty zarządzające infrastrukturą publiczną (w tym m.in. jednostkami zdrowia, instytucjami kultury, szkołami itd.)
- Podmioty odpowiedzialne za utrzymanie lasów na terenie Gminy,
- Podmioty odpowiedzialne za utrzymanie infrastruktury wodnej na terenie Gminy,

- Podmioty odpowiedzialne za utrzymanie infrastruktury wodno-ściekowej oraz gospodarkę odpadami na terenie Gminy.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego Spółka Akcyjna w Częstochowie, które jest odpowiedzialne za gospodarkę wodno-ściekową w latach 2014-2018 w gminie Poczesna zrealizowało następujące inwestycje:

- w 2014 roku:
  - Budowa wodociągu w miejscowości Zawodzie, ul. Jałowcowa,
  - Budowa komory redukcyjno-pomiarowej w miejscowości Huta Stara przy ul. Tkackiej,
  - Budowa wodociągu w miejscowości Kolonia Poczesna, ul. Nadrzeczna i Graniczna,
  - Budowa wodociągu w miejscowości Sobuczyna, ul. Szafirowa,
- w 2015 roku:
  - Budowa wodociągu w miejscowości Poczesna, ul. Strażacka i Modrzewiowa,
  - Budowa wodociągu w miejscowości Zawodzie, ulica boczna od ul. Cmentarnej,
- w 2016 roku:
  - Budowa wodociągu w miejscowości Nowa Wieś, ul. Sadowa,
  - Budowa wodociągu w miejscowości Nowa Wieś, ul. Podgórna,
  - Budowa wodociągu w miejscowości Młynek, ul. Wiosenna,
- w 2017 roku:
  - Budowa wodociągu w miejscowości Brzeziny Kolonia, ulica boczna od ul. Rzecznej,
  - Budowa wodociągu w miejscowości Wrzosowa, ul. Wesoła,
  - Budowa wodociągu w miejscowości Huta Stara "B", ul. Jaśminowa,
  - Budowa wodociągu w miejscowości Korwinów, ul. Gliniana,
  - Budowa wodociągu w miejscowości Zawodzie, ul. Sucha,
  - Przebudowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Wrzosowa, ul. Długa i ul. Strażacka,
- w 2018 roku:
  - Budowa wodociągu w miejscowości Korwinów, ulica boczna od ul. Okólnej,
  - Budowa wodociągu w miejscowości Wrzosowa, ul. Leśna,
  - Przebudowa wodociągu w miejscowości Huta Stara A, ul. Pszena (etap I).

Gmina obecnie wykonuje projekt kanalizacji dla miejscowości : Słowik, Korwinów, Nowa Wieś, część Poczesnej i część Wrzosowej oraz w planach jest budowa nowej oczyszczalni ścieków w miejscowości Wrzosowa.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu odpowiedzialne za realizację inwestycji z zakresu ochrony wód w ostatnich latach zrealizowało następujące inwestycje:

- Przebudowa, nadbudowa i rozbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Warty o długości 5,2 km na terenie miasta Częstochowa i w miejscowości Słowik (gmina Poczesna).

Za inwestycje realizowane do 31.12.2017 roku odpowiedzialny był Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach. Od 1 stycznia 2018 roku obowiązki tego podmiotu przejęło Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach w 2019 r. w m. Wrzosowa przy szkole i przedszkolu zrealizowała zadanie „Budowa zabezpieczeń przeciwhałasowych wzdłuż DK1 w m. Wrzosowa od km 482+963 do km 483+120”.

Przyjęte rozwiązanie jest skuteczne dla zapewnienia odpowiednich warunków związanych z hałasem na tym odcinku drogi

Na drogach powiatowych zrealizowano następujące inwestycje za które odpowiedzialny był Powiatowy Zarząd Dróg:

- Odbudowa stanu pierwotnego jezdni i pobocza na odcinku Sobuczyna – Mazury na drodze powiatowej numer 1054S.
- Budowa chodnika wraz z odwodnieniem na drodze powiatowej nr 1056S w miejscowości Poczesna, ul. Południowa o długości 0,350 kilometra i 1057S w miejscowości Huta Stara, ul. Tkacka o długości 550 .

3. STRESZCZENIE OPRACOWANIA

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poczesna został sporządzony zgodnie z zapisami ustawy prawo ochrony środowiska, a także dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego. Nadrzędnym celem Programu jest przedstawienie i analiza obecnego stanu środowiska wraz z wyznaczeniem niezbędnych działań do realizacji w celu utrzymania dobrego stanu bądź poprawy istniejącego stanu.

W Programie ukazano charakterystykę Gminy wraz z demografią, infrastrukturą komunikacyjną i techniczną, w celu pokazania zmian zachodzących na omawianym obszarze, a także powiązań pomiędzy komponentami środowiskowymi i działaniami człowieka.

Struktura programu opiera się na wyznaczonych dziesięciu obszarach interwencyjnych, takich jak: ochrona klimatu i jakość powietrza atmosferycznego, klimat akustyczny, promieniowanie elektromagnetyczne, zasoby wodne, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne i kopaliny, warunki glebowe i ukształtowanie terenu, gospodarka odpadami, zasoby przyrodnicze, awarie przyrodnicze.

W każdym obszarze interwencyjnym określony został stan obecny wraz ze źródłami presji środowiskowych, a następnie przeprowadzona została analiza SWOT. Zastosowana metodyka, pokazujące wzajemne oddziaływanie i powiązanie pomiędzy obszarami interwencyjnymi, wraz ze wskazaniem źródeł negatywnego oddziaływania, pozwoliła na wyznaczenie kierunków interwencji wraz z celami strategicznymi.

Wyznaczone w Programie działania przedstawione zostały w harmonogramie z podziałem na zadania własne gminy i działania podmiotów zewnętrznych, których podjęcie jest niezbędne w celu zaprzestania degradacji środowiska wraz z długofalową poprawą jego stanu. Harmonogram przedstawia nie tylko ramy czasowe działań, ale i źródła ich finansowania.

Ostatnim elementem Programu jest przedstawienie systemu wdrażania i realizacji, w którym wskazano działania monitorujące wraz z koniecznością przeprowadzenia ewaluacji i aktualizacji.

4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY, STAN ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA

4.1. Informacje ogólne

4.1.1. Charakterystyka gminy

4.1.1.1. Położenie gminy, podział administracyjny

Gmina Poczesna jest gminą wiejską, zlokalizowana jest w województwie śląskim, powiecie częstochowskim. We wsi Poczesna mieści się siedziba władz Gminy Poczesna, a sama miejscowość należy do Aglomeracji Częstochowskiej. Położona jest w Obniżeniu Górnej Warty, na Wyżynie Woźnicko-Wieluńskiej, w odległości ok. 14 km na południe od centrum Częstochowy. Sąsiadują z nią gminy:

- Starcza,
- Kamienica Polska,
- Olsztyn,
- Poraj
- Konopiska,
- Miasto Częstochowa.

Gmina obejmuje obszar o łącznej powierzchni 5 998 hektarów.

Obszar gminy podzielony jest na 15 sołectw: Bargły, Brzeziny Nowe, Brzeziny – Kolonia, Huta Stara A, Huta Stara B, Poczesna, Kolonia Poczesna, Korwinów, Mazury, Michałów, Nierada, Nowa Wieś, Słowik, Wrzosowa, Zawodzie.

Na terenie gminy znajduje się 19 miejscowości. Są to

1. Wieś z siedzibą władz gminy: Poczesna,
2. Miejscowości wiejskie: Bargły, Brzeziny Nowe, Brzeziny-Kolonia, Huta Stara A, Huta Stara B, Kolonia-Poczesna, Korwinów, Mazury, Michałów, Młynek, Nierada, Nowa Wieś, Słowik, Sobuczyna, Wrzosowa, Zawodzie, Dębowiec;
3. Wyodrębnione części wsi:, Osiedle Robotnicze.

wahaniom z tendencją spadkową. Różnica między stanem ludności kobiet i mężczyzn utrzymuje się w zakresie kilku procent.

Szczegółowe informacje na temat zmian liczby ludności w latach 2013 – 2018 prezentuje tabela poniżej.

Tabela 2 Stan ludności Gminy Poczesna w latach 2013 – 2018

Nazwa wskaźnika	Jednostka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ludność ogółem	[osoba]	12808	12782	12808	12671	12705	12700
Kobiety	[osoba]	6568	6556	6587	6533	6483	6480
	[%]	51,28%	51,29%	51,43%	51,56%	51,03%	51,02%
Mężczyźni	[osoba]	6240	6226	6221	6138	6222	6220
	[%]	48,72%	48,71%	48,57%	48,44%	48,97%	48,98%

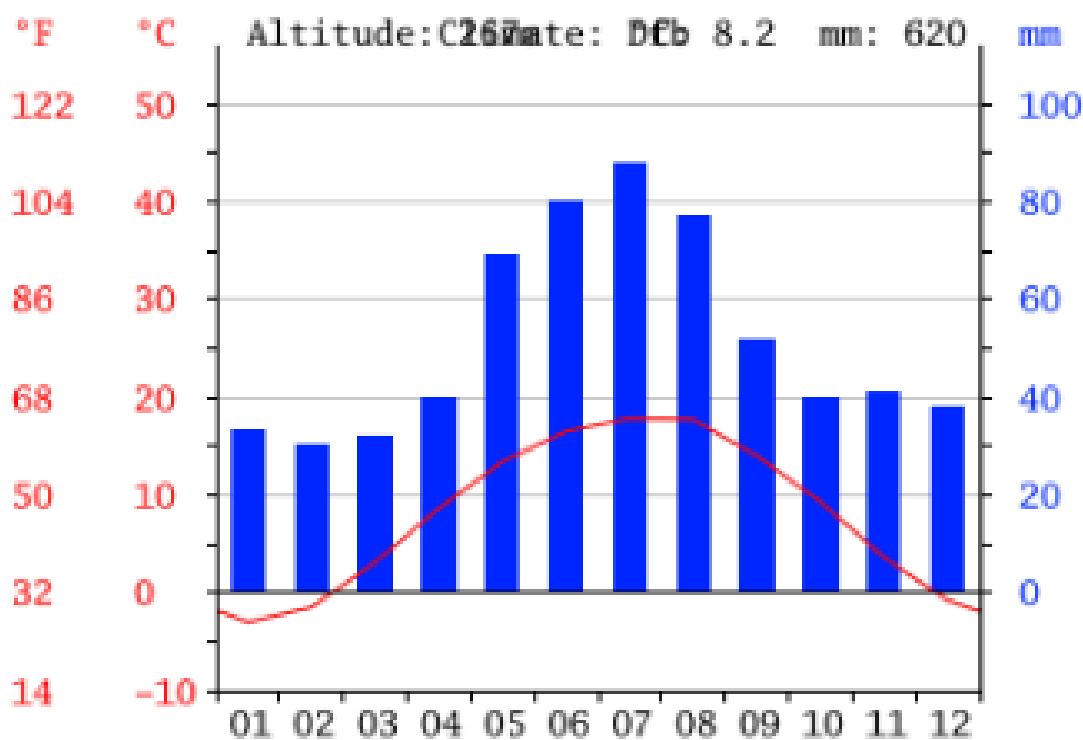
Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, Dane za 2013-2018 rok

4.1.1.3. Klimat

Klimat w Gminie Poczesna jest umiarkowany ciepły, często opisywany jako przejściowy ze względu na wpływ mas powietrza kontynentalnego oraz mas znad Atlantyku. Opady atmosferyczne kształtują się na poziomie 620 mm (zbliżone do średniej krajowej) i utrzymują się przez cały rok z wyraźnie przeważającą ilością w miesiącach letnich. Średnia roczna temperatura wynosi 8,2 °C, gdzie najcieplejszym miesiącem jest lipiec, a najzimniejszym styczeń. Zauważalny jest podział pór roku oraz dominująca przewaga wiatrów zachodnich.

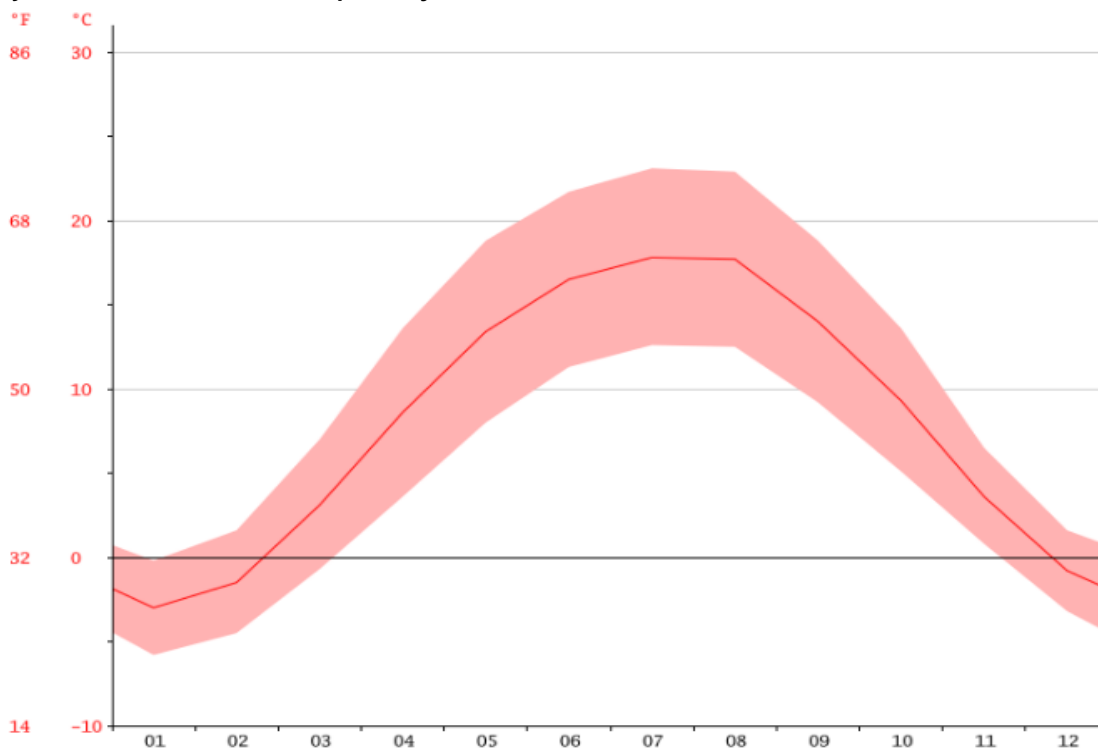
Średnioroczne opady atmosferyczne oraz rozkład temperatur przedstawiają wykresy poniżej.

Rysunek 2 Średnioroczne opady atmosferyczne dla Gminy Poczesna

Źródło: <https://pl.climate-data.org/europa/polska/silesian-voivodeship/poczesna-96202/#climate-graph>

Rysunek 3 Średnioroczne temperatury

Źródło: <https://pl.climate-data.org/europa/polska/silesian-voivodeship/poczesna-96202/#temperature-graph>

Szczegółowe informacje o klimacie na terenie Gminy w podziale na miesiące przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3 Tabela klimatu Gminy Poczesna

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec
Średnia temperatura (°C)	-3.0	-1.5	3.1	8.6	13.4	16.5
Min. Temperatura (°C)	-5.8	-4.5	-0.7	3.6	8.0	11.3
Max. Temperatura (°C)	-0.2	1.6	7.0	13.6	18.8	21.7
Opad atmosferyczny / Opad deszczu (mm)	33	30	32	40	69	80

	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Średnia temperatura (°C)	17.8	17.7	14.0	9.3	3.6	-0.8
Min. Temperatura (°C)	12.6	12.5	9.2	5.1	0.8	-3.2
Max. Temperatura (°C)	23.1	22.9	18.8	13.6	6.5	1.6
Opad atmosferyczny / Opad deszczu (mm)	88	77	52	40	41	38

Źródło: <https://pl.climate-data.org/europa/polska/silesian-voivodeship/poczesna-96202/#climate-table>

4.1.1.4. Mieszkalnictwo

Na terenie Gminy Poczesna znajdowało się w 2018 roku łącznie 3 544 budynków mieszkalnych. Łączna powierzchnia zasobów mieszkaniowych na terenie Gminy wyniosła w 2017 roku 382 600 metrów kwadratowych. Obejmowała ona łącznie 4 069 mieszkań składających się z 17 968 izb. Zmianę zasobów mieszkaniowych w latach 2012-2017 na terenie Gminy Poczesna prezentuje tabela poniżej.

Tabela 4 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Poczesna w latach 2012 – 2017

Nazwa wskaźnika	Jednostka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
mieszkania	[sztuk]	3905	3948	3964	4002	4032	4069
izby	[sztuk]	17039	17286	17378	17590	17756	17968
powierzchnia użytkowa mieszkań	[m kw.]	357596	364044	366685	372454	376933	382600
średnia powierzchnia użytkowa mieszkania	[m kw.]	91,57	92,21	92,5	93,07	93,49	94,03

Źródło: *Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, Dane za 2012-2017 rok*

Tabela 5 Komunalne zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Poczesna w latach 2013 – 2016

Nazwa wskaźnika	Jednostka	2013	2014	2015	2016
Mieszkania komunalne ogółem	[sztuka]	266	-	240	221
Udział % w ogólnej liczbie mieszkań	[%]	7%	-	6%	5%
Mieszkania komunalne - powierzchnia użytkowa	[m kw.]	11800	-	10436	9571
Udział % w ogólnej powierzchni mieszkań	[%]	3%	-	3%	3%
Mieszkania socjalne ogółem	[sztuka]	17	18	18	18
Udział % w ogólnej liczbie mieszkań	[%]	0%	0%	0%	0%
Mieszkania socjalne - powierzchnia użytkowa	[m kw.]	433	469	469	469
Udział % w ogólnej powierzchni mieszkań	[%]	0%	0%	0%	0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, Dane za 2013-2016 rok

4.1.1.5. Przedsiębiorcy

Na terenie Gminy Poczesna w 2018 roku działało łącznie 1 178 podmiotów gospodarczych, z czego przeważają mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (1 104 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy).

Szczegółowe dane na temat liczby i wielkości przedsiębiorstw przedstawia tabela 6, natomiast dane dotyczące rodzaju działalności znajdują się w tabeli nr 7.

Tabela 6 Podmioty gospodarcze według klas wielkości na terenie Gminy Poczesna w latach 2013-2018

Przedsiębiorstwa według klas wielkości (liczba zatrudnionych)	Jednostka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem	[podmiot gospodarczy]	1078	1104	1093	1129	1155	1178
mikroprzedsiębiorstwo (do 9 osób)	[podmiot gospodarczy]	1006	1033	1023	1059	1079	1104
małe przedsiębiorstwo (od 10 do 49 osób)	[podmiot gospodarczy]	64	62	61	60	64	63
średnie przedsiębiorstwo (od 50 do 249 osób)	[podmiot gospodarczy]	6	7	7	8	10	9
duże przedsiębiorstwo (od 250 osób)	[podmiot gospodarczy]	1	1	1	1	1	1

Źródło: *Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, Dane za 2013-2018 rok*

Tabela 7 Podmioty gospodarcze według rodzajów działalności w Gminie Poczesna w latach 2013-2018

Rodzaj działalności	Jednostka	2013	2014	2015	2016	2017	2018
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	[podmiot gospodarczy]	21,00	23,00	27,00	26,00	26,00	27,00
przemysł i budownictwo	[podmiot gospodarczy]	139,00	143,00	142,00	144,00	149,00	150,00
pozostała działalność	[podmiot gospodarczy]	237,00	240,00	250,00	252,00	264,00	270,00
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	[%]	5,29%	5,67%	6,44%	6,16%	5,92%	6,04%
przemysł i budownictwo	[%]	35,01%	35,22%	33,89%	34,12%	33,94%	33,56%
pozostała działalność	[%]	59,70%	59,11%	59,67%	59,72%	60,14%	60,40%

Źródło: *Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, Dane za 2013-2018 rok*

4.1.1.6. Rolnictwo

Użytki rolne w 2014 roku stanowiły 64% ogólnej powierzchni Gminy Poczesna. Szczegółowy podział tych gruntów w latach 2012-2014 przedstawia tabela 8. W zdecydowanej większości przeważają grunty orne, zajmując 39% powierzchni Gminy. Łąki i pastwiska trwale łącznie zajmują nieco ponad 20% terenu. Sady, grunty pod wodami powierzchniowymi oraz tereny rolne zabudowane stanowią marginalny obszar w odniesieniu do całości.

Tabela 8 Użytki rolne na terenie Gminy Poczesna w latach 2012-2014

Typ gruntu	Jednostka	2012	2013	2014
użytki rolne razem	[ha]	3867	3860	3859
	[% w ogólnej powierzchni]	64%	64%	64%
użytki rolne - grunty orne	[ha]	2350	2340	2339
	[% w ogólnej powierzchni]	39%	39%	39%
użytki rolne - sady	[ha]	24	19	19
	[% w ogólnej powierzchni]	0%	0%	0%
użytki rolne - łąki trwale	[ha]	787	783	783
	[% w ogólnej powierzchni]	13%	13%	13%
użytki rolne - pastwiska trwale	[ha]	562	561	562
	[% w ogólnej powierzchni]	9%	9%	9%
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	[ha]	131	144	143
	[% w ogólnej powierzchni]	2%	2%	2%
użytki rolne - grunty pod wodami powierzchniowymi	[ha]	28	28	28
	[% w ogólnej powierzchni]	0%	0%	0%
użytki rolne - grunty pod rowami	[ha]	13	13	13
	[% w ogólnej powierzchni]	0%	0%	0%

Źródło: *Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, Dane za lata 2012-2014*

4.1.1.7. Leśnictwo

Grunty leśne stanowią 17,9% ogólnej powierzchni Gminy Poczesna. Szczegółowy podział tych gruntów ze względu na własność przedstawia tabela poniżej.

Tabela 9 Powierzchnia gruntów leśnych na terenie Gminy Poczesna w latach 2016-2018

Powierzchnia gruntów leśnych	Jednostka	2016	2017	2018
grunty leśne publiczne ogółem	[ha]	884,42	889,02	889,02
% udział w ogólnej powierzchni	%	14,75	14,82	14,82
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	[ha]	720,42	725,02	725,02
% udział w ogólnej powierzchni	%	12,01	12,09	12,09
grunty leśne prywatne	[ha]	209,00	209,00	209,00
% udział w ogólnej powierzchni	%	3,48	3,48	3,48

Źródło: *Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, Dane za 2016-2018 rok*

4.1.1.8. Zasoby przyrodnicze

Na obszarze Gminy Poczesna znajduje się 5 zasobów przyrodniczych o charakterze obszarów prawnie chronionych. Należą do nich:

- Park Krajobrazowy Orlich Gniazd,
- Obszar Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy,
- Pomnik przyrody dąb szypułkowy,
- Użytek ekologiczny Zapadliska,
- Użytek ekologiczny Zapadliska I.

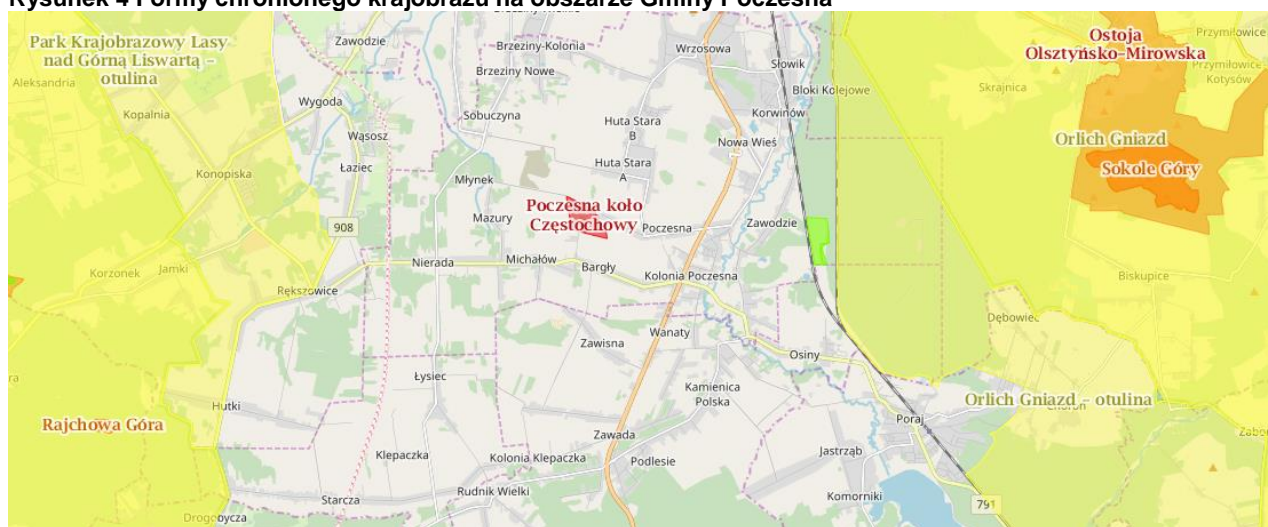
Park Krajobrazowy Orlich Gniazd obejmuje obszar o pow. 479,65 km² położonych w gminach województwa śląskiego. Cechuje się charakterystycznymi elementami przyrody nieożywionej, co stanowi wielką wartość historyczną i kulturową.

Na obszarze Gminy Poczesna znajdują się ponadto dwa obszary użytku ekologicznego, które ze względu na walory przyrodnicze torfowisk oraz rzadkich i ustępujących gatunków roślin stanowią potencjał dydaktyczny i naukowy.

Dąb szypułkowy zakwalifikowany jako pomnik przyrody zlokalizowany jest na terenie cmentarza, przy ul. Cmentarnej w m. Zawodzie. W przewodnikach ceniony za okazałą, równomiernie rozwiniętą koronę.

Obszar Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy jest specjalnym obszarem ochrony siedlisk na podstawie Dyrektywy Siedliskowej. Teren wyróżnia się rozległym kompleksem łąkowo-leśnym oraz zbiorowisk szuwarowych. Występuje tam duże bogactwo florystyczne z udziałem chronionych i rzadkich gatunków.

Rysunek 4 Formy chronionego krajobrazu na obszarze Gminy Poczesna

Legenda

	Specjalne obszary ochrony siedlisk		Rezerваты przyrody
	Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe		Parki krajobrazowe

Źródło: Geoserwis GDOŚ

4.1.2. Infrastruktura drogowa i samochodowa

W Gminie Poczesna jednym z najważniejszych źródeł hałasu jest komunikacja drogowa. Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie oraz powiatowe.

Drogi krajowe na terenie Gminy Poczesna to:

- Autostrada A1 na odcinku pomiędzy węzłem Częstochowa Południe a węzłem Woźniki, który został oddany do użytkowania 2019 r. Autostrada A1 – tzw. Autostrada Bursztynowa jest jedyną polską autostradą o przebiegu południkowym. Znajduje się ona w ciągu międzynarodowej trasy E75, leżącą w VI transeuropejskim korytarzu transportowym. **W związku z tym, że droga stanowi nowo otwarty odcinek brak jest informacji w odniesieniu do średniego ruchu dobowego oraz hałasu.**
- Droga krajowa nr 1 o długości 6,651km, jest to droga o istotnym znaczeniu krajowym relacji Gdańsk – Zwardoń (granica Państwa z Republiką Słowacką), jest jedną z głównych tras w Polsce o przebiegu południkowym. Stanowi polską część międzynarodowego szlaku komunikacyjnego E75 Helsinki – Gdańsk – Łódź – Budapeszt – Ateny. Biegnie przez województwa: pomorskie, kujawsko-pomorskie, łódzkie i śląskie. Na północy rozpoczyna się w miejscowości Rusocin na węźle z

drogą ekspresową S6 a swój bieg kończy na granicy ze Słowacją w Zwardoniu, dla drogi przeprowadzono następujące badania:

- natężenia ruchu na odcinku od 482+963 km do 483+120 km w okresie od 14 do 15 listopada 2018 roku, w wyniku których średni dobowy ruch określono w wysokości: 52 824 poj./dobę,
- natężenia ruchu w przekroju drogi w miejscowości Wrzosowa w rejonie ulicy szkolnej w dniu 12 grudnia 2018 roku, w wyniku których średni dobowy ruch określono w wysokości: 57 970 poj./dobę,
- hałasu, w wyniku których określono, że:
  - po lewej stronie drogi (10 m od krawędzi drogi), na km 483+025 odnotowano pomiary w nocy w wysokości: 76,7 dB, a w dzień - 78,0 dB;
  - po lewej stronie drogi (48 m od krawędzi drogi), na km 483+025 odnotowano pomiary w nocy w wysokości: 66,0 dB, a w dzień – 67,6 dB;
  - na wysokości przedszkola odnotowano pomiary w nocy w wysokości: 75,8 dB, a w dzień – 76,9 dB;

Drogi wojewódzkie na terenie Gminy Poczesna to:

- Droga wojewódzka 791 o długości 2 km na terenie Gminy, jest to droga relacji Kolonia Poczesna (skrzyżowanie z DK1) – Zawiercie (skrzyżowanie z DK 78) – Ogrodzieniec – granica województwa (małopolskiego i śląskiego); badania ruchu za 2015 rok wykazały ŚDR w wysokości: 7 326 pojazdów/ dobę;
- Droga wojewódzka 904 o długości 6,8 km na terenie Gminy, jest to droga relacji Blachownia (skrzyżowanie z DK 46) – Rękoszowice (skrzyżowanie z DW908) - Kolonia Poczesna (skrzyżowanie z DK1), badania ruchu za 2015 rok wykazały ŚDR w wysokości: 4030 pojazdów/ dobę.

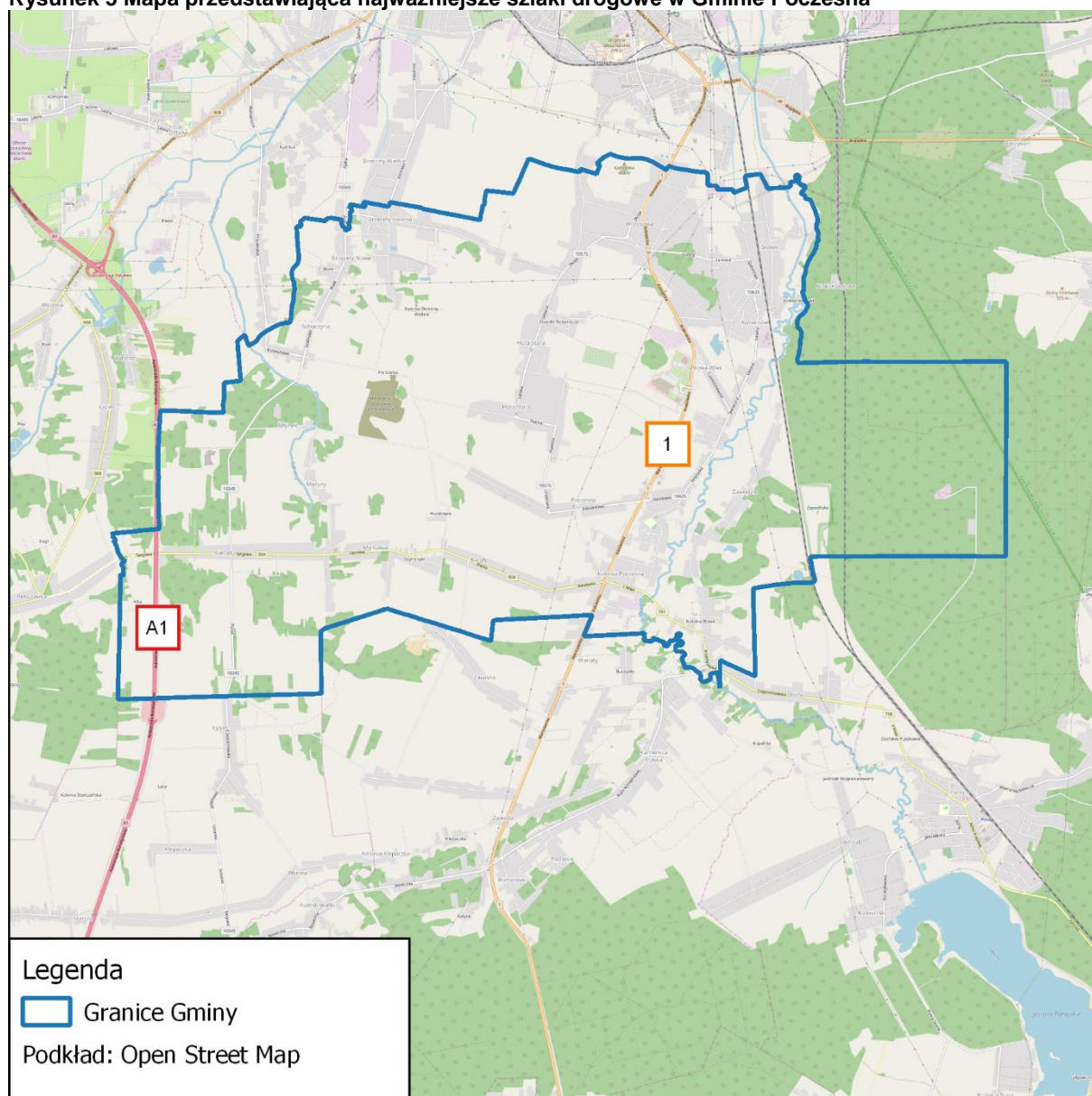
Drogi powiatowe przebiegające przez teren Gminy to:

- Droga powiatowa nr 1010S o długości 1,8 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Częstochowa – Dębowiec – Choroń, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0 km do 1+800 km;
- Droga powiatowa nr 1054S o długości 6,75 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Częstochowa – Nierada – Rudnik Mały na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0 km do 6+750 km;

- Droga powiatowa nr 1055S o długości 1,8 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Wąsosz – Młynek, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0+700 km do 2+500 km;
- Droga powiatowa nr 1056S o długości 5,7 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Młynek – Poczesna, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0+000 km do 5+700 km;
- Droga powiatowa nr 1057S o długości 5,4 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Wrzosowa – Huta Stara B – Huta Stara A – Poczesna, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0+000 km do 5+400 km;
- Droga powiatowa nr 1058S o długości 2,8 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Brzeziny Kolonia – Huta Stara B, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0+000 km do 2+800 km;
- Droga powiatowa nr 1062S o długości 5,9 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Wrzosowa – Słowik – Korwinów – Poczesna, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0+000 km do 5+900 km.

Mapę przedstawiającą najważniejsze szlaki drogowe przedstawia rysunek poniżej.

Rysunek 5 Mapa przedstawiająca najważniejsze szlaki drogowe w Gminie Poczesna

Źródło: OpenStreetMap

4.1.3. Infrastruktura mieszkalna

Na terenie Gminy Poczesna przeważają budynki jednorodzinne. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 94,0 m² w 2017 roku. W odniesieniu do ludności na jedną osobę zamieszkującą gminę przypadało około 30,1 m² powierzchni mieszkania. Średnio na 1000 mieszkańców gminy przypadało ponad 320,3 mieszkań. Szczegółowe podsumowanie danych prezentuje tabela poniżej.

Tabela 10 Wskaźniki opisujące zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Poczesna w 2017 roku

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m2	94,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m2	30,1
Mieszkania na 1000 mieszkańców	-	320,3

Źródło: *Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, Dane za 2017 rok*

Jak wynika z danych zawartych poniżej w 2017 roku na terenie Gminy Poczesna 3 130 mieszkań było wyposażonych w centralne ogrzewanie, a 1 986 w gaz sieciowy.

Tabela 11 Urządzenia techniczno-sanitarne w mieszkaniach na terenie Gminy Poczesna w latach 2013 - 2017

	2013	2014	2015	2016	2017
centralne ogrzewanie	3 009	3 025	3 063	3 093	3 130
gaz sieciowy	1 865	1 871	1 892	1 905	1 986

Źródło: *Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, Dane za 2017 rok*

Na terenie Gminy występują również budynki wielorodzinne, w tym 37 stanowiących własność wspólnot mieszkaniowych.

4.1.4. Budynki użyteczności publicznej

Na terenie Gminy Poczesna użytkowanych jest łącznie 20 budynków instytucji publicznych. Instytucje należą do grup działających w sektorach określonych poniżej:

- 1) urzędy i instytucje;
- 2) edukacja;
- 3) pozostałe.

Należą do nich:

1. Urząd Gminy w Poczesnej,
2. Gminne Centrum Kultury Informacji i Rekreacji w Poczesnej,
3. Biblioteka Gminna we Wrzosowej,
4. Biblioteka Gminna w Hucie Starej B,
5. Biblioteka w Nieradzie,
6. Biblioteka Gminna w Poczesnej,
7. Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka w Poczesnej,
8. Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika we Wrzosowej,
9. Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Hucie Starej B ,
10. Szkoła Podstawowa w Nieradzie,
11. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słowiku,

12. Przedszkole w Hucie Starej A,
13. Przedszkole w Hucie Starej B,
14. Przedszkole w Poczesnej,
15. Przedszkole we Wrzosowej,
16. Świetlica Środowiskowa w Słowiku,
17. Świetlica Środowiskowa w Brzezinach Nowych,
18. Świetlica Środowiskowa w Hucie Starej B,
19. Świetlica Środowiskowa we Wrzosowej,
20. Wiejskie Centrum Kultury i Rekreacji w Bargłach.

5. OCENA STANU ŚRODOWISKA

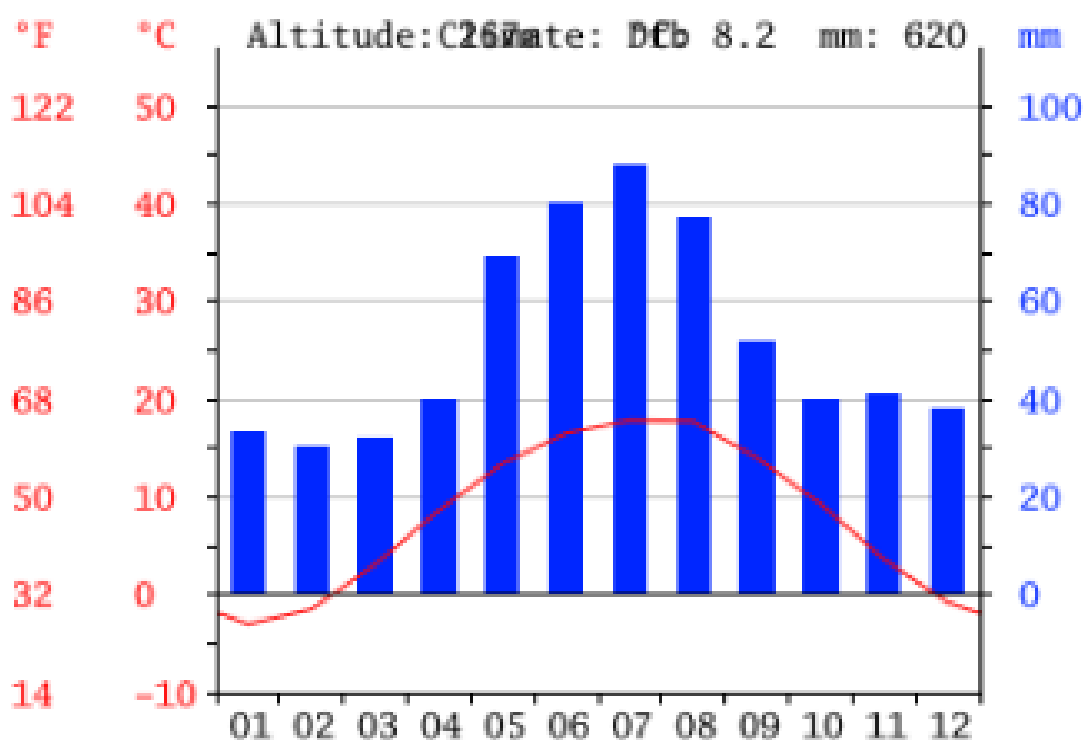
5.1. Powietrze atmosferyczne i klimat

5.1.1. Klimat

Klimat w Gminie Poczesna jest umiarkowany ciepły, często opisywany jako przejściowy ze względu na wpływ mas powietrza kontynentalnego oraz mas znad Atlantyku. Opady atmosferyczne kształtują się na poziomie 620 mm (zbliżone do średniej krajowej) i utrzymują się przez cały rok z wyraźnie przeważającą ilością w miesiącach letnich. Średnia roczna temperatura wynosi 8,2 °C, gdzie najcieplejszym miesiącem jest lipiec, a najzimniejszym styczeń. Zauważalny jest podział pór roku oraz dominująca przewaga wiatrów zachodnich.

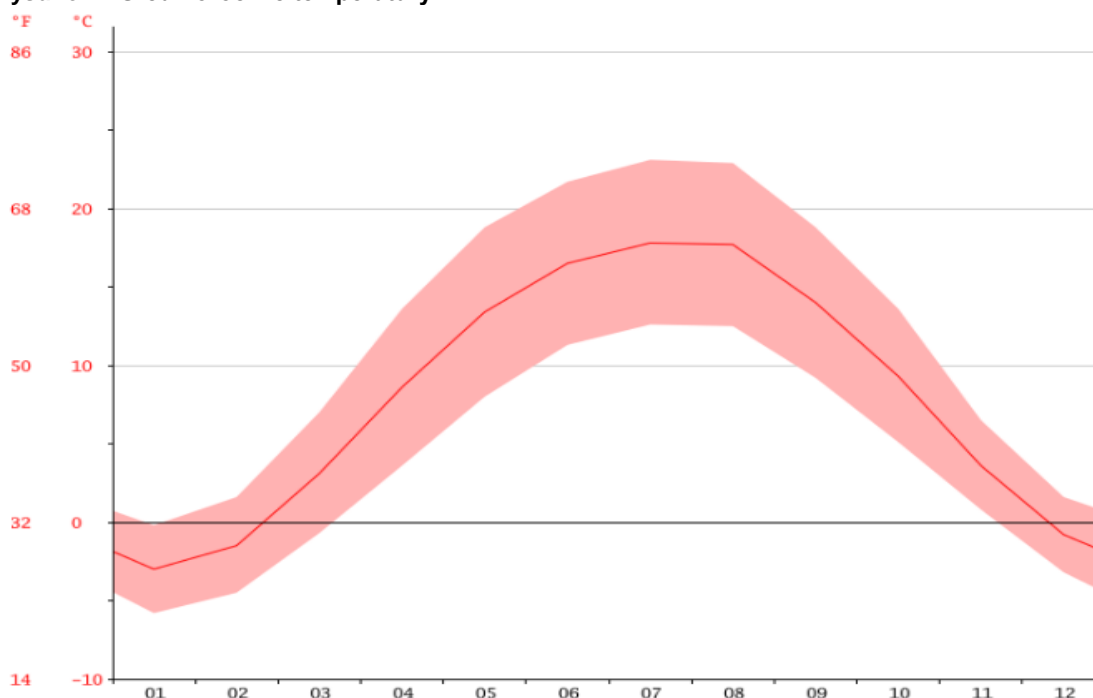
Średnioroczne opady atmosferyczne oraz rozkład temperatur przedstawiają wykresy poniżej:

Rysunek 6 Średnioroczne opady atmosferyczne dla Gminy Poczesna

Źródło: <https://pl.climate-data.org/europa/polska/silesian-voivodeship/poczesna-96202/#climate-graph>

Rysunek 7 Średnioroczne temperatury

Źródło: <https://pl.climate-data.org/europa/polska/silesian-voivodeship/poczesna-96202/#temperature-graph>

Szczegółowe informacje o klimacie na terenie Gminy w podziale na miesiące przedstawia tabela poniżej.

Tabela 12 Tabela klimatu Gminy Poczesna

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec
Średnia temperatura (°C)	-3.0	-1.5	3.1	8.6	13.4	16.5
Min. Temperatura (°C)	-5.8	-4.5	-0.7	3.6	8.0	11.3
Max. Temperatura (°C)	-0.2	1.6	7.0	13.6	18.8	21.7
Opad atmosferyczny / Opad deszczu (mm)	33	30	32	40	69	80

	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Średnia temperatura (°C)	17.8	17.7	14.0	9.3	3.6	-0.8
Min. Temperatura (°C)	12.6	12.5	9.2	5.1	0.8	-3.2
Max. Temperatura (°C)	23.1	22.9	18.8	13.6	6.5	1.6
Opad atmosferyczny / Opad deszczu (mm)	88	77	52	40	41	38

Źródło: <https://pl.climate-data.org/europa/polska/silesian-voivodeship/poczesna-96202/#climate-table>

5.1.2. Emisje zanieczyszczeń powietrza

Gmina Poczesna zlokalizowana jest w województwie śląskim, dla którego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach co roku sporządza raport o stanie środowiska, a także ocenia jakość powietrza. Ocenę jakości powietrza i obserwację zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska (art. 88 ustawy Prawo ochrony środowiska).

Ostania „Siedemnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2018 rok” została opublikowana w kwietniu 2019 roku. W ocenie przedstawiono stan jakości powietrza w województwie śląskim w 2018 roku jak również przeprowadzono analizę porównawczą z jakością powietrza w latach poprzednich.

Na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. z 2012r., poz. 914). Zgodnie z raportem, Gmina zaliczona jest do strefy śląskiej – kod strefy PL2405, obejmującej 127 gmin województwa.

Podstawę klasyfikacji stref stanowią dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2012r., poz.1031).

Strefy zaliczone zostały do odpowiedniej klasy dla wszystkich substancji podlegających ocenie. Zanieczyszczenia oceniane pod kątem spełnienia kryteriów w celu ochrony zdrowia to: benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, zawarty w pyle arsen, benzo(a)piren, ołów, kadm oraz nikiel. Zanieczyszczenia uwzględnione w ocenie ze względu na ochronę roślin to: dwutlenek siarki, tlenki azotu i ozon. Ocena została dokonana na podstawie pomiarów oraz statystycznej metody analizy przestrzennej. Szesnastą roczną ocenę jakości powietrza w województwie śląskim przeprowadzono w oparciu o wyniki badań ze 134 stanowisk pomiarowych.

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do klas:

- klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych;
- klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne, lub docelowe;

- klasa C1 - jeżeli stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} na jej terenie przekraczały poziom dopuszczalny 20 µg/m³ do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 roku (faza II);
- klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego;
- klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Jak wynika z raportu roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2018 rok nie wykazała znaczącej poprawy w stosunku do lat poprzednich. W klasie C pozostało pięć stref obejmujących województwo śląskie, ze względu na przekroczenie standardów dla pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2.5} oraz benzo(a)pi-renu.

Do głównych przyczyn złego stanu powietrza zalicza się emisje z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna) - pozostałe emisje w postaci emisji przemysłowych i liniowych mają znacznie mniejszy wpływ na środowisko w województwie śląskim.

Na podstawie przeprowadzonych ocen strefę śląską zaliczono do nw. klas:

- ze względu na ochronę zdrowia:
  - klasy C dla pyłu zawieszonego PM₁₀, benzo(a)pirenu, ozonu i dwutlenku siarki,
  - klasy A dla dwutlenku azotu, benzenu, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu, tlenku węgla,
- ze względu na ochronę roślin do :
  - klasy C – ze względu na przekroczenie poziomu docelowego ozonu,
  - klasy D2 – przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu,
  - klasy A dla tlenków azotu i dwutlenku siarki.

Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona zdrowia w 2018 roku dla strefy śląskiej zawiera poniższa tabela:

Tabela 13 Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona zdrowia w 2018 roku dla strefy śląskiej – klasyfikacja podstawowa

Nazwa strefy	SO2	NO2	C6H6	CO	O3	PM10	Pb	As	Cd	Ni	BaP	PM2.5
Strefa śląska	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	C

Źródło: *Siedemnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2018 rok*

Tabela 14 Zbiorcze zestawienie zanieczyszczeń w strefie śląskiej, które uzyskały klasę C, C1 – poziom dopuszczalny – faza II i D2 poziom celu długoterminowego (wg kryterium ochrony zdrowia)

Typ normy, nazwa zanieczyszczenia	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km ²]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańców strefy [%]
Poziom dopuszczalny PM10	Średnia 24-godz.	6 011	57%	1 540 440	77%
Poziom dopuszczalny PM 10	Średnia roczna	2 002	19%	1 062 167	53%
Poziom dopuszczalny PM2.5	Średnia roczna	2 630	25%	1 052 746	53%
Poziom dopuszczalny (II faza) PM2.5	Średnia roczna	7 958	76%	1 750 645	88%
Poziom celu długoterminowego O3	Średnia 8-godz.	10 532	100%	1 999 243	100%
Poziom docelowy O3	Średnia 8-godz. (3 lata)	629	6%	90 581	5%
Poziom docelowy B(a)P	Średnia roczna	10 532	100%	1 999 243	100%

Źródło: *Siedemnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2018 rok*

Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona roślin w 2018 roku dla strefy śląskiej zawiera poniższa tabela:

Tabela 15 Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona roślin w 2018 roku dla strefy śląskiej

Nazwa strefy	NOx	O3	SO2
Strefa śląska	A	C	A

Źródło: *Siedemnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2018 rok*

Stężenia dwutlenku siarki i tlenków azotu nie przekraczały (klasa A) poziomów dopuszczalnych, stężenia ozonu przekraczały (klasa C) poziom docelowy poziomu celu długoterminowego dla ozonu.

Ocena ponownie, jak w latach poprzednich wykazała przekroczenia norm dla:

- pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM 2,5, na znacznej części województwa śląskiego,
- zawartego w pyle benzo(a)pirenu ,
- dwutlenku siarki,
- ozonu,

na obszarze prawie całego województwa śląskiego.

Główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim w okresie sezonu grzewczego, wpływającą na ocenę całoroczną, jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych, zaś w okresie letnim bliskość dróg głównych z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s) występującą w przewarżającej ilości dni w roku. (np. 79% dni w Częstochowie) .

Ozon – przekracza dopuszczalne normy w okresie wiosenno-letnim, przy dużym nasłonecznieniu i wysokich temperaturach. Wpływ człowieka na zmniejszenie dopuszczalnych poziomów ozonu jest bardzo ograniczony.

Zestawienie przekroczeń odnotowanych w raporcie za 2018 rok w Gminie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 16 Zestawienie sytuacji przekroczeń w Gminie Poczesna w 2018 roku

Cel ochrony	Wskaźnik	Typ normy	Czas uśrednia-nia (parametr)
OR - Ochrona roślin	O3	Poziom celu długoterminowego	AOT40
OR - Ochrona roślin	O3	Poziom docelowy	AOT40 (5 lat)
OZ - Ochrona zdrowia	BaP (PM10)	Poziom docelowy	Średnia roczna
OZ - Ochrona zdrowia	O3	Poziom celu długoterminowego	Średnia 8-godzinna
OZ - Ochrona zdrowia	PM 10	Poziom dopuszczalny	Średnia 24-godzinna
OZ - Ochrona zdrowia	PM 2,5	Poziom dopuszczalny	Średnia roczna

Źródło: Siedemnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2018 rok

Najbliższym automatycznym punktem pomiarowym, zaliczonym do strefy śląskiej, jest pozamiejska stacja w Złotym Potoku, o kodzie SIzlotPotLes, oddalona o około 20 km od Poczesnej. Prowadzone są w niej pomiary automatyczne oraz wykonane metodą manualną. Substancje badane w ramach pomiarów automatycznych to: benzen (N), rtęć gazowa (HG); tlenek azotu (NO), dwutlenek azotu (NO₂), tlenki azotu (NO_x), Ozon (O₃), dwutlenek siarki (SO₂), pył zawieszony PM 10 oraz pył zawieszony PM 2,5. Dodatkowo metodą manualną mierzone są następujące substancje: wapń w PM 2,5, chlorki w PM 2,5, węgiel elementarny (EC) w PM 2,5, potas w PM 2,5, magnez w PM 2,5, sód w PM 2,5, amon w PM 2,5, azotany w PM 2,5, węgiel organiczny (OC) w PM 2,5, Pył zawieszony PM 2,5 oraz siarczany w PM 2,5.

Dodatkowo w pobliżu znajduje się stacja manualna w Myszkowie, przy ulicy Miedzianej o kodzie SIMyszMiedzi. Zlokalizowana jest w otoczeniu wolnostojących budynków lub zwartej zabudowy jednostronnej. Substancje mierzone metodą manualną to benzo(a)piren w PM 10 oraz pył zawieszony PM 10.

Ponadto w pobliżu Gminy znajdują się stacje dokonujące pomiarów dla strefy miasto Częstochowa, tj. stacja Częstochowa, przy ul. Baczyńskiego (SICzestoBacz) oraz Częstochowa, na ul. AK/Jana Pawła II (SICzestoArmK). W stacji Częstochowa, przy ul. AK/Jana Pawła II pomiary mierzone są metodą automatyczną. Parametry mierzone na stacji to: tlenek węgla (CO), tlenek azotu (NO), dwutlenek azotu (NO₂), tlenki azotu (NO_x), pył zawieszony PM 10 oraz dwutlenek siarki (SO₂). Stacja zlokalizowana jest w tzw. kanionie ulicznym. W stacji Częstochowa, przy ul. Baczyńskiego pomiary mierzone są metodą automatyczną, manualną oraz pasywną. Parametry mierzone metodą automatyczną to: benzen, tlenek węgla (CO), tlenek azotu (NO), dwutlenek azotu (NO₂), tlenki azotu (NO_x), ozon (O₃), pył zawieszony PM 10 oraz dwutlenek siarki (SO₂), metodą manualną to: arsen w PM 10, benzo(a)piren w PM 10, kadm w PM 10, nikiel w PM 10, ołów w PM 10, pył zawieszony PM 10, a metodą pasywną to: benzen. Stacja zlokalizowana jest w otoczeniu wolnostojących budynków lub zwartej zabudowy jednostronnej.

Analiza wyników badań potwierdziła występowanie przekroczeń, szczególnie w sezonie grzewczym, co jest związane z emisją komunalno-bytową. Zestawienie danych za 2018 rok przedstawiono w tabeli poniżej. Dodatkowo w tabelach przedstawiono również pomiary dla stacji zlokalizowanych w Częstochowie.

Tabela 17 Dane pomiarowe dla stacji Myszków, ul. Miedziana w roku 2018 r.

Okres	PM10 Pył zawieszony PM10 [µg/m ³]	BaP (PM10) benzo(a)piren w PM103 [ng/m ³]
Styczeń	57	-
Luty	102	-
Marzec	92	-
Kwiecień	40	-
Maj	26	-
Czerwiec	23	-
Lipiec	24	-
Sierpień	27	-
Wrzesień	33	-
Październik	47	-
Listopad	71	-
Grudzień	-	-
wartość średnia	49 (poz. dop.: 40 µg/m³)	-1) (poz. doc.: 1 ng/m³)
minimum	23	-1)
maksimum	102	-1)

Źródło: <http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/dane-pomiarowe/manualne/stacja/35/parametry/611->

[604/roczny/2018](#)

Tabela 18 Dane pomiarowe dla stacji Złoty Potok, Leśniczówka w roku 2018 r.

Okres	SO ₂ Dwutlenek siarki [µg/m ³]	NO ₂ Dwutlenek azotu [µg/m ³]	NO _x Tlenki azotu [µg/m ³]	NO Tlenek azotu [µg/m ³]	O ₃ Ozon [µg/m ³]	O ₃ Ozon 8h [µg/m ³]	C ₆ H ₆ Benzen [µg/m ³]	Pył zawieszony PM10 [µg/m ³]	Pył zawieszony PM2.5 [µg/m ³]	Hg Rtęć gazowa
Styczeń	8,0	13	15	1	50	84	2,1	43	38	1,9
Luty	7,5	11	12	1	66	112	1,8	37	32	1,8
Marzec	3,6	7	8	1	82	152	0,5	25	16	1,7
Kwiecień	2,3	6	7	1	76	125	0,3	21	13	1,4
Maj	2,5	6	7	1	75	143	0,3	18	13	1,5
Czerwiec	2,7	6	7	1	73	173	0,3	19	12	-
Lipiec	3,4	6	8	1	75	151	0,3	19	13	1,5
Sierpień	4,6	8	9	1	69	142	0,5	21	14	1,6
Wrzesień	5,0	8	10	1	55	107	0,9	25	18	1,6
Październik	5,2	10	11	1	36	70	1,6	32	25	1,6
Listopad	8,1	14	16	1	38	69	-	28	23	1,6
Grudzień	8,0	13	15	1	50	84	2,1	43	38	1,9
wartość średnia	5,1 (poz. dop.: 20 µg/m ³)	9 (poz. dop.: 40 µg/m ³)	11 (poz. dop.: 30 µg/m ³)	1	61	-	1,0 (poz. dop.: 5 µg/m ³)	26 (poz. dop.: 40 µg/m ³)	20 (poz. doc.: 25 µg/m ³ ; poz. dop.: 25 µg/m ³)	1,6
minimum	2,3	6	7	1	36	69	0,3	18	12	1,4
maksimum	8,3	14	16	2	82	173	2,1	43	38	2,1

Źródło <http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/dane-pomiarowe/automatyczne/stacja/3/parametry/34-44-61-49-51-52-39-43-46/roczny/2018>

Tabela 19 Dane pomiarowe dla stacji Częstochowa, ul. AK/Jana Pawła II w roku 2018 r.

Okres	SO ₂ Dwutlenek siarki [µg/m ³]	NO ₂ Dwutlenek azotu [µg/m ³]	NO _x Tlenki azotu [µg/m ³]	NO Tlenek azotu [µg/m ³]	CO Tlenek węglą [µg/m ³]	CO Tlenek węglą 8h [µg/m ³]	C ₆ H ₆ Benzen [µg/m ³]	Pył zawieszony PM10 [µg/m ³]
Styczeń	12,8	34	91	37	590	3002	45	12,8
Luty	16,4	36	79	28	660	2336	62	16,4
Marzec	16,0	45	105	39	714	4310	64	16,0
Kwiecień	6,6	42	95	35	452	1486	41	6,6
Maj	3,1	35	65	19	292	752	25	3,1
Czerwiec	2,6	30	57	18	290	550	22	2,6
Lipiec	2,8	29	58	18	305	953	21	2,8
Sierpień	3,1	40	85	29	323	614	23	3,1
Wrzesień	4,1	39	89	33	393	1673	28	4,1
Październik	6,5	46	154	70	636	1882	45	6,5
Listopad	9,4	40	141	66	749	2580	54	9,4
Grudzień	8,3	30	76	30	604	1628	-	8,3
wartość średnia	7,6 (poz. dop.: 20 µg/m3)	37 (poz. dop.: 40 µg/m3)	91 (poz. dop.: 30 µg/m3)	35	500	-	39 (poz. dop.: 40 µg/m3)	7,6 (poz. dop.: 20 µg/m3)
minimum	2,6	29	57	18	290	550	21	2,6
maksimum	16,4	46	154	70	749	4310	64	16,4

Źródło: <http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/dane-pomiarowe/automatyczne/stacja/2/parametry/26-32-29-25-24-27/roczny/2018>

Tabela 20 Dane pomiarowe dla stacji Częstochowa, ul. Baczyńskiego w roku 2018 r.

Okres	SO2 Dwutlenek siarki	NO2 Dwutlenek azotu	NOx Tlenki azotu	NO Tlenek azotu	O3 Ozon	O3 Ozon 8h	CO Tlenek węgla	CO Tlenek węgla 8h	C6H6 Benzen	Pył zawieszony PM10
Styczeń	12,1	20	27	5	30	65	511	1538	-	36
Luty	14,3	23	34	7	35	62	539	1575	-	52
Marzec	16,8	24	36	8	42	81	588	3016	-	50
Kwiecień	7,3	19	26	4	60	117	342	1006	-	33
Maj	3,3	14	17	2	75	117	250	717	-	23
Czerwiec	3,1	12	15	2	72	130	245	528	-	21
Lipiec	3,3	13	21	5	69	167	263	662	-	22
Sierpień	4,6	17	29	7	63	147	299	743	-	22
Wrzesień	5,5	21	33	8	55	139	340	1161	-	26
Październik	9,1	24	41	12	40	104	449	1501	-	36
Listopad	9,8	22	37	10	24	61	474	1710	-	41
Grudzień	10,4	18	28	6	29	62	416	1435	-	31
wartość średnia	8,3 (poz. dop.: 20 µg/m3)	19 (poz. dop.: 40 µg/m3)	29 (poz. dop.: 30 µg/m3)	6	50	-	392	-	-1) (poz. dop.: 5 µg/m3)	33 (poz. dop.: 40 µg/m3)
minimum	3,1	12	15	2	24	61	245	528	-1)	21
maksimum	16,8	24	41	12	75	167	588	3016	-1)	52

Źródło: <http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/dane-pomiarowe/automatyczne/stacja/1/parametry/475-6-18-11-13-5-2-8/roczny/2018>

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach ogłosił (**informacja Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach z 21 maja 2018r., zawarta w piśmie nr M.7011.37.7.2018**), że na terenie województwa śląskiego wystąpił I poziom ostrzegania – informacyjny i edukacyjny - kolor żółty (zgodnie z Planem działań krótkoterminowych, stanowiącym część „Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji” - Uchwała Nr VI/47/5/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 grudnia 2017 roku) co jest związane z ryzykiem przekroczenia średnich rocznych poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Poziom I wprowadzany został do końca roku 2018. Przekroczenie obejmuje swym zasięgiem obszar Gminy.

5.1.3. Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem

Na analizowanym obszarze Gminy Poczesna występują istotne problemy związane z jakością powietrza. Jednocześnie podejmowane są działania związane z ograniczeniem negatywnych czynników i istnieją istotne szanse, które wpłyną docelowo na poprawę stanu powietrza.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 21 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem – słabe i mocne strony

 MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Dobre warunki klimatyczne i wegetacyjne; – Dobry stan dróg gminnych; 	<ul style="list-style-type: none"> – Wysokie ryzyko występowania zanieczyszczeń napływowych z Miasta Częstochowa; – Występowanie zjawiska „niskiej emisji” w okresie grzewczym; – Słaba sprawność i efektywność systemu odprowadzania gazu składowiskowego w instalacji Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 22 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem – szanse i zagrożenia

 SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja postanowień Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla obszaru Gminy; - Realizacja postanowień Programu Ograniczenia Niskiej Emisji; - Inwestycje w zakresie modernizacji źródeł ciepła i zastępowanie obecnie użytkowanych kotłów węglowych na nowoczesne, niskoemisyjne piece i kotły. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój społeczno-gospodarczy powodujący zwiększone zużycie energii cieplnej; - Ograniczone możliwości finansowe mieszkańców do modernizacji źródeł ciepła czy termomodernizacji budynków z własnych środków; - Rozwój infrastruktury mieszkalnej, ze względu na pełnienie funkcji sypialnej oraz lokalizację dużych zakładów produkcyjnych na terenie Gminy.

Źródło: Opracowanie własne.

5.2. Klimat akustyczny

Jednym z najbardziej odczuwalnych czynników negatywnie wpływających na środowisko i człowieka jest hałas, który z uwagi na rozwój przemysłu i transportu ulega podwyższeniu. Stan akustyczny dla danego obszaru oceniany jest na podstawie przeprowadzonych badań w środowisku. Ze względu na źródło hałasu, dzielony jest najczęściej na hałas komunikacyjny - związany z transportem drogowym, kolejowym czy lotniczym, a także hałas przemysłowy. Dodatkową, okresową uciążliwością jest hałas związany z pracami budowlanymi i remontowymi - jednak przy każdej tego typu inwestycji powinna zostać opracowana prognoza oddziaływania na środowisko, w której określone będą zabiegi minimalizujące negatywny wpływ na klimat akustyczny.

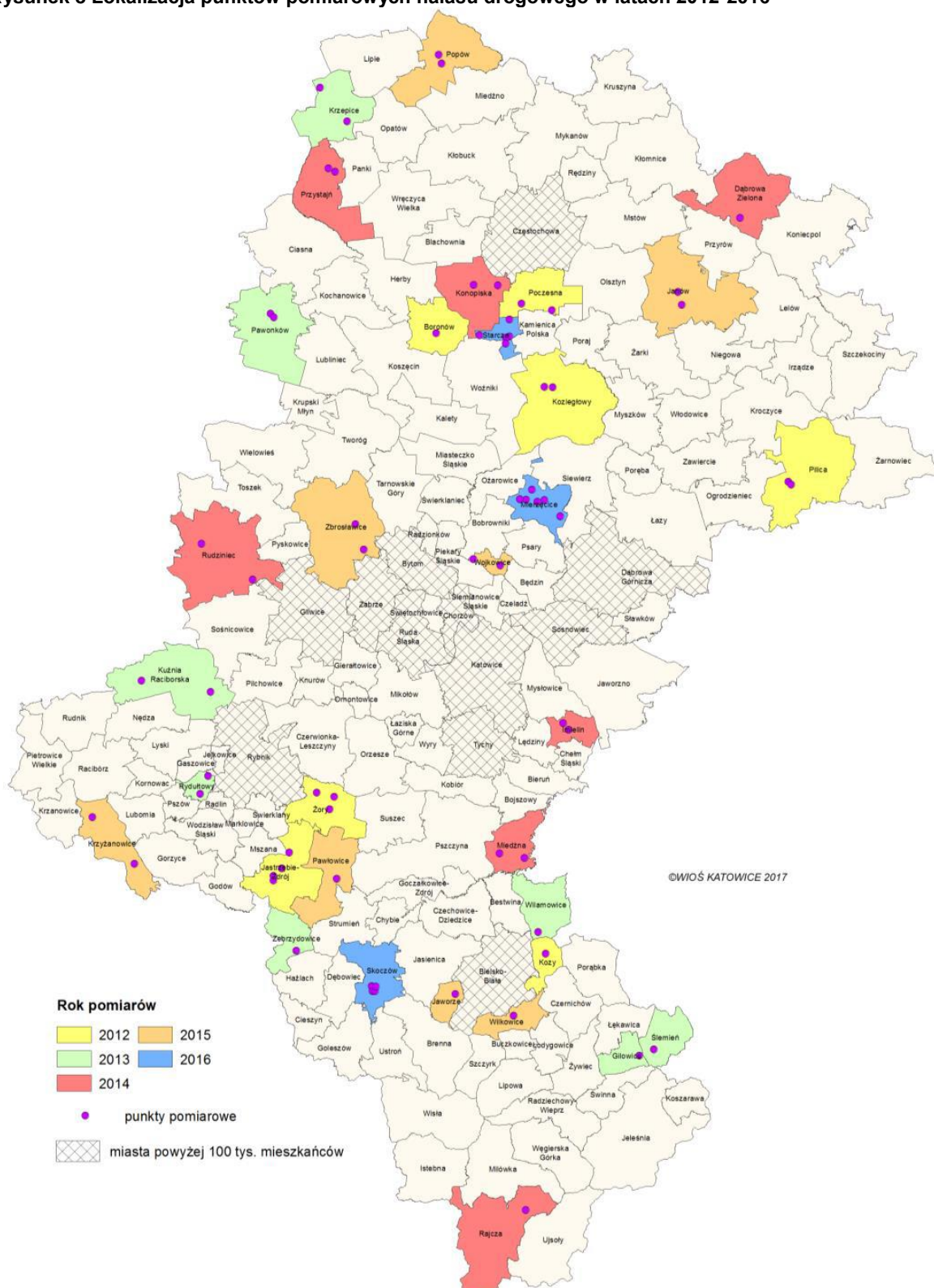
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach od 2001 roku prowadzi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska badania stanu akustycznego środowiska. Pomiary obejmują głównie drogowe szlaki komunikacyjne oraz linie kolejowe. Hałas komunikacyjny jest uważany za poważny problem na terenie województwa śląskiego. Najwyższa w kraju gęstość dróg i linii kolejowych przebiegających przez teren województwa i jednocześnie najwyższa gęstość zaludnienia na tle kraju powodują, iż problemy nadmiernego poziomu hałasu dotyczą wielu mieszkańców województwa.

Mapy akustyczne wykonywane są dla:

- aglomeracji mających powyżej 100 000 mieszkańców,
- głównych dróg, przez które rocznie przejeżdża powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie,
- głównych linii kolejowych, po których rocznie przejeżdża powyżej 30 000 pociągów,
- głównych portów lotniczych, na których odbywa się powyżej 50 000 operacji rocznie.

Podsumowanie 5-letniego cyklu monitoringu hałasu na terenie województwa śląskiego za lata 2012-2016 zostało opublikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w 2017 roku. W latach 2012-2016 WIOŚ w Katowicach przebadał łącznie około 116 km dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. W zakresie badań hałasu kolejowego zbadano w tym czasie około 13,5 km linii kolejowych. Na rysunku poniżej przedstawiono lokalizację punktów pomiarowych.

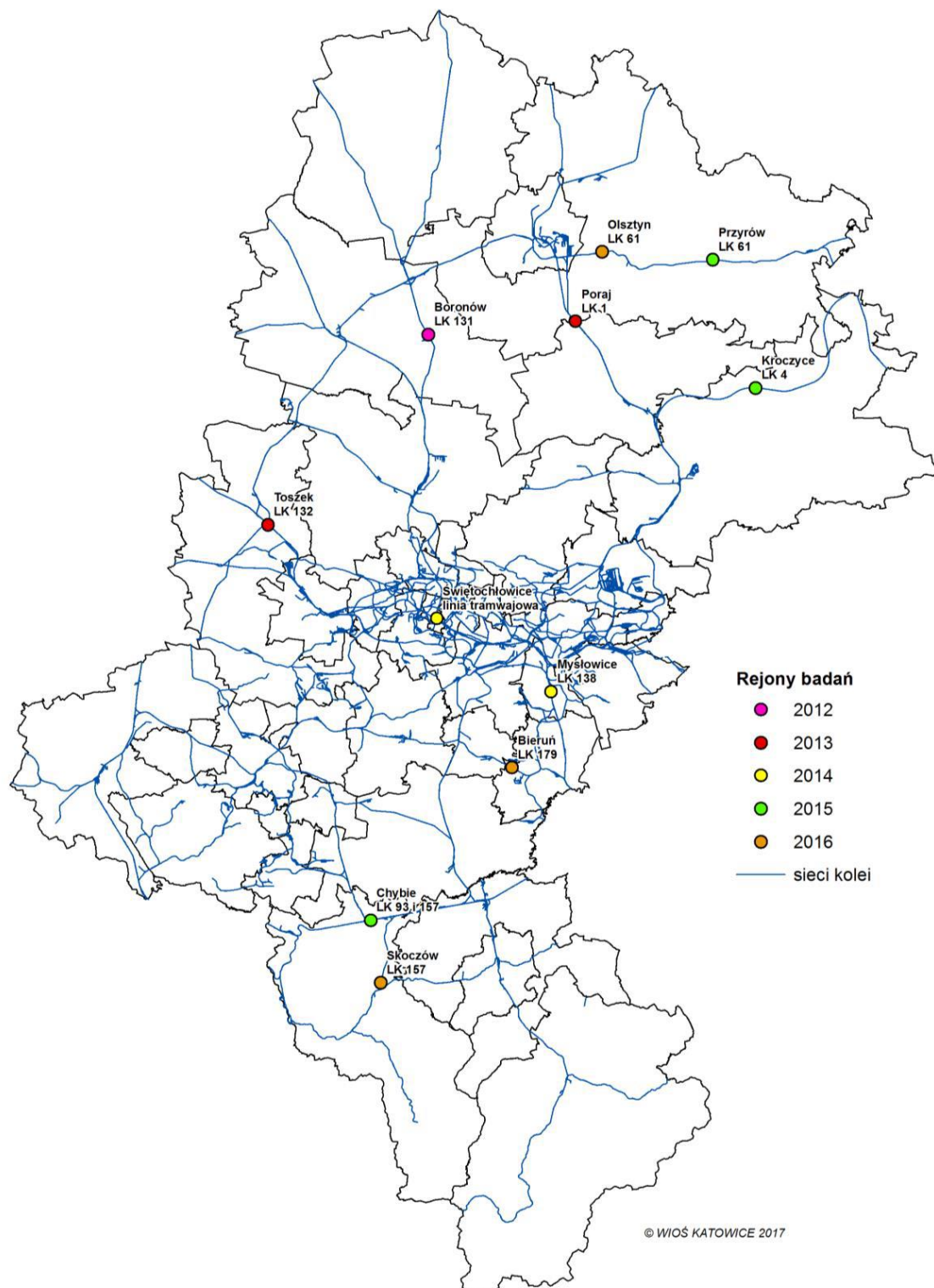
Rysunek 8 Lokalizacja punktów pomiarowych hałasu drogowego w latach 2012-2016

Źródło: Podsumowanie 5-letniego cyklu monitoringu hałasu na terenie województwa śląskiego za lata 2012-2016

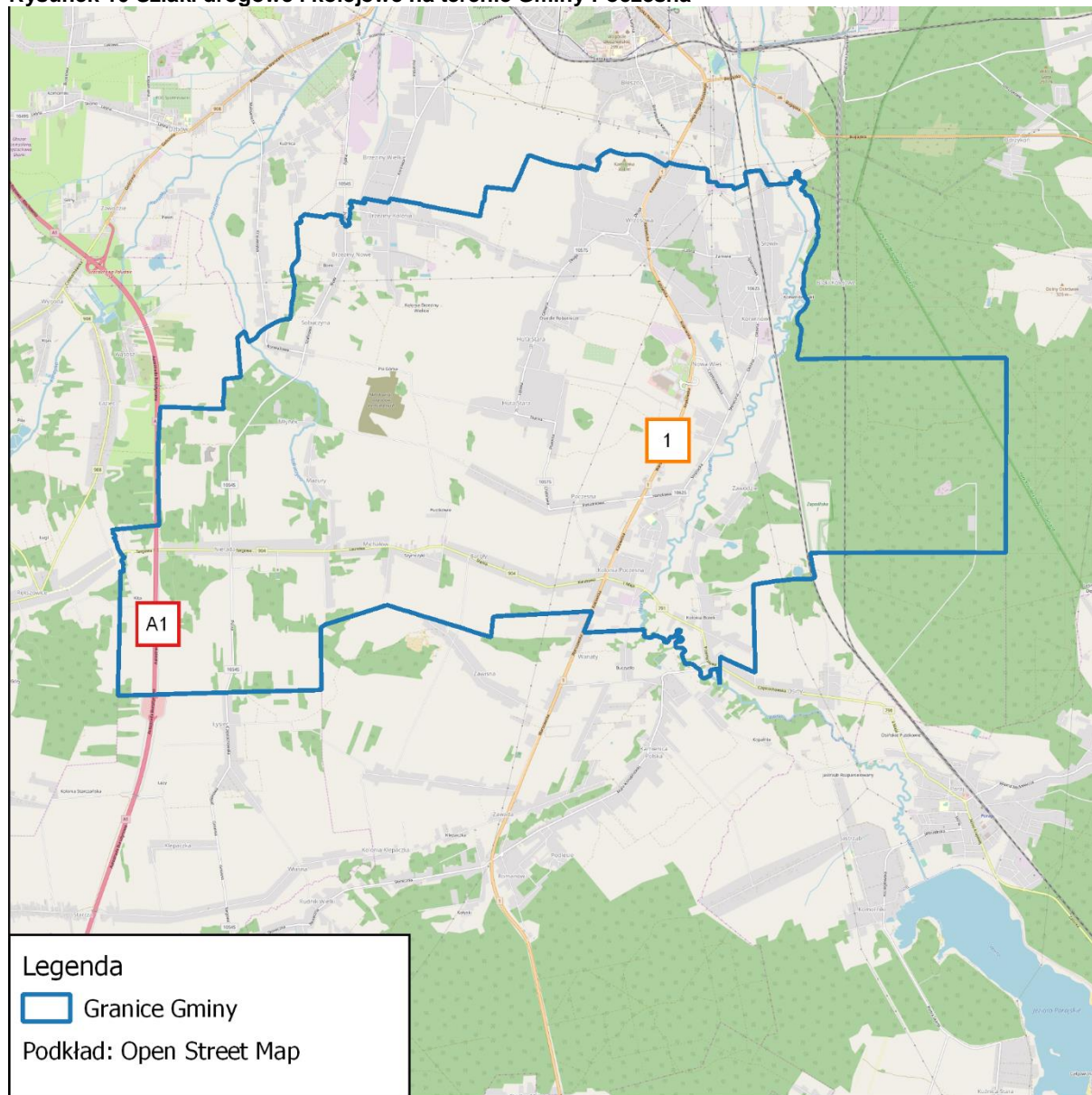
Rysunek 9 Lokalizacja punktów pomiarowych hałasu szynowego w latach 2012-2016

Źródło: Podsumowanie 5-letniego cyklu monitoringu hałasu na terenie województwa śląskiego za lata 2012-2016

Główne źródła hałasu na terenie Gminy Poczesna to szlaki drogowe i linie kolejowe. Ich lokalizację prezentuje rysunek poniżej.

Rysunek 10 Szlaki drogowe i kolejowe na terenie Gminy Poczesna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PRG, podkład: OpenStreetMap®

5.2.1. Hałas komunikacyjny

W Gminie Poczesna jednym z najważniejszych źródeł hałasu jest komunikacja drogowa. Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie oraz powiatowe.

Drogi krajowe na terenie Gminy Poczesna to:

- Autostrada A1 na odcinku pomiędzy węzłem Częstochowa Południe a węzłem Woźniki, który został oddany do użytkowania 2019 r. Autostrada A1 – tzw. Autostrada Bursztynowa jest jedyną polską autostradą o przebiegu południkowym. Znajduje się

ona w ciągu międzynarodowej trasy E75, leżącą w VI transeuropejskim korytarzu transportowym.

- Droga krajowa nr 1 o długości 6,651 km, jest to droga o istotnym znaczeniu krajowym relacji Gdańsk – Zwardoń (granica Państwa z Republiką Słowacką), jest jedną z głównych tras w Polsce o przebiegu południkowym. Stanowi polską część międzynarodowego szlaku komunikacyjnego E75 Helsinki – Gdańsk – Łódź – Budapeszt – Ateny. Biegnie przez województwa: pomorskie, kujawsko-pomorskie, łódzkie i śląskie. Na północy rozpoczyna się w miejscowości Rusocin na węzle z drogą ekspresową S6 a swój bieg kończy na granicy ze Słowacją w Zwardoniu. Dla drogi przeprowadzono następujące badania:
  - natężenia ruchu na odcinku od 482+963 km do 483+120 km w okresie od 14 do 15 listopada 2018 roku, w wyniku których średni dobowy ruch określono w wysokości: 52 824 poj./dobę,
  - natężenia ruchu w przekroju drogi w miejscowości Wrzosowa w rejonie ulicy szkolnej w dniu 12 grudnia 2018 roku, w wyniku których średni dobowy ruch określono w wysokości: 57 970 poj./dobę,
  - hałasu, w wyniku których określono, że:
    - po lewej stronie drogi (10 m od krawędzi drogi), na km 483+025 odnotowano pomiary w nocy w wysokości: 76,7 dB, a w dzień - 78,0 dB;
    - po lewej stronie drogi (48 m od krawędzi drogi), na km 483+025 odnotowano pomiary w nocy w wysokości: 66,0 dB, a w dzień – 67,6 dB;
    - na wysokości przedszkola odnotowano pomiary w nocy w wysokości: 75,8 dB, a w dzień – 76,9 dB.

Drogi wojewódzkie na terenie Gminy Poczesna to:

- Droga wojewódzka 791 o długości 2 km na terenie Gminy, jest to droga relacji Kolonia Poczesna (skrzyżowanie z DK1) – Zawiercie (skrzyżowanie z DK 78) – Ogrodzieniec – granica województwa (małopolskiego i śląskiego); badania ruchu za 2015 rok wykazały ŚDR w wysokości: 7 326 pojazdów/ dobę;
- Droga wojewódzka 904 o długości 6,8 km na terenie Gminy, jest to droga relacji Błachownia (skrzyżowanie z DK 46) – Rękoszowice (skrzyżowanie z DW908) - Kolonia Poczesna (skrzyżowanie z DK1), badania ruchu za 2015 rok wykazały ŚDR w wysokości: 4030 pojazdów/ dobę.

Drogi powiatowe przebiegające przez teren Gminy to:

- Droga powiatowa nr 1010S o długości 1,8 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Częstochowa – Dębowiec – Choroń, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0 km do 1+800 km;
- Droga powiatowa nr 1054S o długości 6,75 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Częstochowa – Nierada – Rudnik Mały na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0 km do 6+750 km;
- Droga powiatowa nr 1055S o długości 1,8 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Wąsosz – Młynek, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0+700 km do 2+500 km;
- Droga powiatowa nr 1056S o długości 5,7 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Młynek – Poczesna, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0+000 km do 5+700 km;
- Droga powiatowa nr 1057S o długości 5,4 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Wrzosowa – Huta Stara B – Huta Stara A – Poczesna, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0+000 km do 5+400 km;
- Droga powiatowa nr 1058S o długości 2,8 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Brzeziny Kolonia – Huta Stara B, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0+000 km do 2+800 km;
- Droga powiatowa nr 1062S o długości 5,9 km na terenie Gminy, stanowi drogę relacji Wrzosowa – Słowik – Korwinów – Poczesna, na terenie Gminy zlokalizowany jest odcinek od 0+000 km do 5+900 km.

Na terenie Gminy były przeprowadzone pomiary hałasu związane z ruchem samochodowym w 2012 roku na drodze wojewódzkiej nr 791 oraz 904.

- wskaźniki hałasu mające zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania map akustycznych, o których mowa w art. 118 ust. 1, oraz programów ochrony środowiska przed hałasem, o którym mowa w art. 119 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, w tym:
  - L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00)

- oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00);
- L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00);
  - wskaźniki hałasu mające zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby, w tym:
    - $L_{Aeq D}$ – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 22:00);
    - $L_{Aeq N}$ – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00).

Podstawą pomiarów w postaci tych wskaźników jest art. 119 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Ponieważ odcinek autostrady A1 oddano do użytkowania w 2019 r. brak jest jeszcze informacji odnośnie natężenia hałasu na odcinku przebiegającym przez teren Gminy Poczesna. Należy jednak przyjąć, iż takie przekroczenia będą miały miejsce, analogicznie jak na wcześniej oddanych odcinkach autostrady A1.

Wyniki badań przeprowadzonych w ww. punktach pomiarowych przedstawia tabela poniżej.

Tabela 23 Wyniki badań przeprowadzonych w punktach pomiarowych związanych z hałasem na terenie Gminy

Wskaźnik	Poczesna, ul. Przemysłowa, DW 791	Punkt pomiarowy Poczesna, ul. Laurowa, DW 904 (przedłużenie DW 791)	Norma
L_{DWN}	65,7	71,1	55,0 (64,0 ¹)
L_N	57,1	62,8	50,0 (59,0 ¹)
L_{AeqD}	64,1	69,5	55,0 (61,0 ¹)
L_{AeqN}	58,3	63,6	50,0 (56,0 ¹)
Data badania	2012	2012	-

Źródło: Mapa punktów pomiarowych w zakresie badań hałasu, wykonanych przez WIOŚ w Katowicach w latach 2010 – 2016

5.2.2. Hałas kolejowy

Hałas generowany przez ruch pojazdów szynowych związany jest z hałasem trakcyjnym - pochodzącym od silników trakcyjnych i wentylatorów, hałasem toczenia - powstającym na

¹ według normy obowiązującej od 23.X.2012 r.

styku kół pociągu z szynami, a także hałasem aerodynamicznym - związanym z opływem powietrza.

Przez Gminę Poczesna przebiega linia kolejowa nr 1. Jest to linia kolejowa o długości 316,066 km relacji Warszawa Zachodnia – Katowice. Linia ta została otwarta w 1896 roku. Na linii znajdują się 32 stacje kolejowe i 43 przystanki kolejowe. Po linii kursują pociągi następujących przewoźników:

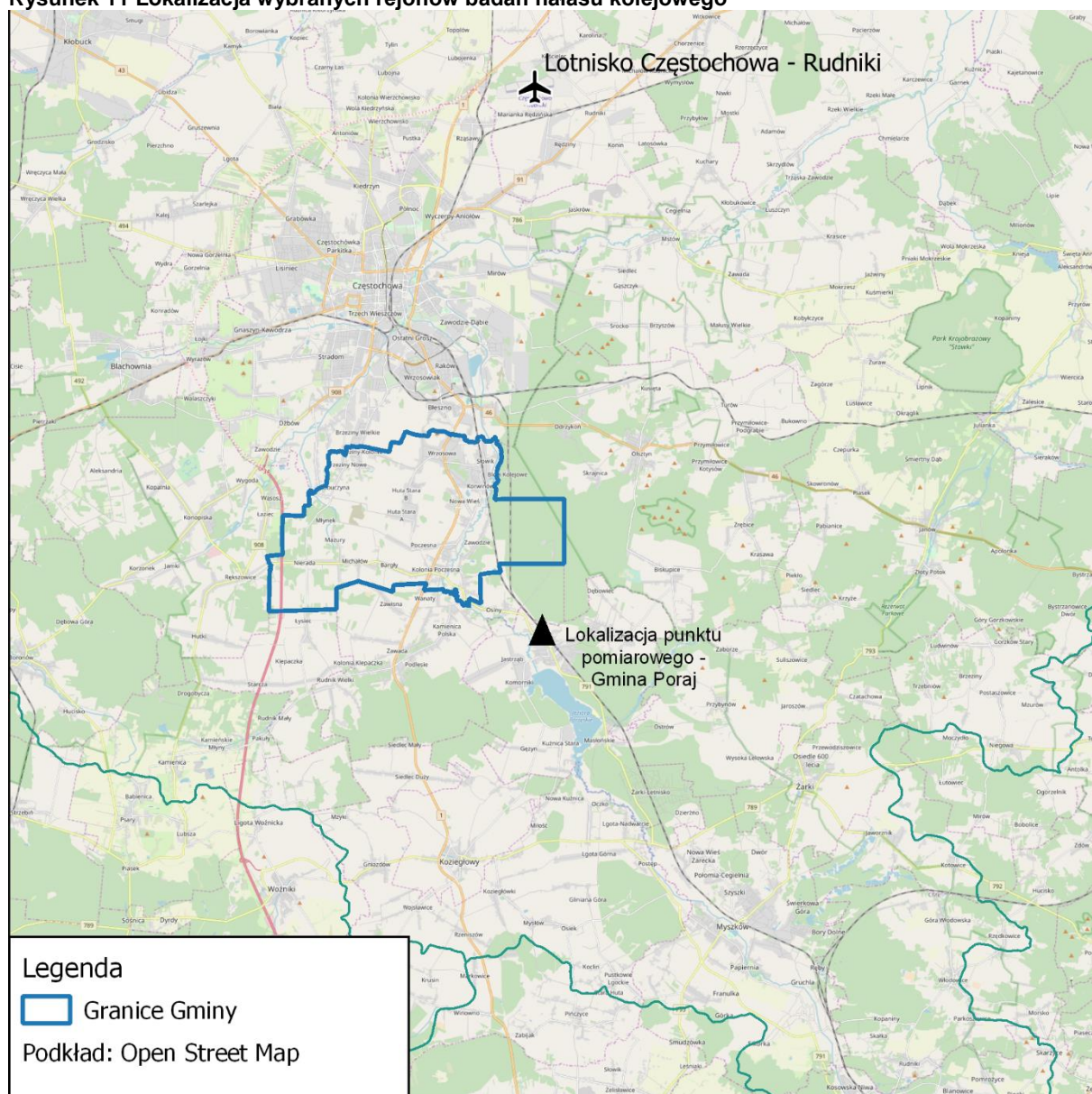
- PKP Intercity
- PKP Cargo
- Przewozy Regionalne
- Koleje Mazowieckie
- Koleje Śląskie
- Orlen KolTrans
- Łódzka Kolej Aglomeracyjna.

Linia jest jednym z głównych odcinków kolejowych na terenie Polski. Dla tego odcinka były prowadzone pomiary hałasu kolejowego w Gminie Poraj (najbliższy punkt pomiarowy), wynika z nich, że występują przekroczenia, które mają istotny wpływ na środowisko Gminy. Badania wykonano w jednym rejonie oznaczonym symbolem:

- RB1 – linia kolejowa nr 1, Poraj rejon ul. Kolejowej, od przejazdu kolejowego (ul. Mickiewicza) do końca zabudowy mieszkaniowej przy ul. Kolejowej, 1320 m.

W obrębie rejonu badawczego ustalono trzy punkty pomiarowe, jeden referencyjny oraz dwa uzupełniające w odległości 7,5 m oraz 25 m od skrajnego toru linii. Lokalizację punktu pomiarowego w odniesieniu do Gminy Poczesna przedstawia rysunek poniżej.

Rysunek 11 Lokalizacja wybranych rejonów badań hałasu kolejowego

Wyniki badań i ich podsumowanie przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 24 Wyniki badań poziomów dźwięku hałasu kolejowego w punktach referencyjnych dla poszczególnych dni tygodnia, Poraj 2013 rok

punkty referencyjne w obrębie rejonu badań	dzień tygodnia pomiaru	odległość od skrajnego toru [m]	wysokość usytuowania mikrofonu pomiarowego [kondygnacja]	zmierzone wartości poziomu dźwięku [dB]				
				L _{AeqD} (16h)	L _{AeqN} (8h)	L _{dzień} (12h)	L _{wieczór} (4h)	L _{noc} (8h)
ul. Kolejowa Punkt referencyjny	poniedziałek	30	4 m	62,8	63,9	62,4	68,1	73,9
	wtorek			62,9	64,9	62,8	67,0	74,9
	środa			62,2	63,3	62,0	66,7	73,3
	czwartek			63,4	64,2	62,9	69,4	74,2
	piątek			64,2	65,1	64,1	68,6	75,1
	sobota			64,2	62,1	63,4	69,2	72,1
	niedziela			61,4	63,3	61,4	66,0	73,3
ul. Kolejowa Punkt uzupełniający 7,5 m	środa	7,5	1,5 m	68,3	67,2		71,9	77,2
ul. Kolejowa Punkt uzupełniający 25 m	środa	25	4 m	63,7	63,3	62,8	67,1	73,3

Źródło: Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranym rejonie linii kolejowej nr 1 na terenie gminy Poraj w 2013 roku, z uwzględnieniem czynników natężenia i struktury pociągów oraz warunków pogodowych mających wpływ na propagację hałasu w głąb sąsiadujących terenów

Tabela 25 Ocena wyników badań poziomów dźwięku hałasu kolejowego, wyrażonych w LDWN1d i LN1n, w punktach referencyjnych dla poszczególnych dni tygodnia, względem poziomów dopuszczalnych, Poraj 2013 rok

punkty referencyjne w obrębie rejonu badań	dzień tygodnia pomiaru	zmierzone wartości poziomu dźwięku A w [dB] L _{DWN} ^{1d}			zmierzone wartości poziomu dźwięku A w [dB] L _N ^{1d}		
		poziom dźwięku A	poziom dopuszczalny hałasu	przekroczenie poziomu dopuszczalnego hałasu	poziom dźwięku A	poziom dopuszczalny hałasu	przekroczenie poziomu dopuszczalnego hałasu
ul. Kolejowa Punkt referencyjny	poniedziałek	70,0	64	6,0	63,9	59	4,9
	wtorek	70,8	64	6,8	64,9	59	5,9
	środa	69,4	64	5,4	63,3	59	4,3
	czwartek	70,5	64	6,5	64,2	59	5,2
	piątek	71,2	64	7,2	65,1	59	6,1
	sobota	68,9	64	4,9	62,1	59	3,1
	niedziela	69,3	64	5,3	63,3	59	4,3

Źródło: Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranym rejonie linii kolejowej nr 1 na terenie gminy Poraj w 2013 roku, z uwzględnieniem czynników natężenia i struktury pociągów oraz warunków pogodowych mających wpływ na propagację hałasu w głąb sąsiadujących terenów

Tabela 26 Ocena wyników badań poziomów dźwięku hałasu kolejowego, wyrażonych w LAeqD1d i LAeqN1n, w punktach referencyjnych dla poszczególnych dni tygodnia względem poziomów dopuszczalnych, Poraj 2013 rok.

punkty referencyjne w obrębie rejonu badań	dzień tygodnia pomiaru	zmierzone wartości poziomu dźwięku A w [dB] L _{Aeq D} ^{1d}			zmierzone wartości poziomu dźwięku A w [dB] L _{Aeq N} ¹ⁿ		
		poziom dźwięku A	poziom dopuszczalny hałasu	przekroczenie poziomu dopuszczalnego hałasu	poziom dźwięku A	poziom dopuszczalny hałasu	przekroczenie poziomu dopuszczalnego hałasu
ul. Kolejowa Punkt referencyjny	poniedziałek	62,8	61	1,8	63,9	56	7,9
	wtorek	62,9	61	1,9	64,9	56	8,9
	środa	62,2	61	1,2	63,3	56	7,3
	czwartek	63,4	61	2,4	64,2	56	8,2
	piątek	64,2	61	3,2	65,1	56	9,1
	sobota	64,2	61	3,2	62,1	56	6,1
	niedziela	61,4	61	-	63,3	56	7,3
ul. Kolejowa Punkt uzupełniający 25 m	środa	63,7	61	2,7	63,3	56	7,3

Źródło: Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranym rejonie linii kolejowej nr 1 na terenie gminy Poraj w 2013 roku, z uwzględnieniem czynników natężenia i struktury pociągów oraz warunków pogodowych mających wpływ na propagację hałasu w głąb sąsiadujących terenów

5.2.3. Hałas lotniczy

Hałas lotniczy, na terenie województwa śląskiego jest generowany głównie przez lotnisko w Pyrzowicach, które w 2011 roku objęte było badaniami prowadzonymi przez WIOŚ Katowice. Ze względu na dynamiczny rozwój lotniska, w 2014 roku uruchomiono ciągły monitoring hałasu lotniczego.

Pozostałe lotniska w województwie śląskim - znajdują się na terenach aglomeracji ponad 100 tys. ludności, objętych mapowaniem akustycznym. Część lotnisk sportowych jest nieobjęta mapowaniem na terenie aglomeracji, ze względu na niewielką regularność i małą liczbę operacji lotniczych, a zatem nie stanowią one potencjalnego źródła ponadnormatywnego hałasu lotniczego.

Z uwagi na dużą odległość Gminy od głównego lotniska (w Pyrzowicach), wpływ hałasu lotniczego na analizowany obszar jest znikomy. Odległość pomiędzy Gminą a lotniskiem obrazuje rysunek poniżej.

Rysunek 12 Lokalizacja Gminy Poczesna w odniesieniu do najbliższych lotnisk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PRG, podkład: OpenStreetMap®

5.2.4. Hałas przemysłowy

Na klimat akustyczny wpływ ma również hałas związany z zakładami przemysłowymi powstający ze względu na eksploatację maszyn, pracę urządzeń i instalacji, a także transport produktów wewnątrz zakładu. Ze względu na charakter gminy, działalność gospodarcza oparta jest głównie o mikroprzedsiębiorstwa usługowo-handlowe, które nie powodują występowania przekroczenia norm hałasu.

W gminie zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników. W gminie Poczesna działa kilka dużych podmiotów gospodarczych. Na terenie Gminy nie były nakładane kary za ponadnormatywną emisję hałasu przez podmioty gospodarcze.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym

W gminie zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników. W gminie działa kilka średniej wielkości podmiotów gospodarczych oraz duży zakład produkcyjny. Ponadto nie występuje istotny hałas lotniczy i kolejowy, głównym źródłem hałasu jest ruch samochodowy.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 27 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym – mocne i słabe strony

 MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Brak źródeł hałasu lotniczego i kolejowego wykazującego przekroczenia poziomu dopuszczalnego.	<ul style="list-style-type: none"> – Brak stałego punktu pomiarowego. – Istniejące problematyczne źródła hałasu drogowego (DK-1, Autostrada) wykazujące przekroczenia poziomu dopuszczalnego.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 28 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym – szanse i zagrożenia

 SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Brak źródeł hałasu lotniczego i kolejowego wykazującego przekroczenia poziomu dopuszczalnego.	<ul style="list-style-type: none"> – Brak stałego punktu pomiarowego; – Możliwość występowania hałasu komunikacyjnego na głównych drogach przelotowych przez Gminę; – Brak występowania obszarów leśnych w ciągu komunikacyjnym.

Źródło: Opracowanie własne.

5.3. Zasoby wodne

Zasoby wodne są znaczącym składnikiem środowiska, wpływającym pośrednio i bezpośrednio na warunki gleby, mikroklimat regionu, a także faunę i florę. Przyjęto dzielić zasoby na wody powierzchniowe określające jeziora, rzeki, strumienie i inne zbiorniki wodne, a także na wody podziemne definiowane jako przemieszczające się w ośrodkach skalnych pod powierzchnią ziemi.

5.3.1. Wody powierzchniowe

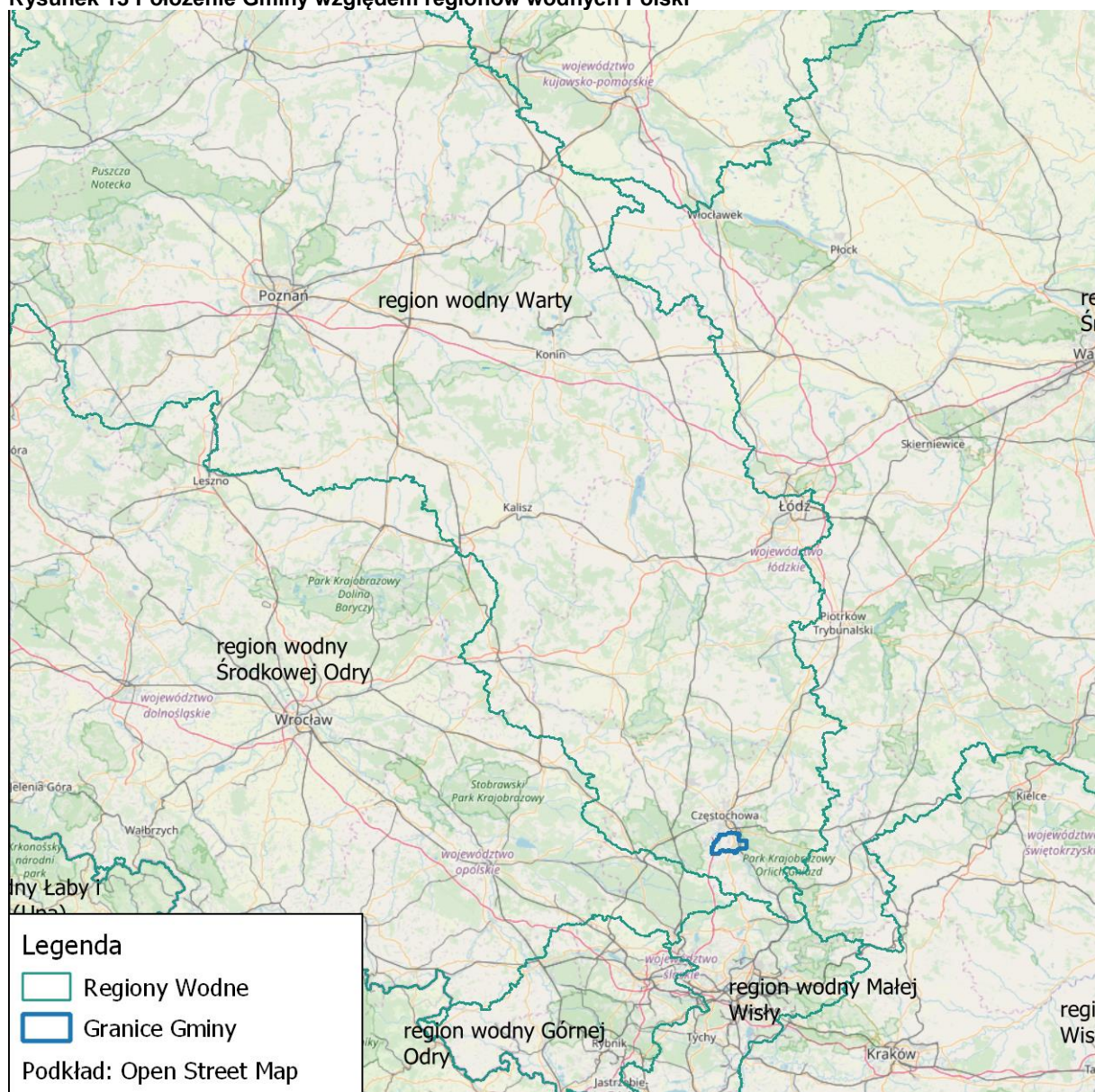
Podmiotem odpowiedzialnym za gospodarkę wodną na terenie Gminy Poczesna jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu, który działa na obszarze Regionu Wodnego Warty.

Region Wodny Warty obejmuje w całości zlewnię rzeki Warty o powierzchni 54,5 tys. km², co stanowi ok. 17,4% obszaru Polski. Zlewnia Warty ma wydłużony kształt i rozciąga się z południowego wschodu (region źródłowy) na północny-zachód. Stopniowo rozszerza się od źródeł, aby zwęzić się dopiero krótko przed ujściem do Odry. Na zdecydowanej większości obszaru zlewnia ma charakter nizinny, stąd też stosunkowo często spotyka się bramy wodne, a na niektórych odcinkach dział wodny jest niepewny.

Na obszarze Gminy Poczesna znajdują się 4 zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych, które należą do regionu wodnego Warty. Są to:

- obszar JCWP RW60006181189 – Kamieniczka o powierzchni 2,16 km² na terenie Gminy,
- obszar JCWP RW600016181289 – Konopka o powierzchni 21,01 km² na terenie Gminy,
- obszar JCWP RW600061811949 – Dopływ spod Choronia o powierzchni 8,48 km² na terenie Gminy,
- obszar JCWP RW60001918133 – Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik o powierzchni 28,19 km² na terenie Gminy.

Rysunek 13 Położenie Gminy względem regionów wodnych Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Baza danych i geobazy do aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy

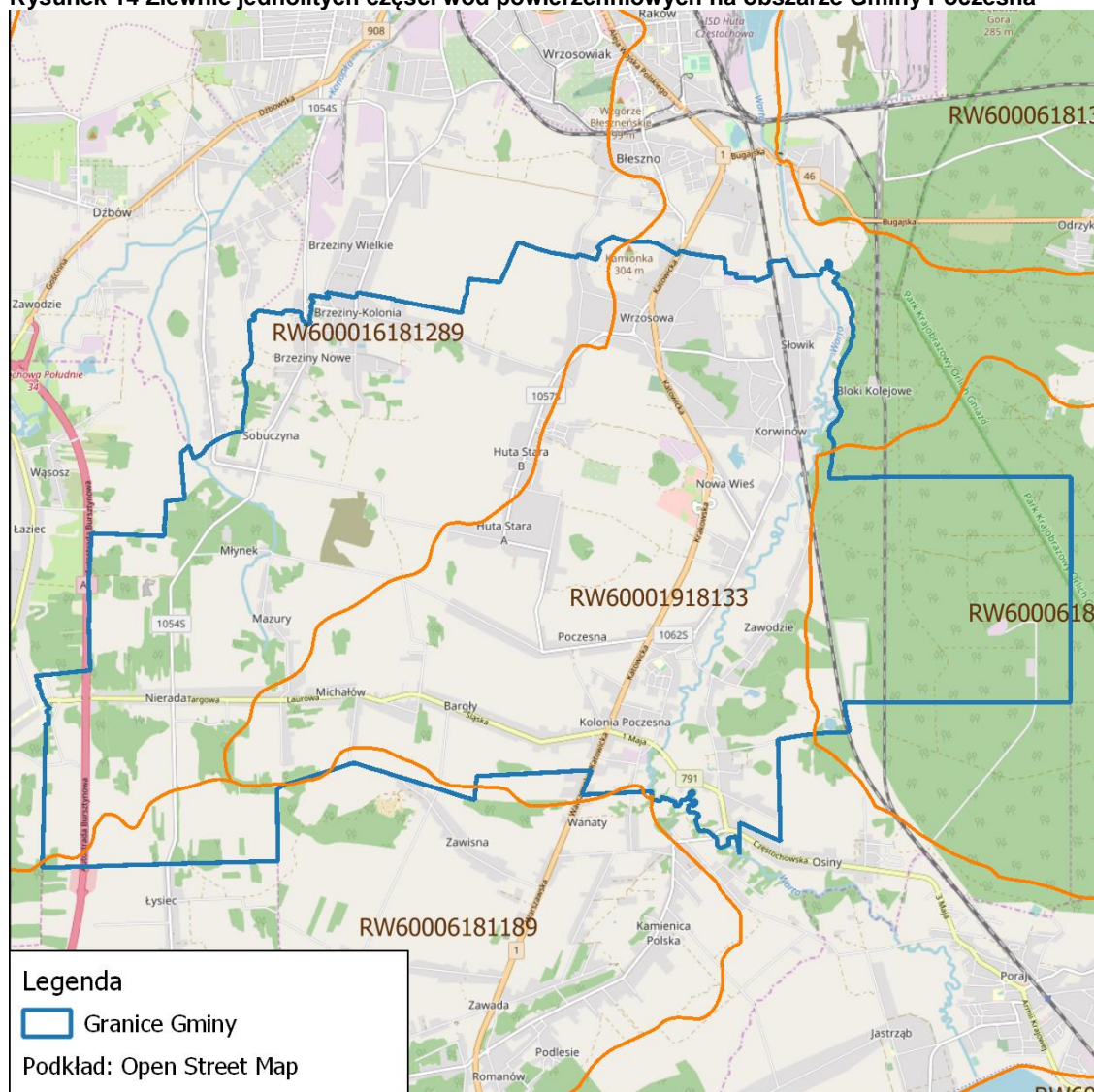
Podsumowanie oceny stanów i celów środowiskowych dla ww. obszarów przedstawia tabela poniżej.

Tabela 29 Podsumowanie oceny stanów i celów środowiskowych dla ww. obszarów JCWP dla Gminy Poczesna

Kod JCWP	Monitorowanie obszaru	Stan JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cele środowiskowe dla JCWP	Termin osiągnięcia dobrego stanu
RW60006181189	TAK	zły	niezagrożona	- dobry stan ekologiczny - dobry stan chemiczny	2015
RW600016181289	TAK	zły	niezagrożona	- dobry stan ekologiczny - dobry stan chemiczny	2015
RW600061811949	NIE	zły	zagrożona	- dobry stan ekologiczny - dobry stan chemiczny	2021
RW60001918133	TAK	zły	zagrożona	- dobry potencjał ekologiczny - dobry stan chemiczny	2021

<http://apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania>

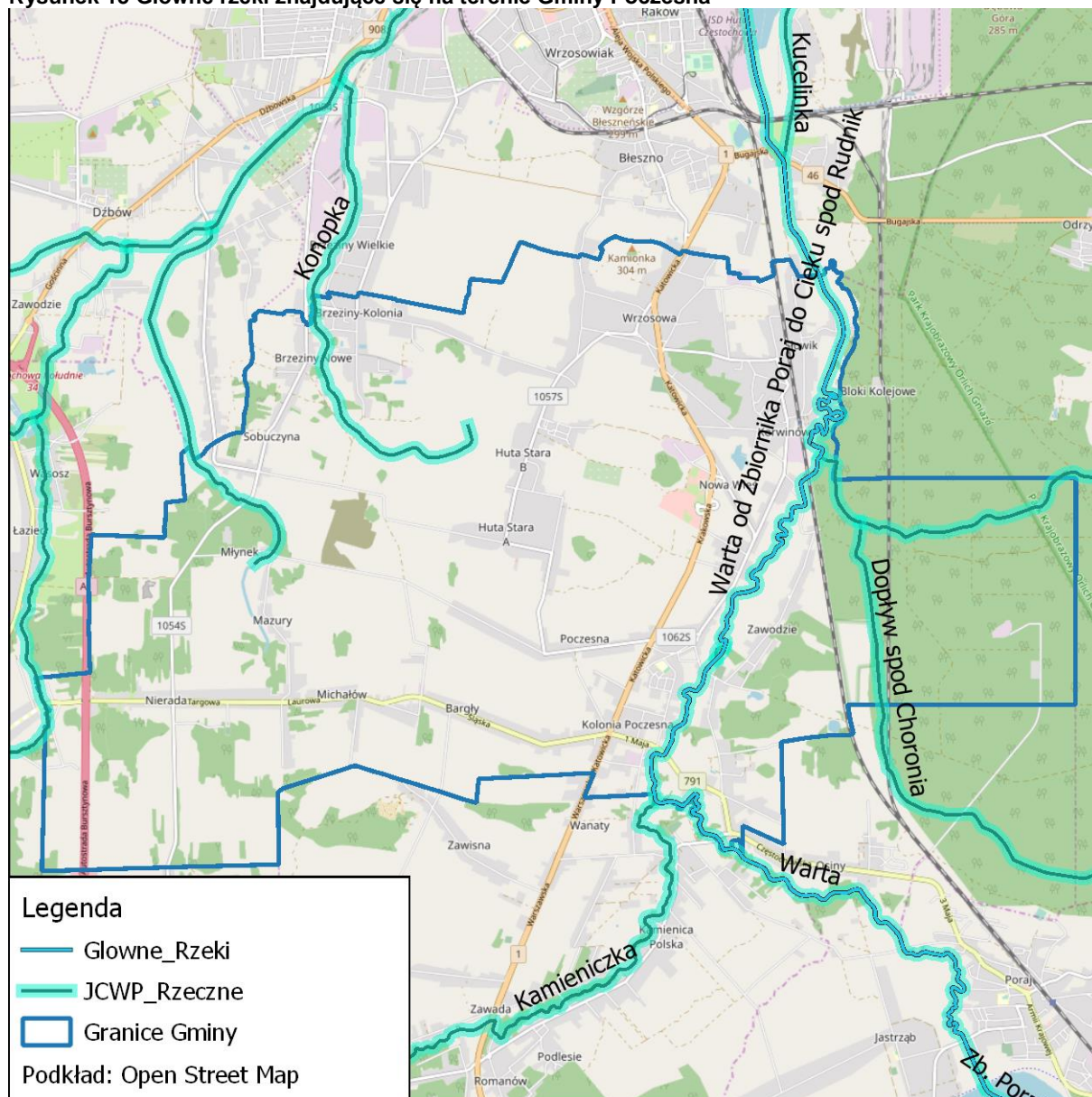
Rysunek 14 Zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych na obszarze Gminy Poczesna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Baza danych i geobazy do aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy

Najważniejszą rzeką płynącą przez Gminę Poczesna jest rzeka Warta, należąca do zlewni Odry.

Rysunek 15 Główne rzeki znajdujące się na terenie Gminy Poczesna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Baza danych i geobazy do aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy

Rzeka Warta to trzecia pod względem długości rzeka Polski. Źródła Warty znajdują się na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej w Kromolowie, będącym częścią Miasta Zawiercia. Długość rzeki stanowi 808,2 km, powierzchnia zlewni wynosi: 54 529 km², a średni przepływ to 195 m³/s przy ujściu. Ujście rzeki znajduje się w Kostrzynie nad Odrą do rzeki Odry. Według oceny stanu JCWP rzecznych na obszarze województw za 2017 r. wykonanej przez Główną Inspekcję Ochrony Środowiska ocena stanu rzeki Warty w okolicy Gminy wykazuje

się stanem chemicznym poniżej dobrego oraz złym stanem wód. Te wyniki potwierdziły pomiary wykonane w następujących punktach pomiarowych:

- Warta - powyżej zbiornika Poraj m. Lgota
- Warta - miejscowość Mstów
- Warta - miejscowość Rzeki Małe.

Na terenie Gminy Poczesna znajduje się niewielka ilość różnych zbiorników i stawów. Większość z nich jest zaniedbana i o małej pojemności wodnej. Wdrażanie programów ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałaniu suszy realizowane powinno być m in. poprzez:

- właściwą konserwację istniejących urządzeń melioracyjnych,
- odbudowę i powstawanie nowych urządzeń małej retencji w celu ograniczenia odpływu powierzchniowego.

Wody powierzchniowe narażone są na niekontrolowany spływ powierzchniowy wód opadowych, możliwość wystąpienia wycieków z nieszczelnych przydomowych zbiorników, a także spływy powierzchniowe z obszarów rolnych poddawanych chemizacji i nawożeniu.

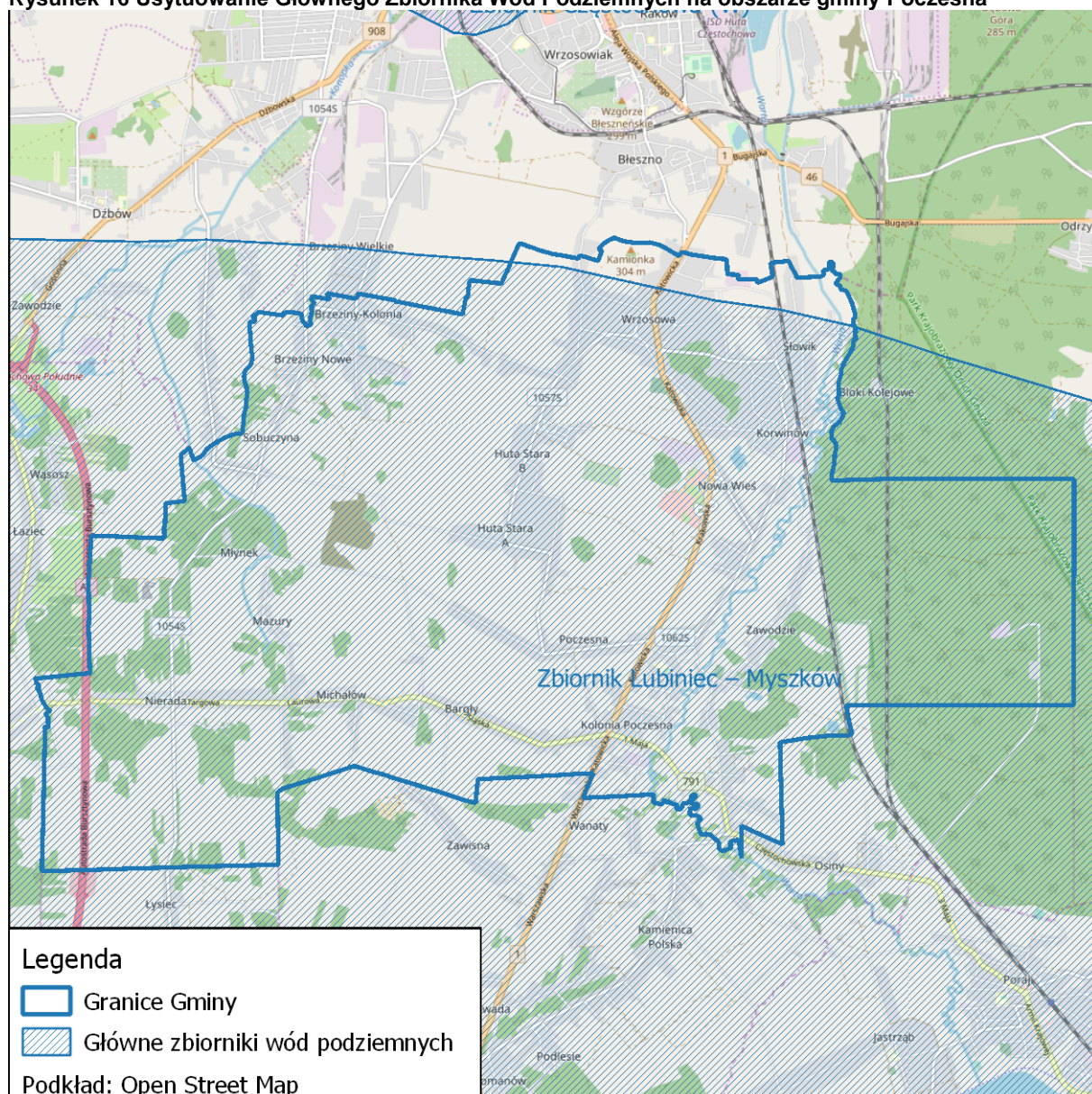
5.3.2. Wody podziemne

Wody podziemne ze względu na duże zasoby oraz wysoką jakość są bardzo ważnym źródłem zaopatrzenia w wodę do picia. Duże znaczenie gospodarcze oraz występujące powszechnie zagrożenie wód podziemnych, a także brak możliwości ich szybkiego odnawiania, wymusza stałą kontrolę jakości poprzez prowadzenie systemu monitoringu wód podziemnych. Monitoring Jakości Zwykłych Wód Podziemnych (MJZWP) jest elementem Państwowego Monitoringu Środowiska i funkcjonuje jako system krajowy, regionalny i lokalny. Obejmuje badania parametrów fizyczno-chemicznych wód w celu określenia klasy ich jakości. Krajowa sieć MJZWP funkcjonuje od 1991 roku i aktualnie składa się z blisko 700 punktów badawczych rozmieszczonych na terenie całego kraju. Jej zadaniem jest stała kontrola jakości wód podziemnych we wszystkich poziomach użytkowania, poza oddziaływaniem lokalnych źródeł zanieczyszczeń. Celem badań w sieci krajowej jest śledzenie zmian chemizmu wód podziemnych i sygnalizacja zagrożeń w skali kraju. Pobór prób oraz badania laboratoryjne wody wykonywane są według jednolitych metod przez Państwowy Instytut Geologiczny.

Obszar Gminy pokrywa się z obszarem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych którym jest zbiornik nr 327 o nazwie Zbiornik Lubliniec – Myszków.

Rysunek 16 Usytuowanie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych na obszarze gminy Poczesna

Źródło: <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh>

Tabela 30 Charakterystyka głównych zbiorników wód podziemnych na terenie Gminy Poczesna

Numer	Nazwa	Rok udokumentowania	Powierzchnia [km ²]
327	Zbiornik Lubiniec–Myszków	1999	2111,4

Źródło: *Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych PIG*

Obszar głównego zbiornika wód podziemnych nr 327 Zbiornik Lubiniec–Myszków jest zbiornikiem słabo udokumentowanym, położonym na obszarze Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Południowa granica GZWP nr 327 jest jednocześnie północną granicą GZWP nr 330 Gliwice.

GZWP nr 327 ma charakter szczelinowo-krasowy, wydzielono go w środkowotriasowych utworach wodonośnych (wapieniach i dolomitach). Powierzchnia całego zbiornika wynosi 2 111,4 km² (wg dokumentacji z 1999 r.). W obrębie GZWP nr 327 szczelinowo-krasowy poziom zbiornikowy występuje w obrębie serii węglanowej triasu, w ramach triasowego piętra wodonośnego.

Parametry hydrogeologiczne tego poziomu są następujące:

- Typ zbiornika: krasowo-szczelinowy,
- Stratygrafia: trias środkowy, trias dolny, dewon,
- Klasa jakości wody*: Ib, II, III,
- Wodoprzewodność: na przeważającym obszarze 24–120, lokalnie >600 m²/d,
- Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych: 105,2 m³/d × km²,
- Szacunkowe zasoby dyspozycyjne: 222 176 m³/d.
- Podatność zbiornika na antropopresję bardzo mało podatny.

W Polsce dokonano podziału wód podziemnych na Jednolite Części Wód Podziemnych – JCWPd. Pierwszy podział w zakresie JCWPd został wykonany przez PIG (Państwowy Instytut Geologiczny) w 2005r. W wyniku tego podziału na obszarze Polski zostało wydzielonych 161 JCWPd. W 2008r. została przeprowadzona weryfikacja przebiegu granic JCWPd wydzielonych w 2005 r. a w wyniku tych prac powstał nowy podział Polski w zakresie JCWPd – wydzielono 172 części oraz 3 subczęści.

Na terenie Gminy Poczesna występuje 1 obszar Jednolitych Części Wód Podziemnych:

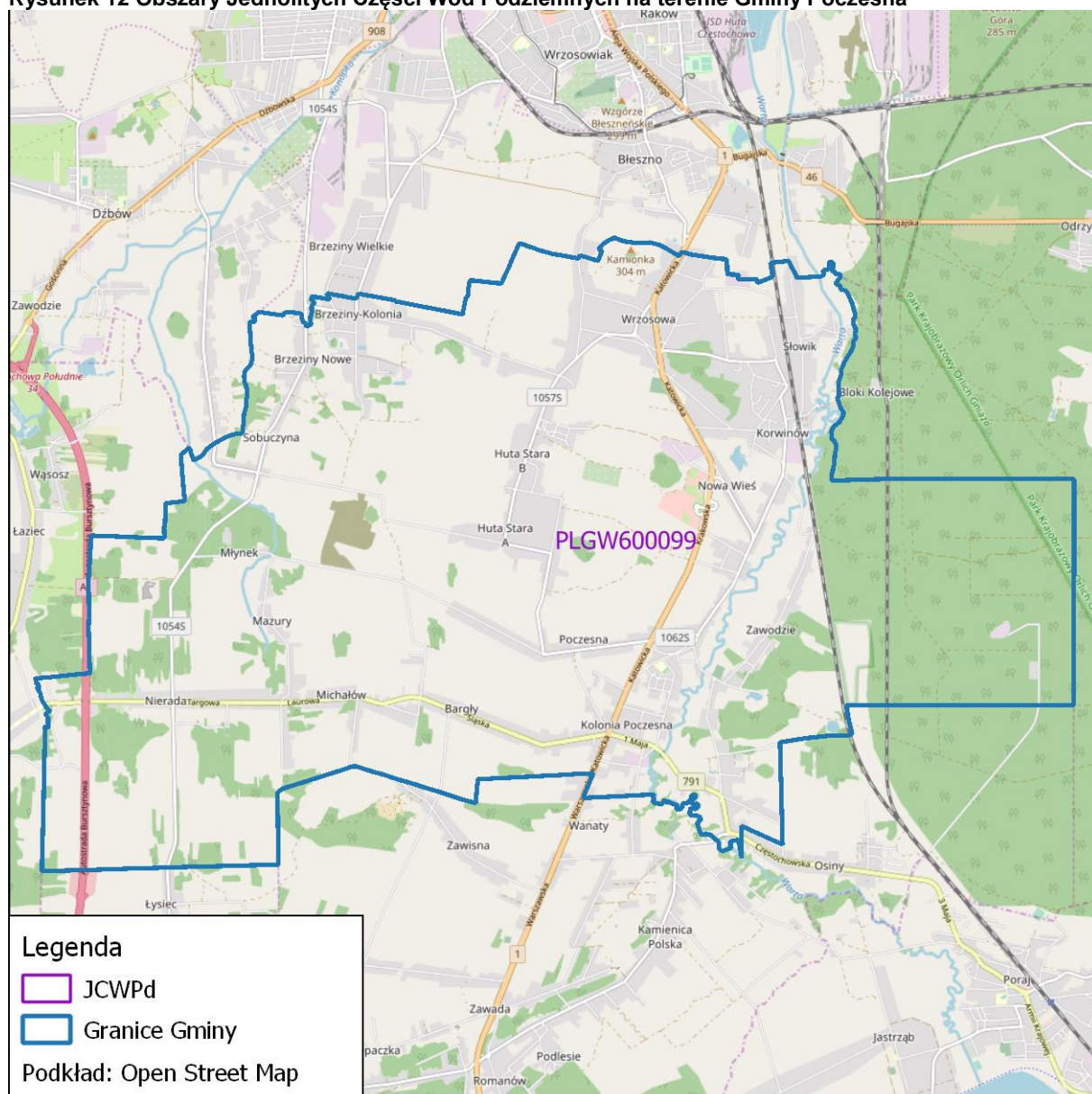
- GW6000099.

Tabela 31 Podsumowanie oceny stanów i celów środowiskowych dla ww. obszarów JCWPd dla Gminy Poczesna

Kod JCWP	Monitorowanie obszaru	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cele środowiskowe dla JCWP	Termin osiągnięcia dobrego stanu
GW6000099	TAK	dobry	dobry	niezagrożona	- dobry stan ekologiczny - dobry stan chemiczny	2015

<http://apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania>

Rysunek 12 Obszary Jednolitych Części Wód Podziemnych na terenie Gminy Poczesna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Baza danych i geobazy do aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy

Eksploatacją sieci wodociągowej zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego S.A. w Częstochowie, która jest odpowiedzialna za jakość wody wodociągowej, przeznaczonej do spożycia przez ludzi, na terenie gminy.

Corocznie ocenę jakości wody do picia na terenie gminy wykonuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Częstochowie. Na podstawie oceny próbek pobranych w 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi z stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Poczesna.

5.3.3. Bezpieczeństwo powodziowe

ISOK – „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” – to projekt mający na celu utworzenie systemu poprawiającego osłonę gospodarki, środowiska i społeczeństwa przed nadzwyczajnymi zagrożeniami, w szczególności przed powodzią. W ramach projektu określono obszary gdzie występuje zagrożenie dla życia i mienia, co docelowo ma prowadzić do ograniczania ekspansji gospodarczej na tych obszarach.

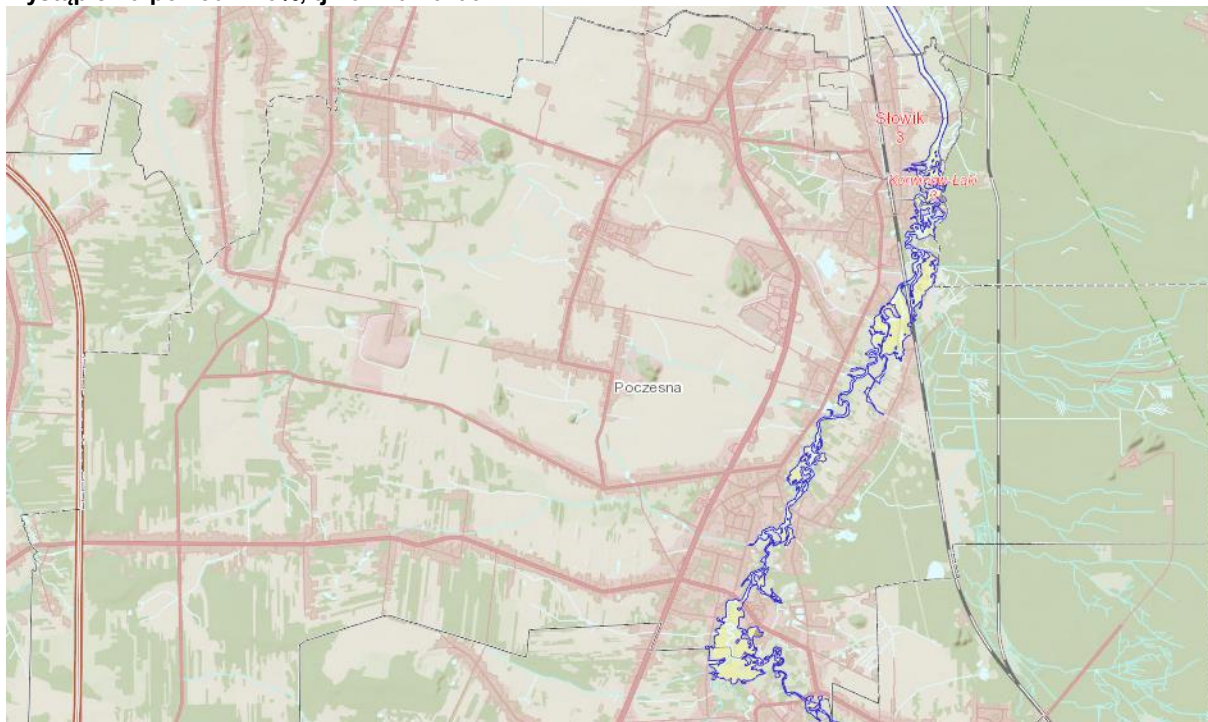
Mapa zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP), w ramach projektu ISOK, zostały wykonane przez IMGW-PIB dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego (WORP). MZP i MRP wykonano w formie cyfrowej. Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego są udostępnione w środowisku systemu ISOK. Przedstawione na mapach zagrożenia powodziowe powinny być uwzględniane w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju; planach zagospodarowania przestrzennego województwa; miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzjach o warunkach zabudowy.

- **Mapy zagrożenia powodziowego** przedstawiają obszary zagrożone powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia:
  - niskim, wynoszącym 0,2%, (czyli raz na 500 lat);
  - średnim, wynoszącym 1%, (czyli raz na 100 lat);
  - wysokim, wynoszącym 10%, (czyli raz na 10 lat).

Podejmowanie decyzji inwestycyjnych dotyczących obszarów z ryzykiem zalania z uwzględnieniem systemu ISOK powinno ograniczyć straty spowodowane występowaniem zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej, a także poprawić funkcjonowanie jednostek administracji odpowiedzialnych za zarządzanie kryzysowe i planowanie przestrzenne.

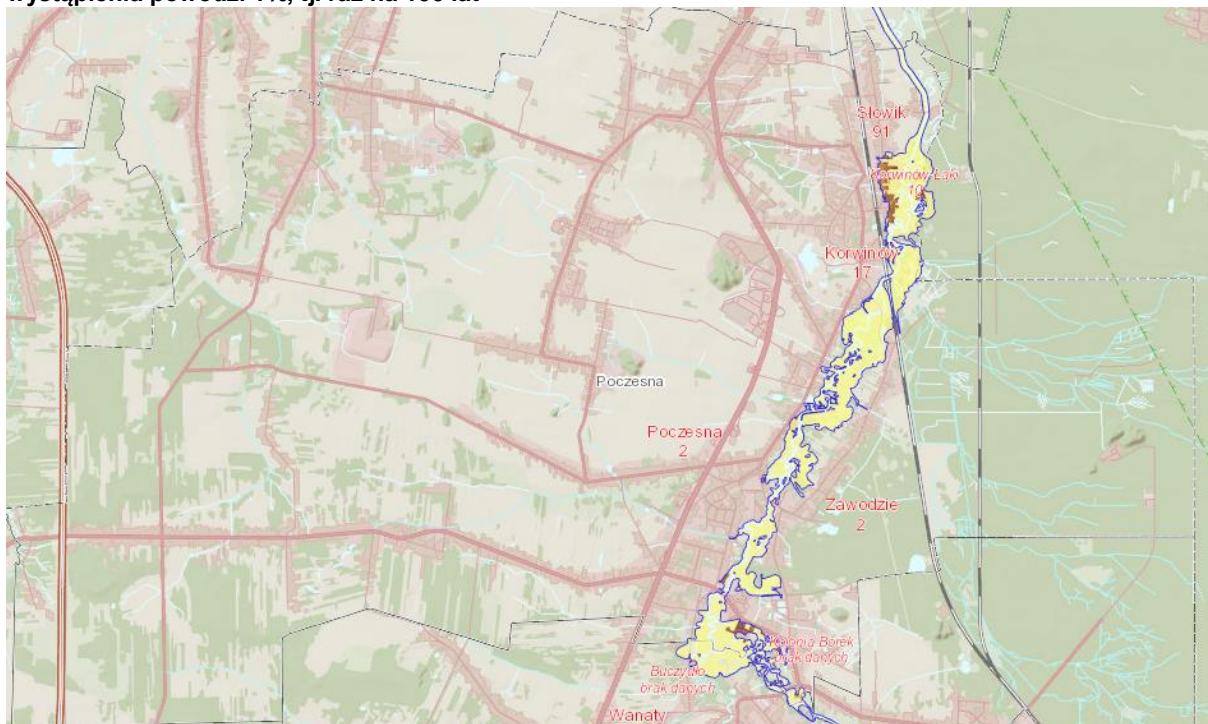
Teren Gminy Poczesna położony jest w całości w zlewni rzeki Warty. Zagrożenie powodzią występuje wzdłuż zlewni rzeki na terenie Gminy. Poniżej przedstawiono wycinki map z portalu ISOK przedstawiające obszary zagrożenia powodziowego Gminy Poczesna. Obszary te zostały zakwalifikowane jako obszary, na który prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi [Q] wynosi 0,2%, tj. raz na 500 lat, 1%, tj. raz na 100 lat oraz 10% tj. raz na 10 lat.

Rysunek 13 Obszary zagrożenia powodziowego w okolicy Gminy Poczesna - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi 10%, tj. raz na 10 lat

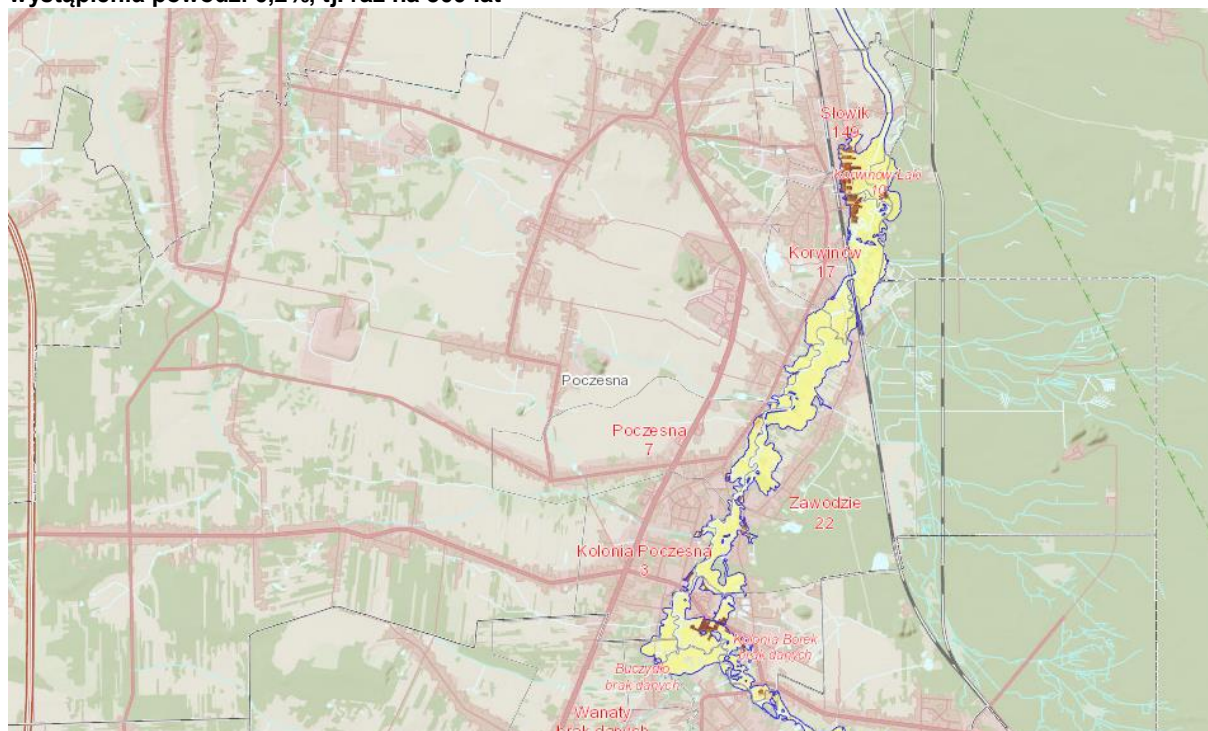
Źródło: Portal ISOK Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej

Rysunek 14 Obszary zagrożenia powodziowego w okolicy Gminy Poczesna - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi 1%, tj. raz na 100 lat

Źródło: Portal ISOK Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej

Rysunek 15 Obszary zagrożenia powodziowego w okolicy Gminy Poczesna - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi 0,2%, tj. raz na 500 lat

Źródło: Portal ISOK Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej

Ważnym elementem działań przeciwpowodziowych jest właściwe utrzymanie rowów melioracyjnych celem zapobiegania zalewaniu i zatapianiu terenu. Istotnym elementem ochrony przed powodzią jest opracowanie planu kryzysowego z uwzględnieniem programu „Odra 2006” oraz określenie współdziałania ze służbami samorządowymi, wojewódzkimi i Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej.

Jednym z najważniejszych elementów kształtowania środowiska i zarazem zapobiegania skutkom ewentualnego nadmiaru wód powodującego stan klęski powodziowej jest rozwinięta sieć różnego rodzaju zbiorników wodnych, które są w stanie przejąć wodę kiedy spływa ona w nadmiarze, a równocześnie zapewnić jej dostatek w okresach braku opadów, czy wręcz suszy.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 32 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi – mocne i słabe strony

 MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Duża ilość dostępnych zasobów wodnych; – Dobry stan jakościowy wód podziemnych poziomu czwartorzędowego; – Zrealizowane inwestycje w rozwój sieci kanalizacyjnej, które poprawią jakość wód powierzchniowych i podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i zagrożenie emisją zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 33 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi – szanse i zagrożenia

 SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Planowane inwestycje w rozwój sieci kanalizacyjnej, które poprawią jakość wód powierzchniowych i podziemnych; – Zmniejszający się udział rolnictwa w gospodarce regionu i ograniczenie ingerencji w poziom wód gruntowych; – Planowanie inwestycji dotyczącej Zabezpieczenia przeciwpowodziowego doliny Warty w km 748+400 – 763+500. 	<ul style="list-style-type: none"> – Możliwość występowania podwyższonych stanów wód i podtopień z uwagi na eutrofizację rzek; – Zagrożenie powodziowe ze strony rzeki Warty.

Źródło: Opracowanie własne.

Na terenie Gminy Poczesna jest planowane przedsięwzięcie: „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe doliny Warty w km 748+400 – 763+500 poprzez odcinkową regulację rzeki wraz z obwałowaniem na terenie gmin: Poczesna, Kamienica Polska, Poraj, pow. częstochowski i myszkowski, woj. śląskie”. Beneficjentami przedmiotowego projektu są SZMIUW w Katowicach (aktualnie Polskie Gospodarstwo Wody Polskie RZGW w Poznaniu) oraz gminy obejmujące obszar opracowania, dotknięte w ostatnich latach powodzią tj. gminy Poczesna, Kamienica Polska, Poraj na terenie pow. częstochowskiego i myszkowskiego.

5.4. Gospodarka wodno-ściekowa

5.4.1. Gospodarka wodociągowa

Wszystkie miejscowości w gminie Poczesna wyposażone są w sieć wodociągową. Woda doprowadzona jest z wodociągu komunalnego Miasta Częstochowa bazującego na ujęciach wód podziemnych Mirów i Wierzchowisko.

Centralny wodociąg okręgu częstochowskiego obejmuje swym zasięgiem powierzchnię około 800 km², zaopatrując w wodę około 327,5 tysięcy mieszkańców. Łączna zdolność produkcyjna ujęć wody podziemnej przedsiębiorstwa według stanu na 31 grudnia 2018 roku wynosi 5 798 m³/h, co daje średnio 66 026,8 m³/dobę oraz 24 128 000 m³/rok. Najważniejsze znaczenie w zaopatrzeniu wodociągu regionu częstochowskiego w wodę podziemną mają ujęcia wody podstawowe:

- Ujęcie: „Mirów”,
- Ujęcie: „Wierzchowisko”,
- Ujęcie: „Olsztyn”,
- Ujęcie: „Łobodno”.

Charakterystykę głównych ujęć i ujęć pomocniczych przedstawia tabela poniżej.

Tabela 34 Zestawienie pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych

Lp.	Nazwa ujęcia	Organ wydający, nr pozwolenia, data wydania	Określona wielkość poboru	Data ważności	Ujęty(e) poziom/ piętro wodonośne
1	Ujęcie podstawowe „Mirów”	Województwo Śląskie 3913/OS/2017 z dnia 24 listopada 2017 r. Marszałek Województwa Śląskiego w Katowicach Cz.OS.RR.76370/37/10 z dnia 30 grudnia 2010 r.	$Q_{(h)} = 1600 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{(d)} = 23200 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 8,5 \text{ mln m}^3/\text{a}$	31.12.2030	jura górna (J3)
2	Ujęcie podstawowe „Olsztyn”	Województwo Śląskie 4204/OS/2017 Z dnia 15.12.2017 r. Marszałek Województwa Śląskiego w Katowicach Cz.OS.RR.76370/18/10 z dnia 9.09.2010 r.	$Q_{\max(h)} = 900 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{sr}(d)} = 5438 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 2 \text{ mln m}^3/\text{a}$	09.09.2030	jura górna (J3)
3	Ujęcie podstawowe „Wierzchowisko”	Województwo Śląskie 3879/OS/2017 z dnia 23.11.2017 Marszałek Województwa Śląskiego w Katowicach Cz.OS.RR.76370/18/10 z	$Q_{\max(h)} = 1000 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{sr}(d)} = 13700 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 5 \text{ mln m}^3/\text{a}$	31.08.2030	jura górna (J3)

Lp.	Nazwa ujęcia	Organ wydający, nr pozwolenia, data wydania	Określona wielkość poboru	Data ważności	Ujęty(e) poziom/ piętro wodonośne
		dnia 19.08.2010			
4	Ujęcie podstawowe „Łobodno”	Województwo Śląskie 4303/OS/2017 z dnia 19.12.2017 Wojewoda Śląski ŚR-I-6811/149/05 z dnia 17.01.2006	$Q_{\max(h)} = 800 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śr}(d)} = 6850 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 2,5 \text{ mln m}^3/\text{a}$	17.01.2026	jura górna (J3)
5	Ujęcie pomocnicze „Wielki Bór”	Prezydent Miasta Częstochowy OŚR-I.6341.174.2017 z dnia 01.12.2017 r. Prezydent Miasta Częstochowy OŚR.I.6210-34/10 z dnia 20.12.2010 r.	$Q_{\max(h)} = 150 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śr}(d)} = 2054,8 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 0,75 \text{ mln m}^3/\text{a}$	31.12.2030	czwartorzęd (Q)
6	Ujęcie pomocnicze „Blachownia”	Starosta Częstochowski OŚ.6341.73.2017.IV.PW z dnia 08.11.2017 r. Starosta Częstochowski OS.IV.6223-4/21/2010 z 31.12.2010 r	$Q_{\max(h)} = 100 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śr}(d)} = 300 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 110 \text{ 000 m}^3/\text{a}$	31.12.2030	czwartorzęd (Q)
7	Ujęcie pomocnicze „Rudniki”	Starosta Częstochowski OŚ.6341.77.2017.V-51 z dnia 13.12.2017 r. Starosta Częstochowski OS.IV.6223-4/20/2010 z dnia 31.12.2010 r.	$Q_{\max(h)} = 50 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śr}(d)} = 328 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 120 \text{ 000 m}^3/\text{a}$	31.12.2030	jura górna (J3)
8	Ujęcie pomocnicze „Konopiska”	Starosta Częstochowski OŚ.6341.70.2017.IV.PW z dnia 08.11.2017 r. Starosta Częstochowski OS.IV.6223-4/13/06 z dnia 25.09.2006 r. + strefa bezpośrednia	$Q_{\max(h)} = 60 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śr}(d)} = 410 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 150 \text{ tys. m}^3/\text{a}$	31.12.2026	trias (T) wapień muszlowy
9	Ujęcie pomocnicze „Rząsawa”	Prezydent Miasta Częstochowy OŚR-I.6341.175.2017 z dnia 01 lutego 2017 r. Prezydent Miasta Częstochowy OŚR.I.6210-36/05 z dnia 29.12.2005 r. Decyzja Prezydenta Miasta Częstochowy OŚR.I.6210-33/05/06 z dnia 1.03.2006 r. w sprawie sposobu monitorowania pracy ujęcia (stanowi załącznik do Pozwolenia)	$Q_{\max(h)} = 110 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śr}(d)} = 548 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 200 \text{ 000 m}^3/\text{a}$	31.12.2025	jura górna (J3)

Lp.	Nazwa ujęcia	Organ wydający, nr pozwolenia, data wydania	Określona wielkość poboru	Data ważności	Ujęty(e) poziom/ piętro wodonośne
10	Ujęcie pomocnicze „Rędziny”	Starosta Częstochowski OŚ.6341.78.2017.V-52 z dnia 13.12.2017 r. Starostwo Powiatowe w Częstochowie OS.IV.6223-4/46/05 z dnia 16.11.2005 r.	$Q_{\max(h)} = 80 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{sr}(d)} = 330 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 120\,000 \text{ m}^3/\text{a}$	31.10.2025	jura górna (J3)
11	Ujęcie pomocnicze „Rększowice”	Starosta Częstochowski OŚ.6341.74.2017.V-48 z dnia 13.12.2017 r. Starosta Częstochowski OS.IV.6223-4/19/06 z 6.10.2006 r.	$Q_{\max(h)} = 80 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{sr}(d)} = 865 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 315\,000 \text{ m}^3/\text{a}$	31.12.2026	trias (T), wapień muszlowy
12	Ujęcie pomocnicze „Kłobuck”	Starosta Kłobucki ROŚ.IV.6223/2/07 z 27.08.2007	$Q_{\max(h)} = 110 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{sr}(d)} = 2\,640 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 960\,000 \text{ m}^3/\text{a}$	31.12.2027	jura środkowa (J2)
13	Ujęcie pomocnicze „Cisie”	Starosta Częstochowski OŚ.6341.72.2017.IV.PW z dnia 08.11.2017 r. Starosta Częstochowski OS.V.6341.32.2012.IV.11 z dnia 12 lipca 2012 r.	$Q_{\max(h)} = 76 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{sr}(d)} = 300 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 110\,000 \text{ m}^3/\text{a}$	30.06.2032	czwartorzęd (Q)
14	Ujęcie pomocnicze „Rybna” Starosta	Częstochowski OŚ.6341.75.2017.V-49 z dnia 13.12.2017 r. Starosta Częstochowski OS.IV.6223-4/7/07 z 10.10.2007 r.	$Q_{\max(h)} = 140 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{sr}(d)} = 960 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 350\,000 \text{ m}^3/\text{a}$	30.09.2027	jura górna (J3)
15	Ujęcie pomocnicze „Mokra”	Starosta Kłobucki ROŚ.6341.2.039.2017.IV z dnia 21.11.2017 Starostwo Powiatowe w Kłobucku ROŚ.6341.2.088.2015.IV z dnia 27.01.2016 r.	$Q_{\max(h)} = 23 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{sr}(d)} = 85 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 31\,000 \text{ m}^3/\text{a}$	27.01.2036	jura górna (J3)
16	Ujęcie pomocnicze „Biskupice”	Starosta Częstochowski OŚ.6341.76.2017.V-50 z dnia 13.12.2017 Starosta Częstochowski OS.IV.6223-4/23/2010 z 31.12.2010	$Q_{\max(h)} = 30 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{sr}(d)} = 320 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{(r)} = 116\,800 \text{ m}^3/\text{a}$	31.12.2030	jura górna (J3)
17	Ujęcie pomocnicze	Starosta Częstochowski OŚ.6341.71.2017.IV.PW z	$Q_{\max(h)} = 15 \text{ m}^3/\text{h}$	31.07.2031	jura górna (J3)

Lp.	Nazwa ujęcia	Organ wydający, nr pozwolenia, data wydania	Określona wielkość poboru	Data ważności	Ujęty(e) poziom/ piętro wodonośne
	„Bukowno”	dnia 08.11.2017 r. Starosta Częstochowski OS.IV.6341.27.2011 z dnia 01.08.2011 r.	$Q_{sr(d)} = 76$ m^3/d $Q_{(r)} = 28\ 000$ m^3/a		
18	Ujęcie Zawodzie na Terenie Walcowni Blach Grubych Częstochowa	Prezydent Miasta Częstochowy OŚR- I.6341.172.2017 z dnia 01.12.2017 r. Urząd Miasta Częstochowy OŚR-I.6341.6.2014 z dnia 5.03.2014 r.	$Q_{max(h)} = 410$ m^3/h $Q_{sr(d)} = 6\ 300$ m^3/d $Q_{(r)} = 2,3$ mln m^3/a	05.03.2034	czwartorzęd (Q)
19	Ujęcie pomocnicze „Przymiłowice”	Starosta Częstochowski OS.6341.72.2012.IV.35 z dnia 4.12.2012 r.	$Q_{max(h)} = 65$ m^3/h $Q_{sr(d)} = 1\ 280$ m^3/d $Q_{(r)} = 467\ 200$ mln m^3/a	30.11.2022	jura górna (J3)
Razem			$5\ 798$ m^3/h $66\ 026,8$ m^3/d $24\ 128\ 000$ m^3/a	-	-

Źródło: <https://www.pwik.czest.pl/zaopatrzenie-w-wode>

Na terenie Gminy Poczesna dostarczaniem wody do mieszkańców zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego S.A. Długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie Gminy wynosi 88,9 km. Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania znajdujące się na terenie Gminy stanowiły według stanu na dzień 31.12.2018 roku 3 373 sztuk. Ludność korzystająca z sieci to 12 407 mieszkańców Gminy. Łącznie w 2018 roku mieszkańiec gminy pobrał średnio 32,9 m³ wody. Według danych z 2017 roku 97,7% mieszkańców Gminy zaopatrywanych było ze zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę.

Szczegółowe dane na temat sieci wodociągowej przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 35 Dane statystyczne dotyczące sieci wodociągowej na terenie Gminy Poczesna

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2013	2014	2015	2016	2017	2018
przedsiębiorstwa świadczące usługę (dostarczające wodę)	ob.	1	1	1	1	1	1
woda dostarczana do wodociągu	tys. m ³	1,4	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5
woda sprzedana z wodociągu ogółem	tys. m ³	1,4	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5
woda sprzedana z wodociągu gospodarstwom domowym	tys. m ³	1,2	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	81,9	82,9	83,3	83,7	84,9	85,2
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 222	3 248	3 282	3 316	3 349	3 373
awarie sieci wodociągowej	szt.	-	-	33	23	27	28
woda dostarczona gospodarstwom domowym	tys. m ³	423,4	409,0	427,9	409,5	405,4	417,3
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	12 111	12 091	12 502	12 460	12 407	-
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	33,0	31,9	33,5	32,0	31,8	32,9
ogółem	%	94,6	94,6	97,6	97,6	97,7	-

Źródło: *Bank Danych Lokalnych GUS*, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/jednostka#>

5.4.2. Gospodarka ściekowa

Na terenie Gminy zostały utworzone dwie aglomeracje zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Są to:

- Aglomeracja Poczesna,
- Aglomeracja Częstochowa.

Aglomeracja oznacza teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

Aglomeracja Poczesna została ustanowiona uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr V/7/15/2015. Zgodnie z obowiązującą uchwałą stanowi aglomerację o wielkości 9 837 RLM. Według danych z 2016 roku aglomeracja obejmowała 9 529 mieszkańców, w tym: 4 573 było objętych zbiorczym systemem kanalizacji sanitarnej, 4 828 mieszkańców korzystało ze

zbiorników bezodpływowych, a 128 – z systemów indywidualnych (przydomowych oczyszczalni ścieków). Długość sieci kanalizacyjnej na terenie tej aglomeracji wynosiła 31,6 km, a wskaźnik zbierania siecią (% RLM korzystających z sieci) w 2016 wynosił 49%. Zgodnie z ww. programem na terenie aglomeracji planowane jest wybudowanie 32,5 km sieci kanalizacyjnej, co przyczyni się do zwiększenia wskaźnika zbierania siecią do 94%. Ścieki w ramach aglomeracji oczyszczane są w oczyszczalni ścieków, których maksymalna wydajność wynosiła 7 800 RLM.

Obecnie wykonywany jest projekt kanalizacji dla miejscowości : Słowik, Korwinów, Nowa Wieś, część Poczesnej i część Wrzosowej oraz w planach jest budowa nowej oczyszczalni ścieków w miejscowości Wrzosowa.

Rysunek 16 Rysunek wyznaczający granice Aglomeracji Poczesna

Źródło: Uchwała nr V/7/15/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 13 kwietnia 2015 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Poczesna

Aglomeracja Częstochowa została ustanowiona uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr V/27/11/2016. Zgodnie z obowiązującą uchwałą stanowi aglomerację o wielkości 242 081 RLM. Obejmuje swoim zasięgiem następujące Gminy: Częstochowa, część gmin: Mykanów, Rędziny, Poczesna, Konopiska. W Gminie Poczesna obejmuje przede wszystkim miejscowości Brzeziny Nowe, Brzeziny - Kolonia, Sobuczyna, Wrzosowa. Według danych z 2016 roku aglomeracja obejmowała 230 184 mieszkańców, w tym: 228 480 było objętych zbiorczym systemem kanalizacji sanitarnej, 1 087 mieszkańców korzystało ze zbiorników bezodpływowych, a 617 – z systemów indywidualnych (prydomowych oczyszczalni ścieków). Długość sieci kanalizacyjnej na terenie tej aglomeracji wynosiła 692,2 km, a wskaźnik zbierania siecią (% RLM korzystających z sieci) w 2016 wynosił 99%. Zgodnie z ww. programem na terenie aglomeracji planowane jest wybudowanie 10 km sieci kanalizacyjnej, co przyczyni się do zwiększenia wskaźnika zbierania siecią do 100%. Ponadto planowana jest modernizacja sieci o długości 1,8 km.

Ścieki w ramach aglomeracji oczyszczane są w kilku zakładach oczyszczania ścieków na terenie aglomeracji, które są zarządzane przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego Spółka Akcyjna w Częstochowie. Projektowa maksymalna wydajność oczyszczalni wynosi 327 385 RLM.

Rysunek 17 Rysunek wyznaczający granice Aglomeracji Częstochowa na terenie Gminy Poczesna

Źródło: Uchwała nr V/27/11/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Częstochowa

Master Plan dla Aglomeracji Poczesna zawiera zestawienie najważniejszych informacji planistycznych z zakresu gospodarki ściekowej wykazanych w aktualizacji. Dokument został zatwierdzony przez Kierownictwo Resortu Środowiska w dniu 8 września 2017 r. Projekty, które zostały zrealizowane na terenie Gminy w celu poprawy jakości gospodarki wodno-ściekowej, zgodnie z tym dokumentem to:

- Budowa kanalizacji sanitarnej w Nieradzie i w pozostałej części aglomeracji Poczesna (na terenie aglomeracji Poczesna).

Według danych GUS za ostatnie 5 lat sieć kanalizacyjna jest rozbudowywana z roku na rok o około 6 km. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w roku 2013 wynosiła 24,4 km, natomiast w roku 2018 – 53,9 km. W 2018 roku liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 1 540 sztuk, a w 2017 roku – 1 518 sztuk. W ramach sieci odprowadzono ścieki w 2017 roku od 7 325 mieszkańców Gminy, zatem odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej stanowił 57,7% ogółu ludności z terenu Gminy. Szczegółowe dane w latach 2013 – 2018 prezentuje tabela poniżej.

Tabela 36 Dane statystyczne dotyczące systemu kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Poczesna

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	24,4	45,6	45,6	53,5	53,6	53,9
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	536	633	1 297	1 499	1 518	1 540
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [tys. m³]	-	-	136,8	193,1	204,5	216,6
Ścieki odprowadzone [tys. m³]	114,0	113,0	144,0	203,0	218,0	236,0
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [szt.]	3 354	3 844	7 048	7 331	7 325	-
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [%]	26,2	30,1	55,0	57,4	57,7	-

Źródło: *Bank Danych Lokalnych GUS*, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/jednostka#>

Za zarządzanie siecią kanalizacyjną na terenie całej Gminy Poczesna odpowiedzialna jest spółka Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego Spółka Akcyjna w Częstochowie.

Na terenie gminy Poczesna funkcjonują 2 systemy gminne kanalizacji sanitarnej z oczyszczalniami ścieków w Hucie Starej B i w Kolonii Poczesna. Są to oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne pracujące w technologii osadu czynnego z podwyższonym usuwaniem związków biogenych. Ścieki doprowadzane są do nich kanałami pracującymi w układzie grawitacyjno-tłocznym. Ponadto część ścieków z terenu gminy Poczesna należącego do aglomeracji Częstochowa odprowadzanych jest do oczyszczalni ścieków Warta w Częstochowie.

Oczyszczalnia w Hucie Starej B o średniej przepustowości 350 m³/dobę przyjmuje ścieki z miejscowości: Huta Stara B, części miejscowości Huta Stara A i części miejscowości Wrzosowa.

Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Kolonia Poczesna, obejmująca swoim zasięgiem miejscowości: Kolonię Poczesna, Poczesną, Bargły, Michałów, Hutę Starą A oraz część miejscowości Nierada, to instalacja typu SUPERBOS wykorzystująca technologię strefowego osadu czynnego, złożona z dwóch modułów o przepustowości 150 i 500 m³/dobę. Odbiornik ścieków oczyszczonych to rów R-F uchodzący do rzeki Warty. Oczyszczone ścieki spełniają następujące wymagania:

- zawiesina ogólna w wysokości do 35 mg/ dm³,
- ChZT_{cr} w wysokości do 125 mgO₂/dm³,
- BZT₅ w wysokości do 25 mgO₂/dm³.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 37 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową – mocne i słabe strony

 MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowana sieć wodociągowa na terenie Gminy zaopatrywana centralnie z różnych źródeł na terenie aglomeracji częstochowskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak skanalizowania Gminy w 100%; - Brak kanalizacji deszczowej w sołectwach.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 38 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową – szanse i zagrożenia

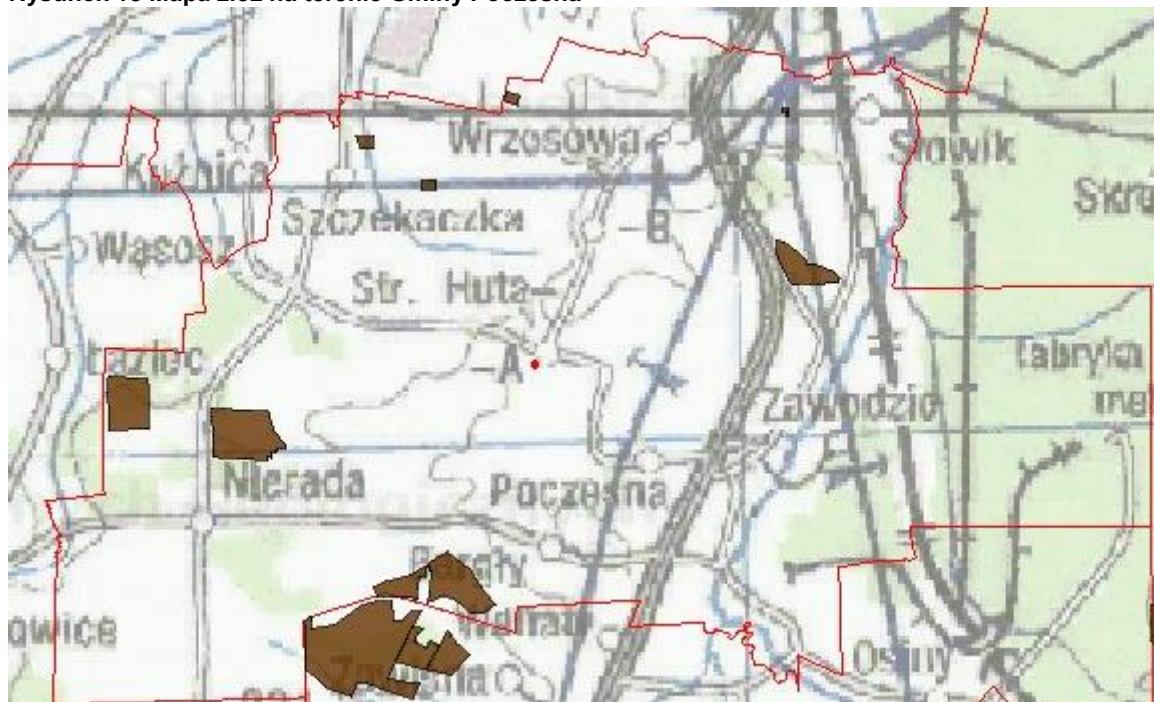
 SZANSE	 ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszający się udział rolnictwa w gospodarce regionu; – Systematyczne inwestycje w rozwój sieci wodociągowej oraz kanalizacji deszczowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Możliwość występowania skażeń bakteriologicznych z nieszczelnych przydomowych zbiorników kanalizacyjnych.

Źródło: *Opracowanie własne.*

5.5. Zasoby geologiczne i kopaliny

W rejonie Gminy Poczesna zostało udokumentowanych 9 złóż. Mapa obrazująca lokalizację złóż przedstawiona została poniżej.

Rysunek 18 Mapa złóż na terenie Gminy Poczesna

Źródło: <http://bazagis.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm>

Dane dotyczące istniejących złóż i ich charakterystykę zawiera poniższe zestawienie.

Tabela 39 Złóża na terenie Gminy Poczesna

Lp.	Nr (MIDAS)	Nazwa złoża	Kopalina	Nr inwent. NAG	Powierzchnia [m ²]	Obwód [m]
1	16426	Zawisna V	piaski formierskie	44/2013	911528	5145
2	17590	Nierada	kruszywa naturalne	1870/2015	259799	2050
3	5760	Brzeziny - Kolonia 2	surowce ilaste ceramiki budowlanej	5206/2010	21575	601
4	17901	Mazury	kruszywa naturalne	5677/2015	379071	2587
5	7031	Wrzosowa 2	surowce ilaste ceramiki budowlanej	2829/96	4459	321
6	2151	Korwinów	surowce ilaste ceramiki budowlanej	15789 CUG	170485	1965
7	2993	Wrzosowa	surowce ilaste ceramiki budowlanej	3724/2015	17830	547
8	7026	Brzeziny I	surowce ilaste ceramiki budowlanej	4033/2015	15978	513
9	7303	Zawisna IV	piaski formierskie	6340/2010	387261	4029

Źródło: <http://bazaqis.pqi.gov.pl/website/cbdq/viewer.htm>

Obecnie na terenie Gminy nie jest prowadzona eksploatacja żadnego z wyżej wymienionych złóż. Złóża pn. Mazury, Nierada to złoża rozpoznane szczegółowo, natomiast w pozostałych złożach na terenie Gminy eksploatacja została zaniechana.

Na terenie Gminy znajdowały się cztery miejsca wydobycia rud żelaza, ale zostały one wyeksploatowane i obecnie są skreślone z bilansu zasobów. Były to:

- obszar wydobycia Osiny,
- Kopalnia Dębowiec,
- Kopalnia Szczekaczka,
- Kopalnia Tadeusz II.

W latach 1959–1978 działała na terenie Gminy kopalnia rud żelaza „Dębowiec”, należąca do przedsiębiorstwa KRŻ „Osiny” w Borku. Kopalnia zlokalizowana była w sąsiedztwie wsi Dębowiec, gdzie znajdowały się podziemne złoża rudy żelaza. Kopalnia Szczekaczka znajdowała się w miejscowości Brzeziny-Kolonia. Wydobycie zostało zaprzestane w 1983 roku. Złoże zajmowało powierzchnię 1402 ha. Obecnie na terenie kopalni prowadzona jest wystawa przez Częstochowskie Muzeum Górnictwa Rud Żelaza. Kopalnia Tadeusz II znajdowała się w miejscowości Huta Stara A. Wydobycie zostało zaprzestane w 1973 roku. Złoże zajmowało powierzchnię 2202 ha.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami geologicznymi i kopalinami

W rejonie Gminy Poczesna obecnie nie są eksploatowane żadne złoża kopalin. Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami glebowymi na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony zasobów geologicznych przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 40 Analiza SWOT dla obszaru związanego z zasobami geologicznymi i kopalinami – mocne i słabe strony

 MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie istotnych dla rozwoju lokalnego kopalin; – Posiadanie dokumentacji geologicznej przez wszystkie złoża.	<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie złóż, które wymagają jedynie wydobycia w formie odkrywkowej.

Źródło: *Opracowanie własne.*

Tabela 41 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami geologicznymi i kopalinami – szanse i zagrożenia

 SZANSE	ZAGROŻENIA
	<ul style="list-style-type: none"> – Powstawanie nielegalnych miejsc eksploatacji kamienia na terenie Gminy; – Niszczenie krajobrazu na obszarach wydobycia kopalin w sposób odkrywkowy.

Źródło: *Opracowanie własne*

5.6. Warunki glebowe i ukształtowanie terenu

Program "Monitoring chemizmu gleb ornych Polski" stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia takich badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. Ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 25 poz. 150 z późniejszymi zmianami).

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski wykorzystuje sieć 216 punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na gruntach ornych całego kraju. Reprezentują one użytki rolnicze o różnym stopniu intensyfikacji produkcji rolnej znajdujące się w obszarach oddziaływania rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Punkty monitoringowe odzwierciedlają zróżnicowanie warunków glebowych kraju pod względem typów i tekstury gleb. Liczbę punktów pomiarowych w województwach na terenie Polski przedstawia tabela poniżej.

Tabela 42 Liczba punktów pomiarowych w województwach na terenie Polski

Województwo	Liczba próbek
dolnośląskie	20
kujawsko-pomorskie	13
lubelskie	20
lubuskie	11
łódzkie	16
małopolskie	17
mazowieckie	20
opolskie	6
podkarpackie	14
podlaskie	6
pomorskie	9
śląskie	18
świętokrzyskie	9
warmińsko-mazurskie	11
wielkopolskie	17
zachodniopomorskie	9

Źródło: http://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=metodyka

Lokalizację punktów zaprezentowano na rysunku poniżej.

Rysunek 19 Ogólna lokalizacja punktów monitoringu

Źródło: http://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=metodyka

Na terenie województwa śląskiego zlokalizowane jest 18 punktów, należą do nich:

- Profil: 239 w miejscowości Więcki na terenie Gminy Popów w powiecie kłobuckim,
- Profil: 325 w miejscowości Raszczyce na terenie Gminy Lyski w powiecie rybnickim,
- Profil: 327 w miejscowości Szymocice na terenie Gminy Nędza w powiecie raciborskim,
- Profil: 329 w miejscowości Czernica na terenie Gminy Gaszowice w powiecie rybnickim,
- Profil: 331 w miejscowości Zawiść na terenie Gminy Orzesze w powiecie mikołowskim,
- Profil: 333 w miejscowości Mokre na terenie Gminy Mikołów w powiecie mikołowskim,

- Profil: 335 w mieście powiatowym Piekary Śląskie,
- Profil: 337 w miejscowości Mykanów na terenie Gminy Mykanów w powiecie częstochowskim,
- Profil: 339; w miejscowości Rudniki na terenie Gminy Rędziny w powiecie częstochowskim,
- Profil: 341 w miejscowości Myszków-Papiernia na terenie Gminy Myszków w powiecie myszkowskim,
- Profil: 343 w miejscowości Siewierz na terenie Gminy Siewierz w powiecie będzińskim,
- Profil: 345 w miejscowości Kromołów na terenie Gminy Zawiercie w powiecie zawierciańskim,
- Profil: 405 w miejscowości Połomia na terenie Gminy Mszana w powiecie wodzisławskim,
- Profil: 407 w miejscowości Cieszyn na terenie Gminy Cieszyn w powiecie cieszyńskim,
- Profil: 409 w miejscowości Goczałkowice - Zdrój na terenie Gminy Goczałkowice - Zdrój w powiecie pszczyńskim,
- Profil: 411 w dzielnicy Aleksandrowice na terenie Gminy Bielsko-Biała,
- Profil: 413 w miejscowości Cięcina na terenie Gminy Węgierska Górka w powiecie żywieckim,
- Profil: 415 w mieście Żywiec w powiecie żywieckim.

Na terenie Gminy Poczesna nie znajdował się żaden punkt pomiarowy. Najbliżej Gminy zlokalizowane były:

- punkt 339 (Miejscowość: Rudniki, Gmina: Rędziny),
- punkt 337 (Miejscowość: Mykanów, Gmina: Mykanów),

Według oceny Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski gleby na terenie Gminy badane w ramach punkt 339 (Miejscowość: Rudniki, Gmina: Rędziny) można zakwalifikować w następujący sposób:

- Kompleksy rolniczej przydatności gleb: 4 (żytni) bardzo dobry (pszenno-żytni);
- Typ: AP (gleby płowe);
- Klasa bonitacyjna: IIIb;
- Gatunki gleb wg normy BN-78/9180-11: glp (glina lekka pylasta)
- Gatunki gleb wg PTG 2008: gp (glina piaszczysta),

Klasyfikacja według kryterium kompleksów rolniczej przydatności gleb wskazuje w jaki sposób poszczególne kompleksy gleb mogą być zagospodarowane. Na kompleksach przydatności rolniczej oznaczonych numerem 4 można uprawiać następujące rośliny: burak cukrowy, pszenica, koniczyna czerwona, lucerna siewna, rzepak ozimy, bobik, wyka jara, jęczmień, owies, kukurydza, słonecznik, pszenżyto, żyto, groch, łubin żółty i wąskolistny, burak i marchew pastewna. Gleby należące do tego kompleksu zajmują około 17,1 % powierzchni kraju. Klasa bonitacyjna to zmienna, które określa jakość gleby pod względem jej wartości użytkowej. Zgodnie z oznaczeniem IIIb gleby zalicza się do gruntów ornych, a określa się je jako gleby orne średnio dobre.

Według oceny Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski gleby na terenie Gminy badane w ramach punkt 337 (Miejscowość: Mykanów, Gmina: Mykanów) można zakwalifikować w następujący sposób:

- Kompleksy rolniczej przydatności gleb: 2 (pszenny dobry);
- Typ: AP (gleby płowe);
- Klasa bonitacyjna: IIIa
- Gatunki gleb wg normy BN-78/9180-11: glp (głina lekka pylasta)
- Gatunki gleb wg PTG 2008: gp (głina piaszczysta),

Klasyfikacja według kryterium kompleksów rolniczej przydatności gleb wskazuje w jaki sposób poszczególne kompleksy gleb mogą być zagospodarowane. Na kompleksach przydatności rolniczej oznaczonych numerem 2 można uprawiać następujące rośliny: burak cukrowy, pszenica, koniczyna czerwona, lucerna siewna, rzepak ozimy, bobik, wyka jara. Gleby należące do tego kompleksu zajmują około 18 % powierzchni kraju. Klasa bonitacyjna to zmienna, która określa jakość gleby pod względem jej wartości użytkowej. Zgodnie z oznaczeniem IVa gleby zalicza się do gruntów ornych, a określa się je jako gleby orne dobre.

Najważniejsze zmienne świadczące o żyzności gleby przedstawiono w tabeli poniżej. Materia organiczna jest podstawowym wskaźnikiem jakości gleb decydującym o ich właściwościach fizykochemicznych: zdolności sorpcyjnej i buforowej. Dodatkowo wskazuje na procesy biologiczne, które warunkują aktywności biologiczne. Wysoka zawartość próchnicy w glebach jest czynnikiem stabilizującym ich strukturę, zmniejszającym podatność na zagęszczenie oraz degradację w wyniku erozji wodnej i wietrznej.

Tabela 43 Substancja organiczna gleby punkt pomiarowy Rudniki, Gmina: Rędziny

Substancja organiczna gleby	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
Próchnica	%	2,33	2,18	2,27	1,71	1,73
Węgiel organiczny	%	1,35	1,26	1,03	0,99	1,0
Azot ogólny	%	0,127	0,117	0,101	0,094	0,08
Stosunek C/N		10,6	10,8	10,2	10,5	12,5

Źródło: http://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=339

Tabela 44 Substancja organiczna gleby punkt pomiarowy Mykanów, Gmina Mykanów

Substancja organiczna gleby	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
Próchnica	%	1,89	1,78	2,0	1,62	1,6
Węgiel organiczny	%	1,1	1,03	1,16	0,94	0,93
Azot ogólny	%	0,142	0,135	0,127	0,1	0,08
Stosunek C/N		7,7	7,6	9,1	9,4	11,6

Źródło: http://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=pomiary&p=337

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami glebowymi

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami glebowymi na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 45 Analiza SWOT dla obszaru związanego z zasobami glebowymi – mocne i słabe strony

 MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie w większości gleb klasy I-III; – Dobre warunki wodne i klimatyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie rzek wpływających na ryzyko występowania podtopień.

Źródło: *Opracowanie własne.*

Tabela 46 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami glebowymi – szanse i zagrożenia

 SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie działań edukacyjnych z zakresu zasobów glebowych; – Prowadzenie projektów zalesiania ograniczających erozję i spływ powierzchniowy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój gospodarczy i zajmowanie terenów pod nowe inwestycje; – Wzrost zaludnienia i budowa obiektów mieszkalnych na obszarach o dobrych warunkach glebowych.

Źródło: *Opracowanie własne.*

5.7. Gospodarka odpadami

Na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz.U. 2018 poz. 1454) w Gminie Poczesna wprowadzono szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów (Uchwała nr 327/XXXVII/18 Rady Gminy Poczesna z dnia 21 czerwca 2018 r.). Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Poczesna. Rozdział 3 Regulaminu przedstawia częstotliwość i sposób pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenów nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego zgodnie z poniższymi zasadami:

- Częstotliwość odbioru odpadów niesegregowanych oraz odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny z terenu nieruchomości w zabudowie jednorodzinnej - 1 raz w miesiącu.
- Częstotliwość odbioru odpadów niesegregowanych oraz odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny z terenu nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej - 2 razy w tygodniu.
- Przekazywanie odpadów zebranych selektywnie i pozostałych zmieszanych odpadów komunalnych podmiotowi uprawnionemu następuje w terminach wyznaczonych harmonogramem obowiązującym w danym roku kalendarzowym.
- Odbiór selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji następuje w terminach wyznaczonych harmonogramem obowiązującym w danym roku kalendarzowym. Zagospodarowanie odpadów zielonych i odpadów ulegających biodegradacji w miarę możliwości w kompostownikach poprzez ich kompostowanie.
- Uprawniony podmiot odbiera odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny w formie zbiorów w wyznaczonych do tego miejscach. Odpady te należy gromadzić w wydzielonych obszarach na terenie nieruchomości.
- Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz wskazane powyżej odpady poza terminem wskazanym w harmonogramie można osobiście dostarczać do Stacjonarnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.
- Zużyte baterie zbierane są w przeznaczonych do tego celu pojemnikach.
- Przeteterminowane leki należy przekazywać do pojemników wskazanych aptek, których dane adresowe znajdują się na stronie internetowej Gminy.

- Transport odpadów do SPSZOK mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie i na własny koszt.
- Informację o lokalizacji oraz godzinach otwarcia SPSZOK Gmina podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej w zakładce „Odpady Komunalne”.
- Częstotliwość opróżniania koszy ustawionych przy drogach publicznych powinna być co najmniej raz na tydzień, nie dopuszczając do ich przepełnienia. W razie konieczności należy zwiększyć częstotliwość odbioru odpadów.
- Usuwanie odpadów komunalnych z terenów cmentarzy powinno odbywać się co najmniej raz w miesiącu, niezwłocznie po ich zapelnieniu, nie dopuszczając do ich przepełnienia. W razie konieczności należy zwiększyć częstotliwość odbioru odpadów.

Ponadto gospodarka odpadami powinna spełniać wszystkie założenia zawarte w Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego.

Mieszkańcy Gminy Poczesna mają możliwość dostarczania selektywnie zebranych odpadów komunalnych do Stacjonarnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ul. Konwaliowej 1 w Sobuczynie. Placówka czynna jest od poniedziałku do piątku w godz. 8:00-18:00 oraz w soboty od 10:00 do 16:00.

Składowisko w Sobuczynie zlokalizowane jest na terenie powyrobowiskowym, po byłej eksploatacji kopalnianych rud żelaza. W otoczeniu składowiska występują różnej wielkości i wysokości hałdy powstałe w czasie eksploatacji górniczej pokładów rud żelaza w latach 1919-1960, a także łąki, pastwiska i tereny rolne.

Składowisko odpadów w Sobuczynie funkcjonuje od 1987 r., a Zakład Gospodarowania Odpadami od 1991 r. W 2002 r. zbudowano oczyszczalnię odcieku funkcjonującą na zasadzie odwróconej osmozy - specjalistyczna oczyszczalnia odcieku. Ociek po przejściu przez membrany zostaje oczyszczony i w takiej postaci trafia do rzeki Sobuczynki lub jest przekazywany do specjalistycznej oczyszczalni. Powierzchnia obszaru składowiska odpadów wraz z zapleczem technicznym wynosi 128,4 ha. W 2007 roku rozpoczął się proces intensywnej rozbudowy i modernizacji składowiska wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Polegał on w głównej mierze na zamknięciu I kwatery składowiska oraz budowie II kwatery przy zachowaniu odpowiednich zasad ochrony środowiska. Miały one zgodnie z projektem obejmować uszczelnienie podłoża, szczelność nawierzchni, system drenaży, kolektorów ściekowych i rowów opaskowych przyczyniające się do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. Ujmowanie i energetyczne przetwarzanie biogazu prowadzić miało do ochrony powietrza atmosferycznego, a rozwiązania technologiczne zabezpieczające przez rozwiewaniem i pyleniem do ochrony ziemi.

Aktualnym problemem poruszonym przez mieszkańców jest sprawność i efektywność systemu odprowadzania gazu składowiskowego.

Projekt Rozbudowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów dla Subregionu Północnego Województwa Śląskiego zakładał także budowę Zakładu Kompostowego w celu redukcji ilości odpadów biodegradowalnych.

W 2009 r. zakończyła się budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów komunalnych w skład którego wchodzi: sortownia odpadów komunalnych, pryzmowa kompostownia odpadów, stacja rozbiórki odpadów wielkogabarytowych, stacja rozdrabniania gruzu budowlanego oraz punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych.

Zamknięcie techniczne - rekultywacja kwatery składowej nr I trwało 4 lata i zakończyło się w 2012 r. Miało na celu uszczelnienie wierzchołku i skarp 16,8 ha kwatery, eksploatowanej od 1987r., w której zgromadzono ok. 3 mln Mg odpadów, a także rozdzielanie wraz z ujęciem wód odciekowych i czystych wód opadowych. W tym samym czasie, w 2010 r. rozpoczęto budowę kwatery składowej nr II (Etap 1 i Etap 2) – efektem realizacji tego zadania jest nowa kwatera składowa o powierzchni użytkowej 7,7ha (u podstawy), z wykonanym drenażem i uszczelnieniem syntetycznym. Obecnie kwatera I jest nieczynna, a odpady są składowane na kwaterze II.

W 2012r. CzPK Sp. z o. o. otrzymała status Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów w Sobuczynie (RIPOK). Rok później zbudowano Stacjonarny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przystosowany do zbierania i czasowego magazynowania odpadów komunalnych (niebezpiecznych, poremontowych oraz wielkogabarytowych) dostarczanych przez mieszkańców Miasta Częstochowy. Punkt działa w trybie samoobsługowym. W 2014r. wybudowano zakład kompostowy w technologii zamkniętej. Kompostowanie tlenowe odbywa się w bioreaktorach żelbetowych.

We wrześniu 2019 r. weszły w życie zapisy ustawy z 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2019, poz. 1579) na mocy których zlikwidowano podział na regiony gospodarki komunalnej i powiązany z tym zakaz przetwarzania wybranych odpadów poza granicami regionów. RIPOK-i zostały zastąpione przez instalacje komunalne, a zastępcze i ponadregionalne RIPOK-i zostały usunięte, z uwagi na brak regionów.

Ze względu na zgłoszenia mieszkańców w sprawie uciążliwości związanych ze składowiskiem, Gmina Poczesna zleciła specjalistycznej firmie badawczej sporządzenie ekspertyzy dotyczącej oceny wpływu na zdrowie ludzi oraz stan środowiska funkcjonującego

składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Sobuczynie przy ul. Konwaliowej 1 wraz z towarzyszącą infrastrukturą.

Wnioski z ekspertyzy wykonanej we wrześniu 2018r. wskazują na możliwość negatywnego oddziaływania na środowisko istniejącego składowiska i zakładu zagospodarowania odpadów.

W związku z wykazaniem w ekspertyzie oddziaływaniem na powietrze atmosferyczne, wody powierzchniowe, gleby, a z dużym prawdopodobieństwem także i wody podziemne prowadzący instalację powinien podjąć jak najszybsze i niezbędne działania zapobiegawcze obejmujące zhermetyzowanie wszystkich możliwych procesów technologicznych: kompostowanie, oczyszczanie ścieków, sortowanie odpadów, a także dojrzewanie kompostu i uporządkowanie gospodarki ściekowej.

W celu przeciwdziałania skutkom negatywnego wpływu instalacji na ludzi i środowisko należy zrealizować zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - strefy związane z zalesieniem w pasie 500 m od zewnętrznej granicy terenów składowiska odpadów komunalnych (strefy NO).

Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych w Gminie realizuje wybrana na drodze przetargu firma. Obecnie prace w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów oraz innych usług komunalnych pełni firma EKO-SYSTEM BIS Sp. z o.o. W ramach systemu odpady odbierane są w formie tzw. zbiórki u źródła w systemie miesięcznym lub wskazanym w harmonogramie. Właściciele nieruchomości mają możliwość pozbywania się w ramach uiszczanej opłaty, każdej ilości odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny lub zmieszany. Do frakcji odpadów gromadzonych selektywnie należą:

- Popiół z palenisk domowych,
- tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe i metale,
- papier,
- szkło,
- odpady ulegające biodegradacji z uwzględnieniem bioodpadów w tym opakowania ulegające biodegradacji oraz odpady zielone,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyte opony,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe.,
- odpady budowlano-remontowe i rozbiórkowe.

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zostały objęte nieruchomości zamieszkałe. Nieruchomości niezamieszkałe, w tym miejsca prowadzenia działalności gospodarczej i budynki użyteczności publicznej są zobowiązane do podpisania umowy na odbiór odpadów z firmą wpisaną do rejestru działalności regulowanej prowadzonego przez Wójta Gminy Poczesna.

Zadaniem dla Gminy Poczesna na najbliższe lata jest rozwój i wdrażanie nowoczesnego systemu gospodarki odpadami, w szczególności w zakresie odpadów komunalnych, ograniczenia ilości ich wytwarzania oraz skutecznego sortowania i przetwarzania w celu osiągnięcia wymaganych poziomów odzysku i recyklingu odpadów. Kluczowe znaczenie dla efektu końcowego będzie prowadzenie edukacji ekologicznej i uświadamianie społeczeństwa.

Poziomy recyklingu uzyskane przez Gminę Poczesna w 2018 r.:

- Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia grupy odpadów (papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło) – 39% przy wymaganym poziomie 30%.
- Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami grupy odpadów (inne niż niebezpieczne odpady i budowlane rozbiórkowe) – 95% przy wymaganym poziomie 50%.
- Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji i przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. – 17% przy wymaganym poziomie 40%.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zostały objęte nieruchomości zamieszkałe. Nieruchomości niezamieszkałe, w tym miejsca prowadzenia działalności gospodarczej i budynki użyteczności publicznej są zobowiązane do podpisania umowy na odbiór odpadów z firmą wpisaną do rejestru działalności regulowanej prowadzonego przez Wójta Gminy Poczesna.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 47 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami – słabe i mocne strony

 MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Podjęcie przez Gminę odpowiednich uchwał dotyczących gospodarki odpadami; – Prowadzenie systemu informacji w wersji elektronicznej na stronie Gminy; – Dostępność PSZOK dla mieszkańców; – Kampanie informacyjno-edukacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Częstotliwości wywozu odpadów komunalnych zawierających frakcję bioodpadów, zielonych raz w miesiącu w sezonie letnim dla mieszkańców zabudowy jednorodzinnej (problem z fetorem i higieną pojemników); – Mało kontroli spalania odpadów w instalacjach grzewczych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 48 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami – szanse i zagrożenia

 SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Rekultywacja składowiska, efektywne gospodarowanie odpadami oparte o zapisy BAT; – Wzrost świadomości mieszkańców i aktywny udział w realizacji nowoczesnego systemu gospodarki odpadami; – Promocja Gminy i szansa na rozwój; – Poprawa jakości środowiska w skali lokalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Niechęć do zmian części społeczeństwa; – Niezadowolenie z wyższych kosztów opłat za odbiór odpadów, co może prowadzić do utylizacji odpadów w sposób zabroniony; – Pogorszenie stanu środowiska i zdrowia mieszkańców w wyniku braku podjęcia działań lub nieefektywnych inwestycji; – Kary i grzywny wynikające z braku osiągnięcia obowiązkowych poziomów recyklingu; – W ocenie władz Gminy – Negatywny wpływ na środowisko naturalne oraz duża odorowość instalacji Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego (opinia mieszkańców i Urzędu Gminy w Poczesnej).

Źródło: Opracowanie własne

5.8. Zasoby przyrodnicze

Gmina Poczesna położona jest w Obniżeniu Górnej Warty, na Wyżynie Woźnicko-Wieluńskiej, która jest częścią Wyżyny Śląsko-Krakowskiej. Wyżyna Woźnicko-Wieluńska dzieli się na mezoregiony: Wyżyna Wieluńska, Obniżenie Liswarty, Próg Woźnicki, Próg Herbski, Obniżenie Górnej Warty i Obniżenie Krzepickie. Gmina Poczesna znajduje się na terenie mezoregionu Obniżenie Górnej Warty. Cechami charakterystycznymi tego obszaru są:

- krajobraz wyżynny,
- wzniesienia obszaru do wysokości 200-500 m n.p.m.,
- jeden z głównych obszarów źródliskowych w Polsce.

Gmina Poczesna posiada niewielką lesistość, wynosi według danych za 2018 rok 17,9% całej powierzchni Gminy. W 2018 roku (według danych GUS powierzchnia lasów wynosiła 1 098,02 ha.

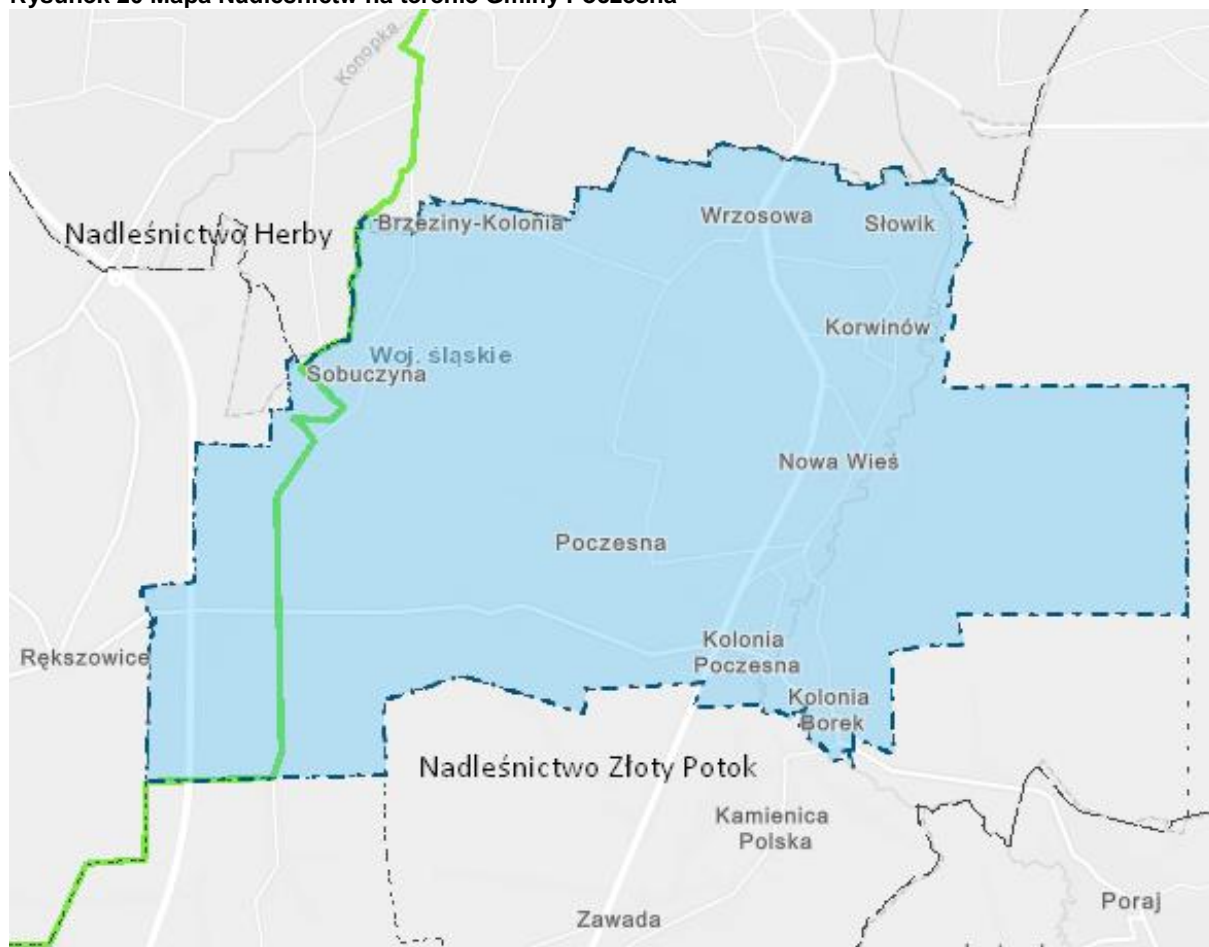
Gmina znajduje się na terenie dwóch nadleśnictw, które się pod nadzorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. Należą do nich:

- Nadleśnictwo Złoty Potok,
- Nadleśnictwo Herby.

Mapę Nadleśnictw prezentuje rysunek poniżej.

Rysunek 20 Mapa Nadleśnictw na terenie Gminy Poczesna

Źródło: *Bank Danych o Lasach*

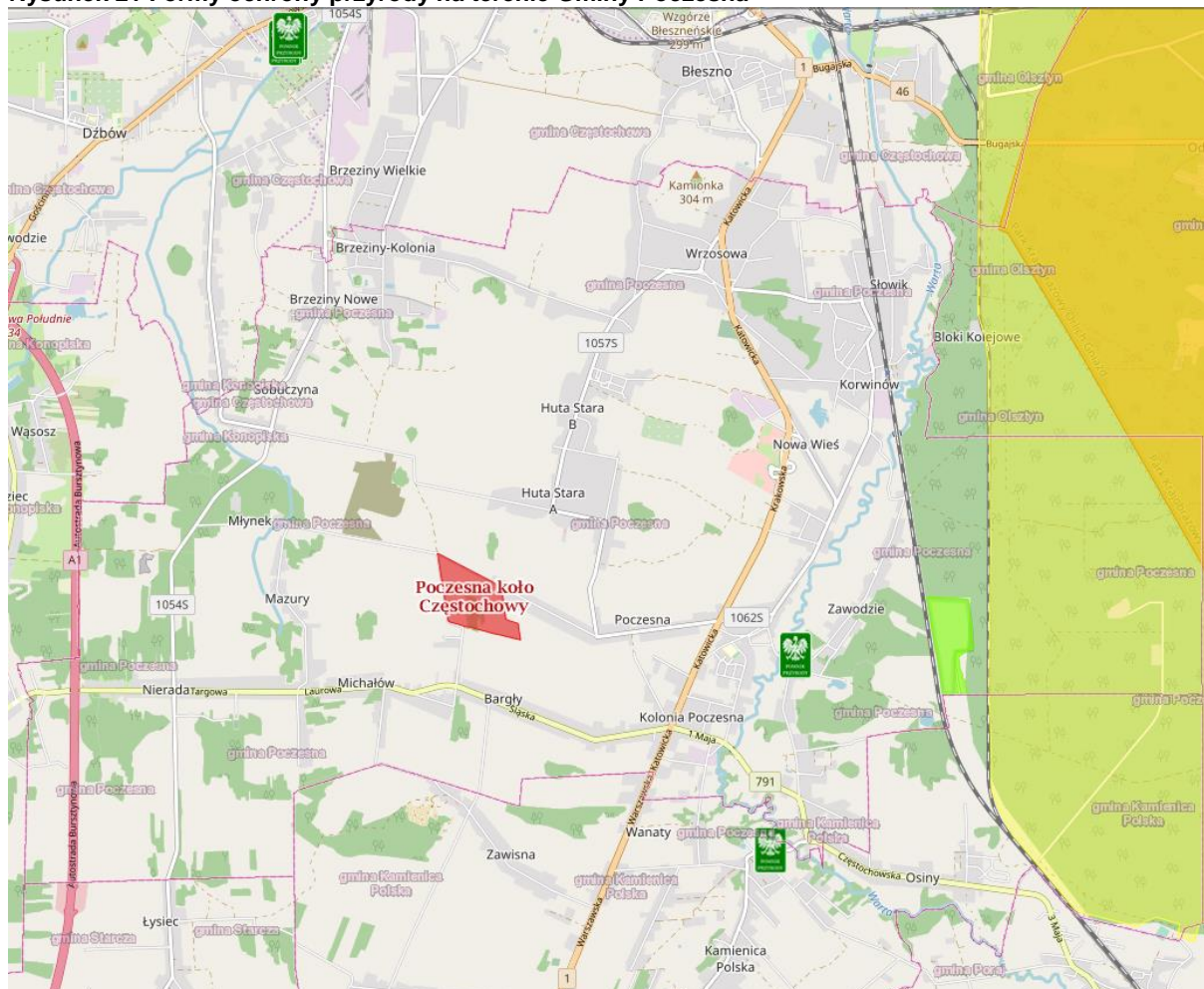
Ustawa o ochronie przyrody wyróżnia następujące formy ochrony przyrody:

- parki narodowe,
- rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie Gminy Poczesna znajduje się 5 różnych form przyrody. Należą do nich:

- Park Krajobrazowy Orlich Gniazd;
- Obszar NATURA 2000 Poczesna koło Częstochowy;
- Pomnik przyrody;
- Użytek ekologiczny Zapadliska;
- Użytek ekologiczny Zapadliska I.

Rysunek 21 Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Poczesna

Legenda:

- Użytki ekologiczne
- Park krajobrazowy
- Obszar NATURA 2000

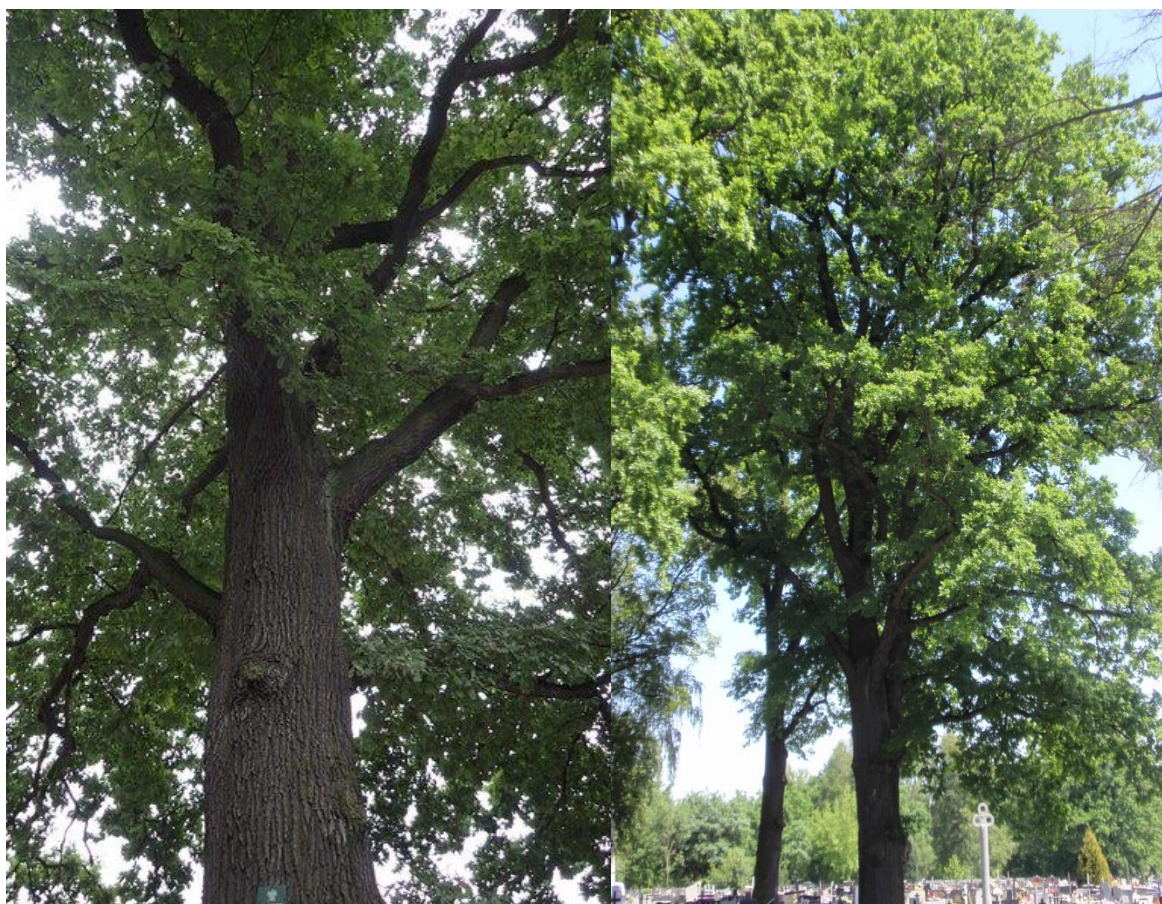
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Pomniki przyrody

Pomnik przyrody to forma indywidualnej ochrony przyrody. Zalicza się do nich pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie Gminy Poczesna występuje jeden pomnik przyrody stanowiący drzewo, ze względu na bardzo okazałą równomiernie rozwiniętą koronę. Jest to Dąb szypułkowy - *Quercus robur*, którego pierśnica wynosi 129 cm, obwód 405 cm, a wysokość 25 m. Został ustanowiony w oparciu o rozporządzenie nr 24/98 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.12.1988 roku o uznaniu za pomnik przyrody.

Poniżej przedstawiono dokumentację zdjęciową pomnika przyrody na terenie Gminy Poczesna

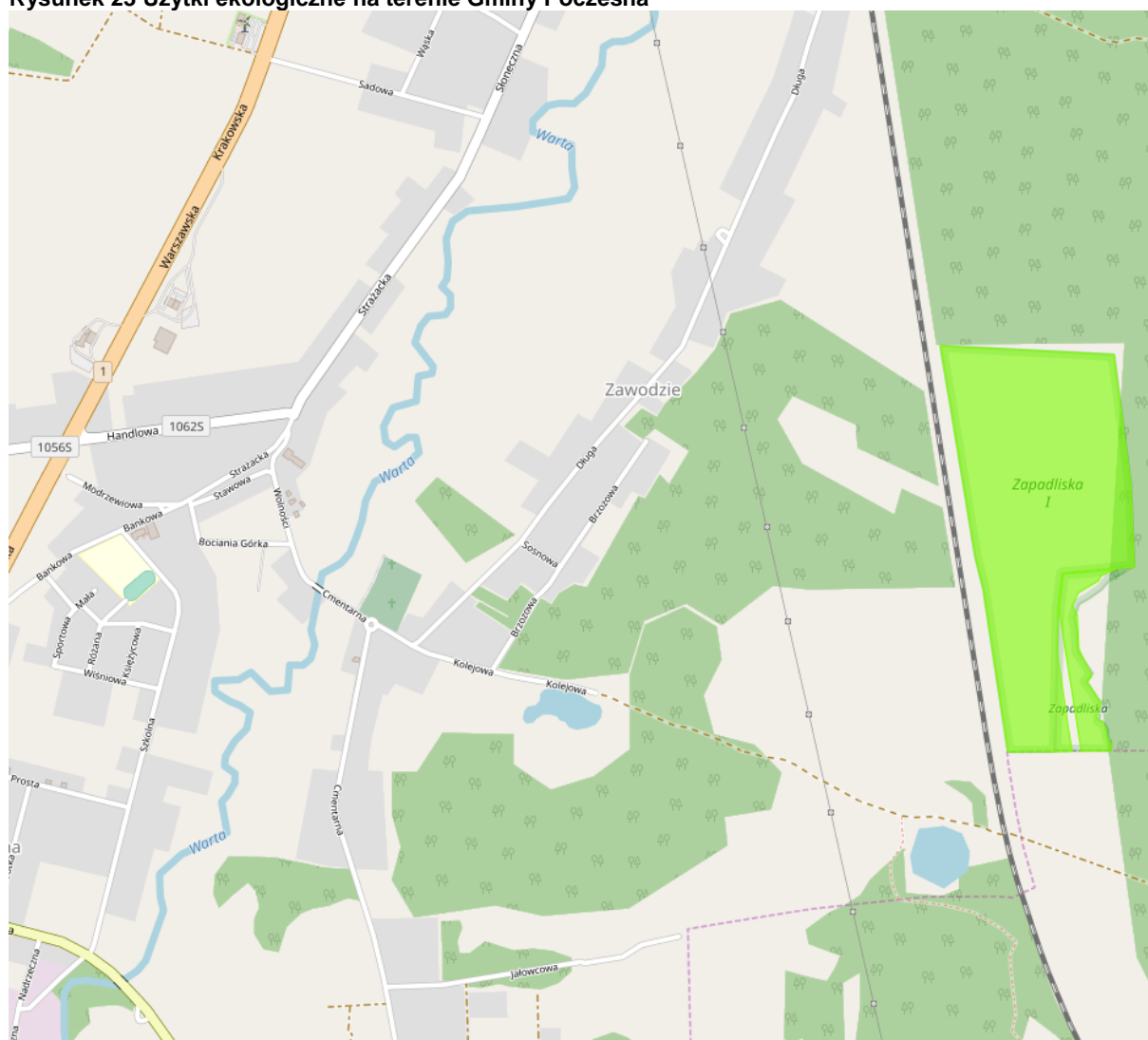
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Użytki ekologiczne

Zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, art. 42 „użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.”

Lokalizację dwóch użytków ekologicznych na terenie Gminy Poczesna prezentuje mapa poniżej.

Rysunek 23 Użytki ekologiczne na terenie Gminy Poczesna

Źródło: <http://geoservis.gdos.gov.pl/mapy/>

Użytek ekologiczny Zapadliska to obszar o powierzchni 3 ha. Jest to użytek stanowiący siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków. Utworzony został 23.12.1997 roku na podstawie rozporządzenia 33/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 23 grudnia 1996 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. Celem ochrony tego obszaru jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych torfowiska, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

Użytek ekologiczny Zapadliska I to obszar o powierzchni 28,97 ha. Jest to użytek stanowiący siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków. Utworzony został 13.07.2002 roku na podstawie rozporządzenia 43/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny torfowiska pod nazwą "Zapadliska I" w gminie Poczesna. Celem ochrony tego obszaru jest zachowanie ze względów

przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych torfowiska, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

Parki krajobrazowe

Zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, art. 16 park krajobrazowy „obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju”. Na terenie parków krajobrazowych można wprowadzić zakazy:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień;
- pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- dokonywania zmian stosunków wodnych;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
  - linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych;
  - zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od krawędzi brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Na terenie Gminy znajduje się otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Ustanowiono go 20.06.1980 roku w oparciu o:

- Uchwałę nr III/11/80 Woj. Rady Narodowej w Katowicach z 20 czerwca 1980 r. w sprawie utworzenia Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych w granicach województwa katowickiego,
- Uchwała Nr XVI/70/82 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Częstochowie z dnia 17 czerwca 1982 r. w sprawie utworzenia Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych w granicach województwa częstochowskiego.

Park zajmuje 60807,20 ha.

Obszar NATURA 2000

Zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Art. 52b, obszar NATURA 2000 to „obszar specjalnej ochrony ptaków, specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty”. Sieć obszarów Natura 2000 na terenie Polski obejmuje:

- obszary specjalnej ochrony ptaków;
- specjalne obszary ochrony siedlisk;
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszar NATURA 2000 Poczesna koło Częstochowy na terenie Gminy Poczesna obejmuje rozległy kompleks łąkowo-leśny na terenach dawnej eksploatacji rud żelaza. Szatę roślinną tworzą duże powierzchnie łąk, zbiorowisk szuwarowych oraz różnej wielkości słabo wykształcone zagajniki z młodym drzewostanem osikowym i brzozowym, nawiązujące warunkami siedliskowymi i składem florystycznym do lasów łągowych i grądów.

Obszar został ustanowiony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. Data ustanowienia obszaru to 8 lutego 2011 roku. Obejmuje on powierzchnię 39,1700 ha.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami przyrodniczymi

Pod względem przyrodniczym Gmina nie jest bardzo atrakcyjna, ponieważ posiada ona niewielką ilość obiektów przyrodniczych będących obszarami cennymi przyrodniczo..

Tabela 49 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami przyrodniczymi – mocne i słabe strony

 MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Nie dotyczy	<ul style="list-style-type: none"> – Brak występowania wielu atrakcyjnych obszarów cennych przyrodniczo na powierzchni Gminy.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 50 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami przyrodniczymi – szanse i zagrożenia

 SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Możliwość uzyskania środków dotacyjnych na działania edukacyjne pozwalających na tworzenie nowych ścieżek edukacyjnych; – Propagowanie walorów turystycznych Gminy i całego obszaru, a także tworzenie ścieżek edukacyjnych i gospodarstw agroturystycznych bazujących na potencjale krajobrazowym Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> – Brak możliwości pojawienia się nowych obszarów cennych przyrodniczo na powierzchni Gminy; – Możliwość zniszczenia obszarów cennych przyrodniczo przez niewłaściwą jakość powietrza atmosferycznego.

Źródło: Opracowanie własne

5.9. Promieniowanie

Promieniowanie elektromagnetyczne zwykło dzielić się na promieniowanie jonizujące - którego energia wywołuje zjawisko jonizacji, a źródłem są substancje promieniotwórcze i niejonizujące - związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne. Przekroczenia w dopuszczalnych dawkach mogą powodować poważne choroby wśród ludzi i zwierząt, a także wpływać na roślinność danego terenu.

5.9.1. Promieniowanie jonizujące

Promieniowanie jonizujące, dzięki odpowiednio wysokiej energii promieniowania, przenika przez materię i powoduje oderwanie elektronów od atomu. Jest to naturalnie występujące zjawisko w kosmosie, wywołane samorzutnie przez pierwiastki promieniotwórcze, na stałe obecne w przyrodzie jako promieniowanie tła o średnim poziomie dawki w Polsce wynoszącym 2,5 mSv rocznie. Innym źródłem promieniowania są izotopy pierwiastków promieniotwórczych, powstające w wyniku rozpadów wywołanych działalnością człowieka, w związku z użytkowaniem aparatury rentgenowskiej czy przeprowadzania badań naukowych. Zarówno naturalnie występujące promieniowanie tła, a także antropogeniczne, odpowiednio zabezpieczone, promieniowanie jonizujące, nie stwarza na obszarze gminy uciążliwości dla człowieka.

W Polsce monitoring promieniowania odbywa się za pomocą trzech wskaźników:

- Wykonywanie pomiarów na stacjach wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych IMGW,
- Pomiar skażeń promieniotwórczych wód powierzchniowych i osadów dennych,
- Monitoring Cs-137 w glebie.

Wykonywanie pomiarów na stacjach wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych IMGW odbywa się poprzez wykonywanie pomiarów w dziewięciu stacjach pomiarowych: w Warszawie, Gdyni, Włodawie, Świnoujściu, Gorzowie/Poznaniu, Lesku, Zakopanem, Legnicy i Mikołajkach. Prezentuje je rysunek poniżej.

Rysunek 24 Lokalizacja stacji wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych IMGW – PIB

Źródło: *Opracowanie wyników uzyskanych w pomiarach radioaktywności w powietrzu w roku 2017*, s. 4

Pomiary badanych wielkości są wykonywane zgodnie z metodyką zatwierdzoną przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki. Ostatnie, aktualne podsumowanie badań zostało zawarte w *Opracowaniu wyników uzyskanych w pomiarach radioaktywności w powietrzu w roku 2017*. Zgodnie z raportem pt. *Opracowanie wyników uzyskanych w pomiarach radioaktywności w powietrzu w roku 2017* poziom promieniotwórczości w przyziemnej warstwie atmosfery związany z obecnością izotopów promieniotwórczych sztucznych i naturalnych w 2017 roku nie odbiegał w sposób znaczący od poziomu, który obserwowano w poprzednich latach z wyjątkiem epizodycznej sytuacji w październiku. Podsumowanie otrzymanych wyników przedstawia tabela poniżej.

Tabela 51 Wykonywanie pomiarów na stacjach wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych IMGW – Zestawienie wyników uzyskanych w roku 2017

Lp.	Rodzaj pomiaru	Wartość średnia/ Suma roczna <i>Suma roczna dotyczy tylko wyników spektrometrycznych oraz opadu całkowitego dobowego</i>	Ocena stanu
1	Moc dawki promieniowania gamma	Wartość średnia: 90,9 nSv/h	Wartości na poziomie tła
2	Stężenie promieniotwórcze izotopów alfa pochodzenia naturalnego w aerozolach powietrza	Wartość średnia: 6,4 Bq/m³	Wartości na poziomie tła
3	Stężenie promieniotwórcze izotopów alfa pochodzenia sztucznego w aerozolach	Wartość średnia: 0,055 Bq/m³	Wartości na poziomie tła
4	Stężenie promieniotwórcze izotopów beta pochodzenia sztucznego w aerozolach powietrza	Wartość średnia: 0,237 Bq/m³	Wartości na poziomie tła
5	Globalna aktywność beta całkowitego opadu dobowego oraz roczna suma aktywności beta całkowitego opadu dobowego	Wartość średnia: 0,9 Bq/m² Suma roczna: 0,330 kBq/m²	Wartości na poziomie tła
6	Globalna aktywność beta wody opadowej	Wartość średnia 316 mBq/litr	Wartości na poziomie tła
7	Globalna aktywność beta całkowitego opadu miesięcznego	Wartość średnia 8,7 Bq/m²	Wartości na poziomie tła
8	Stężenie promieniotwórcze ¹³⁷ Cs w zbiorczych próbkach całkowitego opadu miesięcznego	Wartość średnia 0,026 Bq/m² Suma roczna 0,315 Bq/m²	Bardzo niskie wartości z tendencją malejącą
9	Stężenie promieniotwórcze ¹³⁴ Cs w zbiorczych próbkach całkowitego opadu miesięcznego	Wartość średnia, Suma roczna: <i>Poniżej zdolności detekcji</i>	Bardzo niskie wartości na poziomie zdolności detekcyjnych aparatury
10	Stężenie promieniotwórcze ⁹⁰ Sr w zbiorczych próbkach całkowitego opadu miesięcznego	Wartość średnia: 0,018 Bq/m² Suma roczna: 0,211 Bq/m²	Bardzo niskie wartości z tendencją malejącą
11	Sumy roczne aktywności ²²⁸ Ac, ⁷ Be, ⁴⁰ K, ²²⁶ Ra, w zbiorczych próbkach całkowitego opadu miesięcznego. [Bq/m ²]	Suma roczna Ac-228: 0,452 Bq/m² Suma roczna Be-7: 827,5 Bq/m² Suma roczna K-40: 25,6 Bq/m² Suma roczna Ra-226: 1,071 Bq/m²	Wartości na poziomie tła

Źródło: Opracowanie wyników uzyskanych w pomiarach radioaktywności w powietrzu w roku 2017, s. 66

Pomiar skażeń promieniotwórczych wód powierzchniowych i osadów dennych ma na celu systematyczną kontrolę stężeń Cs-137 i Sr-90 w wodach rzek i jezior oraz Cs-137, Pu-238 i Pu-239,240 w osadach dennych. Pomiaru badanych wielkości są wykonywane zgodnie z metodyką zatwierdzoną przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki.

Pomiary skażeń promieniotwórczych prowadzone są w wodach i osadach dennych z rzek:

- Wisły,
- Odry,
- Bugu,
- Narwi,
- Warty

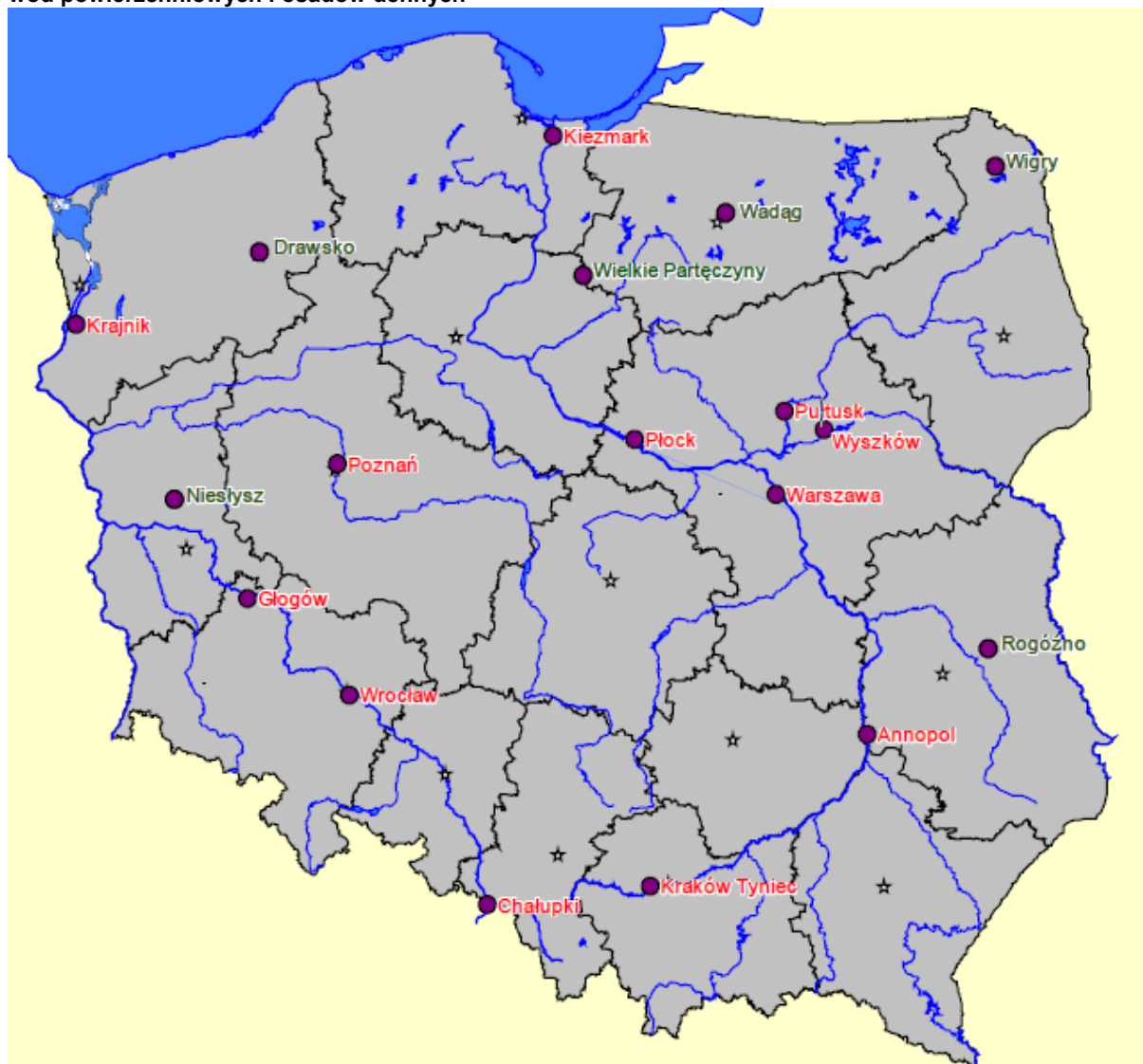
oraz w wodach i osadach dennych z sześciu wybranych jezior na terenie Polski:

- Wielkie Partęczyny (woj. kujawsko-pomorskie),
- Drawsko (woj. zachodnio-pomorskie),
- Wadąg (woj. warmińsko-mazurskie),
- Rogóżno (woj. lubelskie),
- Niestysz (woj. lubuskie),
- Wigry (woj. podlaskie).

Podsumowanie aktualnego stanu i analiza tych pomiarów została zawarta w dokumencie pt. "Monitoring promieniowania jonizującego realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Zadanie 2: Monitoring skażeń promieniotwórczych wód" (Raport roczny za 2018 rok).

Usytuowanie miejsc poboru wód i osadów dennych przedstawia rysunek poniżej.

Rysunek 25 Usytuowanie miejsc poboru wód i osadów dennych do pomiaru skażeń promieniotwórczych wód powierzchniowych i osadów dennych

Źródło: *"Monitoring promieniowania jonizującego realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Zadanie 2: Monitoring skażeń promieniotwórczych wód" (Raport roczny za 2018 rok), s. 3*

Zgodnie z wcześniej wskazanym raportem oceniono w ramach dokonanego monitoringu skażeń promieniotwórczych wód powierzchniowych i osadów dennych w 2018 roku, że skażenie wód powierzchniowych takimi nuklidami jak ^{137}Cs i ^{90}Sr jest niewielkie. Stężenia promieniotwórcze ^{137}Cs i $^{239,240}\text{Pu}$ w osadach dennych rzek i jezior również pozostaje na niskim poziomie. Wyniki potwierdzają, że nie wystąpiły nowe uwolnienia izotopów promieniotwórczych do środowiska w okresie pomiędzy badaniem wykonanym za 2017 i 2018 rok.

Monitoring Cs-137 w glebie ma na celu określenie aktualnego rozkładu depozycji cezu-137 oraz stężeń radionuklidów naturalnych w powierzchniowej warstwie gleby. Pomiary realizowane co dwa lata, na terenie całej Polski w 254 punktach zlokalizowanych w ogródkach meteorologicznych stacji i posterunków Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Ostatnie badanie odbyło się w 2016 roku. Wyniki badania zostały zaprezentowane w opracowaniu pn. „Monitoring promieniowania jonizującego realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zadanie 3: Monitoring stężenia cezu-137 w glebie” (Raport roczny za rok 2016).

Na terenie województwa śląskiego znajdowały się 22 punkty. Lokalizacje punktów przedstawiono w tabeli poniżej. Rozmieszczenie punktów poboru próbek gleby na terenie Polski przedstawia rysunek poniżej.

Rysunek 26 Rozmieszczenie punktów poboru próbek gleby (jesień 2016) na terenie Polski

Źródło: „Monitoring promieniowania jonizującego realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zadanie 3: Monitoring stężenia cezu-137 w glebie” (Raport roczny za rok 2016), s. 6

Tabela 52 Lokalizacje punktów pomiarowych na terenie województwa śląskiego

Lp.	Numer punktu	Miejscowość	Współrzędne geograficzne - Długość	Współrzędne geograficzne - Szerokość	Wysokość n.p.m. [m]
191	6	Laliki	186376.75	501160.92	680
192	19	Nowy Dwór	198122.79	511541.5	380
193	88	Międzybrodzie	213572.06	514102.84	325
194	157	Dąbrowa Górnicza – Żąbkowice	277671.26	519788.3	310
195	158	Częstochowa	327215.44	506447.51	293
196	159	Bieruń Stary	246326.56	506771.42	255
197	160	Katowice Pyrzowice LBM	289527.73	505403.78	303
198	161	Czekanów	275697.2	480705.54	245
199	162	Wisła	198607.30	489990.49	430
200	164	Świerklaniec	284632.79	495910.22	285
201	168	Bielsko Biała	215536.32	500020.92	398
202	170	Brenna	209576.59	490693.34	350
203	173	Jastrzębie	230961.15	468730.86	280
204	174	Racibórz	244067.38	442101.94	205
205	175	Lgota Górna	303790.73	516645.50	325
206	177	Pszczyna	236483.86	494212.95	270
207	178	Cieszyn	209698.59	474682.07	300
208	180	Istebna Kubalonka	192925.80	492855.06	780
209	181	Rybnik	248582.57	466588.67	245
210	182	Katowice	263713.88	502330.62	284
211	183	Katowice (25cm)	263713.88	502330.62	284
212	367	Dronowice	314263.65	486436.71	256

Źródło: „Monitoring promieniowania jonizującego realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zadanie 3: Monitoring stężenia cezu-137 w glebie” (Raport roczny za rok 2016), s. 8

Wartości średnie dla Polski oraz zakresy stężeń poszczególnych radionuklidów wynoszą odpowiednio:

- dla ^{137}Cs : średnia 1,54 kBq/m² ; zakres: 0,24 ÷ 10,76 kBq/m²,
- dla ^{226}Ra : średnia 27,5 Bq/kg ; zakres: 4,3 ÷ 112,0 Bq/kg,
- dla ^{228}Ac : średnia 23,5 Bq/kg ; zakres: 3,5 ÷ 115,0 Bq/kg,
- dla ^{40}K : średnia 425Bq/kg ; zakres: 60 ÷ 1011 Bq/kg.²

² Monitoring promieniowania jonizującego realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zadanie 3: Monitoring stężenia cezu-137 w glebie” (Raport roczny za rok 2016), s. 3

Wyniki badania w podziale na województwa prezentują tabele poniżej.

Tabela 53 Średnie, minimalne i maksymalne wartości depozycji ^{137}Cs w kBq/m^2 w próbkach gleby pobranych w poszczególnych województwach jesienią 2016 roku

Lp.	Województwo	Stężenie ^{137}Cs [kBq/m^2]		
		Wartość średnia	ZAKRES	
			Minimum	Maksimum
	dolnośląskie	1,72 ± 0,46	0,25	10,76
2	kujawsko-pomorskie	0,60 ± 0,05	0,38	0,78
3	lubelskie	1,29 ± 0,41	0,33	6,25
4	lubuskie	0,69 ± 0,12	0,25	1,05
5	łódzkie	0,73 ± 0,13	0,36	1,39
6	małopolskie	2,48 ± 0,36	0,44	10,53
7	mazowieckie	1,61 ± 0,32	0,32	5,54
8	opolskie	4,36 ± 0,97	0,76	10,17
9	podkarpackie	0,81 ± 0,10	0,30	2,35
10	podlaskie	1,01 ± 0,11	0,74	1,60
11	pomorskie	0,83 ± 0,09	0,39	1,80
12	śląskie	2,07 ± 0,28	0,28	4,36
13	świętokrzyskie	1,43 ± 0,19	0,61	2,64
14	warmińsko-mazurskie	1,05 ± 0,17	0,31	2,12
15	wielkopolskie	0,63 ± 0,05	0,37	1,05
16	zachodniopomorskie	0,50 ± 0,09	0,24	1,17
	POLSKA	1,52 ± 0,11	0,24	10,76

Źródło: „Monitoring promieniowania jonizującego realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zadanie 3: Monitoring stężenia cezu-137 w glebie” (Raport roczny za rok 2016), s. 8

Tabela 54 Średnie, minimalne i maksymalne wartości stężeń radu ^{226}Ra w próbkach gleby pobranych w poszczególnych województwach jesienią 2016.

Lp.	Województwo	Stężenie [Bq/kg] rad ^{226}Ra		
		Wartość średnia	ZAKRES	
			Minimum	Maksimum
	dolnośląskie	42,1 ± 5,0	8,2	112,0
2	kujawsko-pomorskie	18,8 ± 1,9	10,8	27,7
3	lubelskie	21,1 ± 2,3	12,5	37,0
4	lubuskie	15,6 ± 2,5	8,1	24,0
5	łódzkie	15,9 ± 1,3	10,5	21,3
6	małopolskie	37,8 ± 1,4	15,6	59,4
7	mazowieckie	15,6 ± 1,1	8,6	25,0
8	opolskie	29,7 ± 3,4	13,8	46,1
9	podkarpackie	37,3 ± 2,9	4,3	58,0
10	podlaskie	20,6 ± 2,4	9,5	27,5
11	pomorskie	20,1 ± 2,3	5,0	42,5
12	śląskie	30,0 ± 2,5	12,6	49,9
13	świętokrzyskie	24,3 ± 2,5	15,6	36,8
14	warmińsko-mazurskie	19,7 ± 1,8	11,0	29,7
15	wielkopolskie	16,9 ± 1,3	8,6	27,3
16	zachodniopomorskie	17,8 ± 3,1	5,3	33,5
	POLSKA	27,5 ± 0,9	4,3	112,0

Źródło: „Monitoring promieniowania jonizującego realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zadanie 3: Monitoring stężenia cezu-137 w glebie” (Raport roczny za rok 2016), s. 50

Tabela 55 Średnie, minimalne i maksymalne wartości stężeń radu ²²⁸Ac w próbkach gleby pobranych w poszczególnych województwach jesienią 2016.

Lp.	Województwo	Stężenie [Bq/kg] rad ²²⁸ Ac		
		Wartość średnia	ZAKRES	
			Minimum	Maksimum
	dolnośląskie	35,0 ± 4,2	6,7	115,0
2	kujawsko-pomorskie	15,9 ± 1,9	9,4	24,1
3	lubelskie	18,2 ± 2,3	8,6	37,2
4	lubuskie	12,7 ± 1,9	7,5	19,2
5	łódzkie	13,3 ± 1,4	8,1	22,0
6	małopolskie	33,2 ± 1,2	12,3	49,0
7	mazowieckie	13,6 ± 1,3	6,9	27,4
8	opolskie	26,0 ± 3,2	11,9	40,9
9	podkarpackie	32,6 ± 2,5	3,5	43,5
10	podlaskie	19,2 ± 3,0	3,8	26,4
11	pomorskie	15,2 ± 1,7	4,5	29,9
12	śląskie	26,2 ± 2,6	7,2	47,7
13	świętokrzyskie	21,1 ± 2,7	7,0	33,1
14	warmińsko-mazurskie	16,2 ± 1,9	9,4	29,3
15	wielkopolskie	14,1 ± 1,0	6,2	20,3
16	zachodniopomorskie	14,8 ± 2,6	4,0	29,6
	POLSKA	23,5 ± 0,8	3,5	115,0

Źródło: „Monitoring promieniowania jonizującego realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zadanie 3: Monitoring stężeń cezu-137 w glebie” (Raport roczny za rok 2016), s. 55

Tabela 56 Średnie, minimalne i maksymalne wartości stężeń potasu ⁴⁰K w poszczególnych województwach i w Polsce dla próbek gleby pobranych jesienią 2016

Lp.	Województwo	Stężenie [Bq/kg] rad ⁴⁰ K		
		Wartość średnia	ZAKRES	
			Minimum	Maksimum
	dolnośląskie	559 ± 44	191	1011
2	kujawsko-pomorskie	406 ± 42	230	561
3	lubelskie	350 ± 33	189	592
4	lubuskie	320 ± 36	221	447
5	łódzkie	304 ± 25	206	431
6	małopolskie	512 ± 18	238	789
7	mazowieckie	333 ± 26	165	623
8	opolskie	473 ± 47	243	662
9	podkarpackie	500 ± 33	118	705
10	podlaskie	471 ± 75	60	622
11	pomorskie	356 ± 25	175	624
12	śląskie	394 ± 29	148	577
13	świętokrzyskie	329 ± 51	97	583
14	warmińsko-mazurskie	424 ± 41	228	676
15	wielkopolskie	346 ± 16	211	482
16	zachodniopomorskie	340 ± 41	169	599
	POLSKA	425 ± 10	60	1011

Źródło: „Monitoring promieniowania jonizującego realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zadanie 3: Monitoring stężeń cezu-137 w glebie” (Raport roczny za rok 2016), s. 55

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2002 r. § 9 ust 1 pkt 1e, w przypadku wykrycia podczas badania stężenia cezu ^{137}Cs powyżej 1 kilobekerela na metr kwadratowy (kBq/m^2) konieczne jest kontynuowanie wykonywania pomiarów. Z dotychczasowych przeprowadzonych badań, pobieranych w cyklu dwuletnim próbek, średnie stężenie ^{137}Cs w powierzchniowej warstwie gleby w Polsce jest ciągle powyżej $1 \text{ kBq}/\text{m}^2$ i wynosi średnio dla całej Polski $1,52 \text{ kBq}/\text{m}^2$ (dane dla próbek pobranych jesienią 2016 r.). Otrzymane wyniki nie wskazują na istnienie realnego zagrożenia, jednak ze względu na przekroczenie wartości dopuszczalnej niezbędne jest kontynuowanie badań w przyszłości.

5.9.2. Promieniowanie niejonizujące

Promieniowanie niejonizujące może być wytwarzane w postaci naturalnej - którego źródłem jest Słońce, a także sztucznej występującej w otoczeniu urządzeń elektrycznych takich jak: stacje radiowe, radiolokacyjne, telewizyjne i telefonii komórkowej, a także linie elektroenergetyczne. Istotne jest, aby cała aparatura wytwórcza była odpowiednio zabezpieczona i aby spełniała normy odległościowe. Niezbędna jest jednak kontrola natężenia i gęstości mocy szczególnie w centrach miast i przy liniach przesyłowych energii elektrycznej.

Od 2008 roku na terenie województwa śląskiego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadzi badania monitoringowe poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych Dz.U. nr 221, poz. 1645). Pomiary monitoringowe poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku prowadzi się w 135 punktach pomiarowych, rozlokowanych w miarę równomiernie na terenie całego województwa. Co roku do badania wybierane jest 46 punktów pomiarowych.

Ww. rozporządzenie określa również dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych w środowisku, zróżnicowany dla:

- terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
- miejsc dostępnych dla ludności.

Zaprezentowane zostały one w tabelach poniżej.

Tabela 57 Dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych w środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Parametry fizyczne			
	Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy	
	1	2	3	
1	50 Hz	1 kV/m	60 A/m	-

Źródło: Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych Dz.U. nr 221, poz. 1645)

Tabela 58 Dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych w środowisku dla miejsc dostępnych dla ludności

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Parametry fizyczne			
	Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy	
	1	2	3	
1	0 Hz	10 kV/m	2 500 A/m	-
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	-	2 500 A/m	-
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10 kV/m	60 A/m	-
4	od 0,05 kHz do 1kHz	-	3/f A/m	-
5	od 0,001 MHz do 3 MHz	20 kV/m	3 A/m	-
6	od 3 MHz do 300 MHz	7 kV/m	-	-
7	od 300 MHz do 300 GHz	7 kV/m	-	0,1 W/m ²

Źródło: Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych Dz.U. nr 221, poz. 1645)

Na obszarze Gminy nie zostały zlokalizowane punkty pomiarowe w ramach monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Oznacza to, iż nie ma na analizowanym terenie potencjalnie występujących źródeł przekroczeń. Wyniki pomiarów monitoringowych za rok 2018 dla województwa prezentuje tabela poniżej.

Tabela 59 Wyniki pomiarów monitoringowych za rok 2018

L.p.	Miejscowość	Typ obszaru	Wynik pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]
1	Będzin	Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys	<0,5	
2	Racibórz		0,47	0,12
3	Tarnowskie Góry		<0,5	
4	Tarnowskie Góry		<0,5	
5	Wodzisław Śl.		0,84	0,21
6	Zawiercie		1	0,26
7	Bielsko Biała		<0,2	
8	Częstochowa		0,62	0,16
9	Katowice		0,54	0,14
10	Mysłowice		0,55	0,14
11	Piekary Śląskie		0,61	0,16
12	Ruda Śląska		0,32	0,08
13	Sosnowiec		1,6	0,42
14	Świętochłowice		0,52	0,14
15	Żory		0,57	0,14
16	Czeladź		Pozostałe miasta	0,25
17	Wojkowice	1,1		0,29
18	Czechowice-Dziedzice	1,79		0,45
19	Szczyrk	2,07		0,52
20	Ustroń	0,33		0,08
21	Skoczów	0,87		0,22
22	Krzepice	0,61		0,16
23	Łaziska Górne	<0,2		
24	Koziegłowy	<0,5		
25	Żarki	<0,5		
26	Kuźnia Raciborska	0,45		0,11
27	Bieruń	0,81		0,2
28	Imielin	0,34		0,09
29	Radlin	0,3		0,08
30	Poręba	0,65	0,17	
31	Mierzęcice	Tereny wiejskie	<0,5	
32	Zebrzydowice		1,32	0,33
33	Brenna		<0,2	
34	Złoty Potok		<0,5	
35	Dąbrowa Zielona		<0,5	
36	Mykanów		<0,5	
37	Olsztyn		<0,5	
38	Ciasna		<0,5	
39	Kobiór		0,24	0,06

L.p.	Miejscowość	Typ obszaru	Wynik pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]
40	Bełk		<0,2	
41	Bełk		<0,7	
42	Zbrostawice		<0,5	
43	Tworóg		<0,5	
44	Żarnowiec		0,66	0,17
45	Czernichów		0,2	0,05
46	Milówka		1,07	0,27

Źródło: GIOŚ. Wyniki pomiarów monitoringowych za rok 2018, <http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-pol-elektromagnetycznych>

W 2018 roku odczyty na 18 stanowiskach były poniżej progu czułości sondy (tj. skrajnie małe). W pozostałych, 16 lokalizacjach można było ustalić wysokość pomiarów. Najwyższe wartości promieniowania odnotowano:

- W centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy w mieście Sosnowiec, w wysokości 1,6 V/m,
- W pozostałych miastach w powiecie bielskim w miastach: Szczyrk w wysokości 2,07 V/m oraz Czechowice-Dziedzice w wysokości 1,79 V/m,
- Na terenach wiejskich w miejscowości Zebrzydowice w wysokości 1,32 V/m.

Tabela 60 Zestawienie średnich arytmetycznych natężeń pól elektromagnetycznych uzyskanych w punktach pomiarowych w podziale na typ obszaru w roku 2018

Typ obszaru	Średnia arytmetyczna z uśrednionych wartości natężeń pól elektromagnetycznych uzyskanych w punktach pomiarowych [V/m]
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.	0,566
Pozostałe miasta	0,678
Tereny wiejskie	0,3775

Źródło: GIOŚ. Wyniki pomiarów monitoringowych za rok 2018, <http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-pol-elektromagnetycznych>

Odczyty na terenie województwa, nawet maksymalne, nie przekraczają poziomów wskazanych w wytycznych powyżej.

Najbliższe punkty pomiarowe zlokalizowane były w ostatnich latach w granicach administracyjnych gmin: Blachownia, Kruszyna, Kłomnice, Konopiska, Ogrodzieniec, Łazy, Niegowa oraz na terenie Miasta Częstochowa. Badania przeprowadzono w 2018 i 2016 roku, narzędziem pomiarowym było urządzenie NARDA NBM-550, NARDA EF 0391 o czułości minimalnej w wysokości 0,2 V/m.

W wyniku badania przeprowadzonego w 2016 roku ustalono, że natężenie pola elektrycznego:

- w lokalizacji na terenie Miasta Częstochowa przy ulicy Baczyńskiego wynosi 0,24 V/m 0,06 [V/m];
- w lokalizacji na terenie Gminy Blachownia, powiat częstochowski, w mieście Blachownia przy ulicy Sienkiewicza wynosi 1,04 V/m przy niepewności w wysokości +/- 0,26 V/m;
- w lokalizacji na terenie Gminy Kruszyna, powiat częstochowski, w miejscowości Kruszyna przy ulicy Pocztowej wynosi 0,2 V/m przy niepewności w wysokości +/- 0,05 V/m;
- w lokalizacji na terenie Gminy Kłomnice, powiat częstochowski, w miejscowości Kłomnice przy ulicy Częstochowskiej wynosi 0,29 V/m przy niepewności w wysokości +/- 0,07 V/m;
- w lokalizacji na terenie Gminy Konopiska, powiat częstochowski, w miejscowości Hutki przy DW 908 wynosi 0,2 V/m, tj. poniżej skali czułości urządzenia pomiarowego;
- w lokalizacji na terenie Gminy Ogrodzieniec, powiat zawierciański, w miejscowości Ogrodzieniec przy ulicy ul. Kościuszki wynosi <0,2 V/m, tj. poniżej skali czułości urządzenia pomiarowego;
- w lokalizacji na terenie Gminy Łazy, powiat zawierciański, w miejscowości Łazy przy ulicy Częstochowskiej wynosi 0,45 V/m przy niepewności w wysokości +/- 0,11 V/m;
- w lokalizacji na terenie Gminy Niegowa, powiat myszkowski, w miejscowości Niegowa przy ulicy Mirowskiej wynosi 0,34 V/m przy niepewności w wysokości +/- 0,09 V/m.

W wyniku badania przeprowadzonego w 2018 roku ustalono, że natężenie pola elektrycznego:

- w lokalizacji na terenie Miasta Częstochowa wynosi 0,62 V/m przy niepewności w wysokości +/- 0,16 V/m;
- w lokalizacji na terenie gminy Janów, powiat częstochowski, Złoty Potok wynosi <0,5 V/m, tj. poniżej skali czułości urządzenia pomiarowego;
- w lokalizacji na terenie gminy Dąbrowa Zielona, powiat częstochowski, Dąbrowa Zielona wynosi <0,5 V/m, tj. poniżej skali czułości urządzenia pomiarowego;
- w lokalizacji na terenie gminy Mykanów, powiat częstochowski, Mykanów wynosi <0,5 V/m, tj. poniżej skali czułości urządzenia pomiarowego;

- w lokalizacji na terenie gminy Olsztyn, powiat częstochowski, Olsztyn wynosi $<0,5$ V/m, tj. poniżej skali czułości urządzenia pomiarowego;
- w lokalizacji na terenie gminy Kozięgłowy, powiat myszkowski, w miejscowości Kozięgłowy wynosi $<0,5$ V/m, tj. poniżej skali czułości urządzenia pomiarowego;
- w lokalizacji na terenie gminy Zawiercie, powiat zawierciański, w miejscowości Zawiercie wynosi 1 przy niepewności w wysokości $\pm 0,26$ V/m;
- w lokalizacji na terenie gminy Żarki, powiat zawierciański, w miejscowości Żarki wynosi $<0,5$ V/m, tj. poniżej skali czułości urządzenia pomiarowego;
- w lokalizacji na terenie gminy Poręba, powiat zawierciański, w miejscowości Poręba wynosi $0,65$ V/m przy niepewności w wysokości $\pm 0,17$ V/m;
- w lokalizacji na terenie gminy Żarnowiec, powiat zawierciański, w miejscowości Żarnowiec wynosi $0,66$ V/m przy niepewności w wysokości $\pm 0,17$ V/m.

Można więc założyć, iż na obszarze Gminy ilość promieniowania jest podobna i na tyle mała, że nie powoduje uciążliwości dla środowiska.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z promieniowaniem elektromagnetycznym

Na obszarze gminy nie zostały zlokalizowane punkty pomiarowe w ramach monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, a na podstawie wyników pomiarów można założyć, iż na obszarze Gminy Poczesna wartość promieniowania jest podobna i na tyle mała, że nie powoduje uciążliwości dla środowiska.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z promieniowaniem elektromagnetycznym na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 61 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z promieniowaniem elektromagnetycznym – mocne i słabe strony

 MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Potencjalnie niskie wartości promieniowania niejonizującego na obszarze Gminy; – Brak obszarów emitujących promieniowanie jonizujące . 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak ciągłego monitoringu natężenia promieniowania elektromagnetycznego w obrębie Gminy.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 62 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z promieniowaniem elektromagnetycznym – szanse i zagrożenia

 SZANSE	ZAGROŻENIA
– Utrudnione możliwości inwestycyjne w obszarach cennych przyrodniczo.	– Planowane inwestycje w zakresie linii przesyłowych i możliwe zwiększanie nadajników telefonii komórkowej.

Źródło: *Opracowanie własne*

5.10. Awarie przemysłowe

Jednym z zagrożeń środowiskowych, mających wpływ na wszystkie jego komponenty, są awarie przemysłowe mogące powstać w obrębie instalacji technologicznych, magazynach lub urządzeniach transportowych. W wyniku awarii, wybuchu lub pożaru do otoczenia uwolnione zostają substancje chemiczne, które przedostają się do atmosfery, wód i gleb na terenie zagrożonym, a także mogą negatywnie wpływać na florę, faunę czy człowieka. Zgodnie z dyrektywami, a także realizacją celów polityki w zakresie ochrony środowiska, życia i zdrowia ludzi, podejmowane są działania zapobiegające awariom i ograniczające ich skutki.

W związku z możliwościami wystąpień awarii przemysłowych przyjęto dzielić przedsiębiorstwa na zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR). Dla obu grup zakładów prowadzone są działania monitorujące, a także plan działania w przypadku wystąpienia możliwych zdarzeń niekontrolowanych prowadzących do zagrożenia środowiskowego.

Na analizowanym obszarze Gminy Poczesna nie występuje żaden zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR), ani zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR). Jedynie w pobliżu Gminy znajdują się zakłady, które są zidentyfikowane jako zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR). W odległości do 10 km zidentyfikowano następujące zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, należą do nich:

- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe "CENTER GAZ" Zbigniew Janas,
- AIR PRODUCTS Spółka z o.o. - Zakład Produkcji Gazów Technicznych w Częstochowie,
- Koksownia Częstochowa Nowa Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "JANI-GAZ".

Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe "CENTER GAZ" Zbigniew Janas, mająca swoją siedzibę w Częstochowie, przy ul. Drogowców 2. Firma prowadzi działalność w zakresie dostarczania gazów sprężonych, takich jak:

- Tlen (różnych klas czystości);
- Acetylen;
- Argon (różnych klas czystości);
- Dwutlenek węgla;

- Azot (różnych klas czystości);
- Ciekły azot;
- Wodór;
- Hel;
- Gazy specjalne (krypton, ksenon, neon).

Ponadto przedsiębiorstwo prowadzi napełnialnię gazów technicznych oraz posiada koncesjonowaną rozlewnię propanu w Częstochowie.

W zakładzie AIR PRODUCTS Spółka z o.o. zlokalizowanym w Częstochowie przy ul. Rejtana 8 ma miejsce następująca działalność:

- produkcja tlenu, azotu i argonu, ciekłych i gazowych metodą destylacji powietrza,
- magazynowanie gazów technicznych (tlenu, azotu, argonu),
- napełnianie cystern gazami kriogenicznymi,
- dystrybucja gazów kriogenicznych, technicznych i medycznych.

Głównym źródłem zagrożenia awarią przemysłową jest produkcja, magazynowanie i dystrybucja tlenu, oraz podchloryn sodu w instalacji wody chłodzącej i olej napędowy do generatora Diesel.

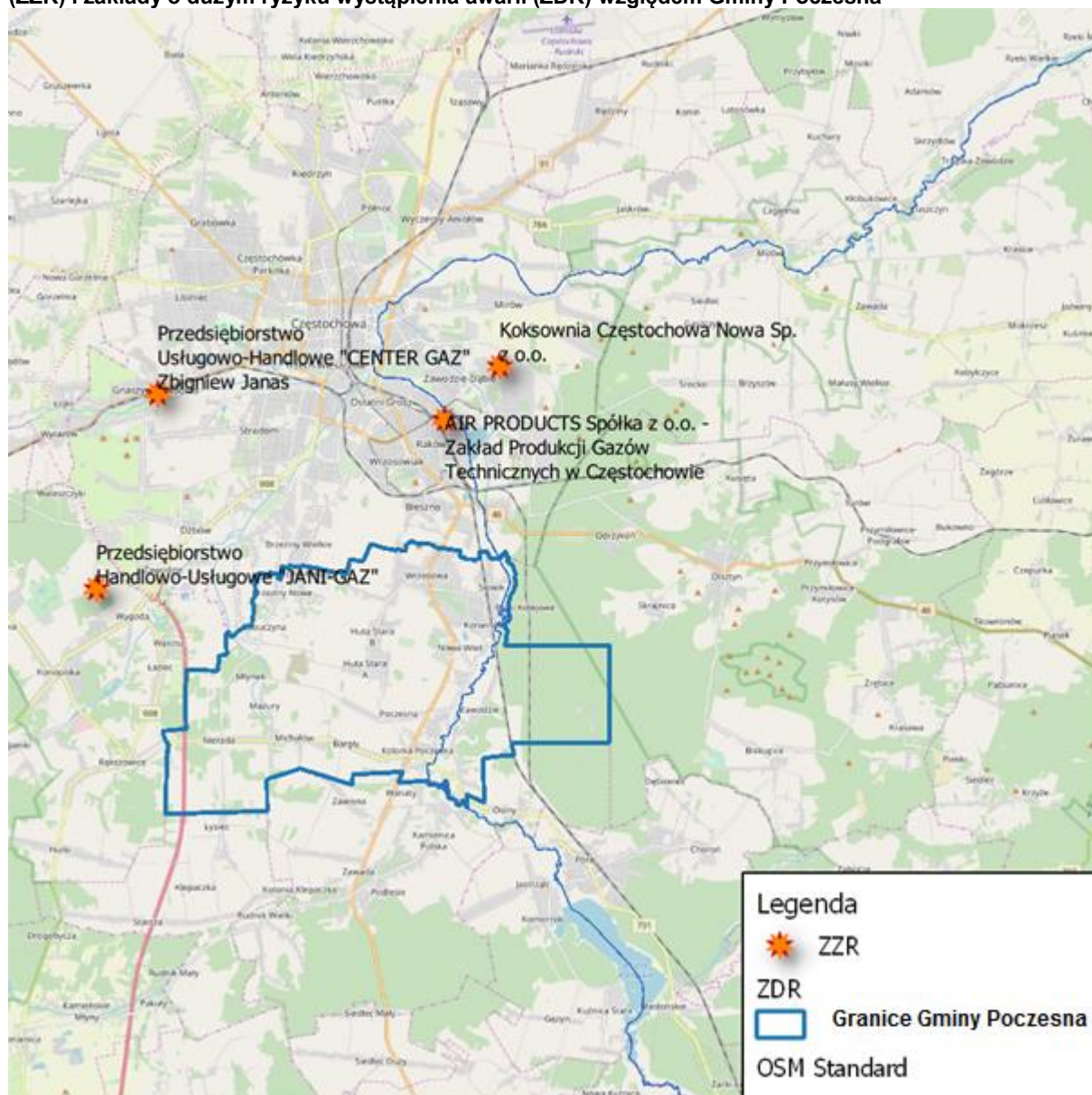
Zakład Koksownia Częstochowa Nowa Sp. z o.o. zajmuje się produkcją i sprzedażą koksu oraz wyrobów węglpochodnych. Substancjami decydującymi o zakwalifikowaniu zakładu do grupy ZZR są:

- gaz koksowniczy,
- benzol,
- olej płuczkowy,
- olej napędowy.

Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "JANI-GAZ" zajmuje się magazynowaniem, napełnianiem i obrotem gazu płynnego propan-butan. Zakład składa się z dwóch zbiorników magazynowych ciśnieniowych nadziemnych przeznaczonych do magazynowania gazu płynnego propan-butan, budynku rozlewni, budynku socjalno-administracyjnego zakładu oraz budynku magazynu.

Lokalizację ww. zakładów względem Gminy Poczesna obrazuje rysunek poniżej.

Rysunek 32 Lokalizacja przedsiębiorstw stanowiących zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) względem Gminy Poczesna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PRG i GIOŚ

Wszystkie zakłady zaliczane do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) posiadają wdrożone oraz zatwierdzone sposoby powiadamiania i alarmowania mieszkańców oraz sposoby ich zachowania się na wypadek zagrożenia na terenie zakładu. Podlegają one również kontrolom Inspekcji Ochrony Środowiska.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi

Na analizowanym obszarze Gminy Poczesna nie występuje żaden zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR), ani zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR). W pobliżu Gminy znajdują się cztery zakłady, które są zidentyfikowane jako zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR). Trzy zlokalizowane są w Mieście Częstochowa, a jedno w Gminie Konopiska, które graniczą z Gminą Poczesna. Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawia tabela poniżej.

Tabela 63 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi – mocne i słabe strony

 MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Zakłady istniejące w Polsce objęte są systemem kontroli nadzorowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska; – Zakłady posiadają wdrożone oraz zatwierdzone sposoby powiadamiania i alarmowania mieszkańców oraz sposoby ich zachowania się na wypadek zagrożenia na terenie zakładu. 	<ul style="list-style-type: none"> – W pobliżu Gminy znajdują się cztery zakłady, które są zidentyfikowane jako zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR). Trzy zlokalizowane są w Mieście Częstochowa, a jedno w Gminie Konopiska, które graniczą z Gminą Poczesna.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 64 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi – szanse i zagrożenia

 SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Brak występowania na terenie Gminy zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR), ani zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR); – Istnieje bardzo małe ryzyko zaistnienia poważnych awarii (III stopnia), które mogą mieć potencjalny wpływ na środowisko na terenie Gminy Poczesna. 	<ul style="list-style-type: none"> – Awarie przemysłowe mogą mieć istotny wpływ na Gminę w której znajdują się zakłady, a także Gminy ościenne; – Istnieje ryzyko pojawiania się nowych zakładów o podobnym charakterze na terenie Gminy i/lub w pobliżu Gminy.

Źródło: Opracowanie własne.

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Analiza obecnego stanu środowiska wraz ze zdefiniowanymi zagrożeniami i problemami z podziałem na obszary interwencyjne pozwala na wyznaczenie kierunków, w którym powinna nastąpić realizacja zadań w celu spełnienia określonych założeń poprawy stanu środowiska, a także ograniczenia emisji negatywnych czynników i presji. Obecne cele i kierunki działań dla Gminy zostały przedstawione w formie tabeli zgodnie z wynikami analizy SWOT, a ich podjęcie na szczeblu samorządowym przyczyni się do realizacji założeń wojewódzkich i krajowych wpisanych w dokumentach strategicznych.

Tabela 65 Wyznaczone cele wraz z kierunkami działań i obszarami interwencyjnymi na terenie Gminy.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Ochrona klimatu i jakość powietrza	Poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie zużycia energii końcowej i zastosowanie odnawialnych źródeł energii	Przekroczenia wartości stężenia pyłu PM10, benzo(a)pirenu, pyłu PM2,5 i ozonu w strefie śląskiej	Brak przekroczeń	Ograniczenie „niskiej emisji” i poprawa efektywności energetycznej	Modernizacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy i montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej	Gmina Poczesna	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania; brak świadomości ekologicznej mieszkańców
				Ograniczenie emisji komunikacyjnej	Poprawa jakości transportu samochodowego i wdrożenie rozwiązań transportu niskoemisyjnego	Gmina Poczesna	Konieczność tworzenia projektów partnerskich i współpracy ponadregionalnej; wysokie nakłady inwestycyjne

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Zagrożenie hałasem	Ograniczenie negatywnego wpływu hałasu na zdrowie ludzi i oddziaływanie na środowisko	Występowanie hałasu komunikacyjnego wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych	Brak przekroczeń	Poprawa jakości i stanu dróg	Poprawa jakości transportu samochodowego poprzez modernizację dróg	Gmina Poczesna	Konieczność tworzenia projektów partnerskich i współpracy ponadregionalnej; wysokie nakłady inwestycyjne
Promieniowanie elektromagnetyczne	Kontrola potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Brak istotnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Utrzymanie stanu bieżącego	Działania kontrolne	Kontrola potencjalnych źródeł promieniowania	Gmina Poczesna	Wzrost udziału inwestycji technologicznych powodujących podwyższenie stężeń promieniowania

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa	Ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i piętra wodonośnego	Niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i brak skanalizowania całego obszaru	Minimalizacja zanieczyszczenia wód	Ograniczenie zanieczyszczenia wód podziemnych i spływów do wód powierzchniowych	Skanalizowanie całego obszaru Gminy wraz z prowadzeniem edukacji ekologicznej mieszkańców	Gmina Poczesna	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania, konieczność prowadzenia spójnej polityki zagospodarowania przestrzennego, brak świadomości ekologicznej mieszkańców

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Zasoby geologiczne	Kontrola powstawania ewentualnych obszarów górniczych	Brak złóż	Utrzymanie bieżącego stanu	Działania kontrolne	Kontrola powstawania nowych obszarów górniczych	Gmina Poczesna	Rozwój gospodarczy i technologiczny mogący powodować konieczność eksploatacji surowców

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Zasoby glebowe	Średnia klasa jakości gleb	Konieczność wykonywania nawożenia gleb	Dobra klasa jakości gleb	Działania przywracające dobry stan jakościowy gleb	Nawożenie i wapnowanie gleb w razie potrzeby	Gmina Poczesna / mieszkańcy Gminy	Konieczność przeprowadzania monitoringu gleb, niska jakość powietrza i złe warunki wodne wpływające na zasoby glebowe
Zasoby przyrodnicze	Utrzymanie dobrego stanu obszarów chronionego krajobrazu	Przekroczenia wartości stężenia substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne czy zasoby wodne wpływających negatywnie na florę i faunę	Brak przekroczeń	Ograniczenie emisji komunalno-bytowej, komunikacyjnej, a także ograniczenie możliwości przedostania się nieoczyszczonych ścieków do środowiska	Działania termomodernizacyjne, inwestycje w odnawialne źródła energii; poprawa jakości transportu i dróg, a także inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej	Gmina Poczesna	Wysokie nakłady inwestycyjne; Wpływ zanieczyszczeń napływowych na strefę ochronną

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Gospodarka odpadami	Poprawa systemu gospodarki odpadami	Niedostateczna infrastruktura w zakresie systemu gospodarki odpadami		Zmniejszenie ilości odpadów składowanych poza wyznaczonymi obszarami, a także zwiększenie procentowej ilości odpadów poddawanych recyklingowi	Prowadzenie działań edukacyjnych	Gmina Poczesna	Konieczność edukacji ekologicznej mieszkańców, a także propagowanie recyklingu i prowadzenia akcji informacyjnych
Awarie przemysłowe	Kontrola powstających zakładów przemysłowych	Nie dotyczy, brak zakładów ZZR i ZDR	Utrzymanie stanu bieżącego kontroli i monitoringu	Działania kontrolne	Wspieranie działań kontroli i monitoringu	WIOŚ Katowice	Ryzyko pojawienia się nowych zakładów na terenie Gminy i wystąpienia awarii w zakładach zlokalizowanych w gminach ościennych i wystąpienie zanieczyszczenia napływowego bez względu na prowadzony nadzór i monitoring

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 66 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
				2019	2020	2021	2022	RAZEM		
1	ochrona wód	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Nierada – Poprawa infrastruktury sanitarnej. Etap I i II – Poprawa infrastruktury sanitarnej	Gmina Poczesna	9634	0	0	0	9634	Środki własne, środki zewnętrzne	-
2	ochrona wód	Budowa kanalizacji sanitarnej w Słowiku, Korwinowie, Nowej Wsi, Zawodziu, Kolonii Borek wraz z budową oczyszczalni ścieków w Słowiku – Poprawa infrastruktury sanitarnej	Gmina Poczesna	0	8000	10000	8788	26788	Środki własne, środki zewnętrzne	-
3	ochrona powietrza	Odnawialne źródła energii w gminach Blachownia, Poczesna i Poraj – ochrona powietrza poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii	Gmina Poczesna	4490	1472	0	0	5962	Środki własne, środki zewnętrzne	-
4	ochrona wód	Budowa wodociągu ulicy Piaskowej we Wrzosowej – poprawa stanu wody pitnej mieszkańców	Gmina Poczesna	0	330	0	0	330	Środki własne	-
5	ochrona powietrza, ochrona przed nadmiernym	Rozbudowa drogi gminnej ul. Jałowcowej w miejscowości Zawodzie – Poprawa infrastruktury drogowej	Gmina Poczesna	5	700	0	0	705	Środki własne	-

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poczesna
na lata 2019-2022 z perspektywą do 2027 roku**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
				2019	2020	2021	2022	RAZEM		
	hałasem									
6	ochrona wód	Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Poczesna – Poprawa infrastruktury sanitarnej na terenie gminy	Gmina Poczesna	456	0	0	0	456	Środki własne	-
7	ochrona wód	Budowa kanalizacji sanitarnej w Słowiku, Korwinowie, Nowej Wsi, Zawodziu, Kolonii Borek wraz z budową oczyszczalni ścieków w Słowiku – Poprawa infrastruktury sanitarnej	Gmina Poczesna	529	0	0	0	529	Środki własne	-
8	ochrona powietrza, ochrona przed nadmiernym hałasem	Budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej nr 904 Bargły – Nierada – Poprawa infrastruktury drogowej	Gmina Poczesna	230	0	0	0	230	Środki własne	-
9	ochrona powietrza, ochrona przed nadmiernym hałasem	Przebudowa ulicy Ceramicznej w Korwinowie, Gmina Poczesna - Poprawa infrastruktury drogowej	Gmina Poczesna	79	182	0	0	261	Środki własne	-
10	ochrona powietrza, ochrona przed nadmiernym	Przebudowa ulicy Wierzbowej w Bargłach, gmina Poczesna - Poprawa infrastruktury drogowej	Gmina Poczesna	180	419	0	0	599	Środki własne	-

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poczesna
na lata 2019-2022 z perspektywą do 2027 roku**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
				2019	2020	2021	2022	RAZEM		
	hałasem									
11	ochrona powietrza, ochrona przed nadmiernym hałasem	Przebudowa ciągu dróg powiatowych nr 1057S na odcinku Huta Stara A Poczesna i nr 1056 na odcinku Mazury – Młynek, gmina Poczesna - Poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Poczesna	Gmina Poczesna	248	542	542	378	1710	Środki własne	-

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 67 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
				2019	2020	2021	2022	RAZEM		
1	ochrona powietrza, ochrona przed hałasem	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 791 odcinku o łącznej długości około 24,5 km w granicach gminy Zawiercie i gminy Poczesna – od drogi krajowej nr 1 do drogi krajowej nr 78 (Zawiercie – Kolonia Poczesna)	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	bd	bd	bd	bd	bd	środki własne	-
2	ochrona wód	Przebudowa wodociągu we Wrzosowej, ul. Polna oraz rozbudowy sieci wodociągowej	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego Spółka Akcyjna w Częstochowie	bd	bd	bd	bd	bd	środki własne	-
3	ochrona wód	Przebudowa, nadbudowa i rozbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Warty o długości 5,2 km na terenie miasta Częstochowa i w miejscowości Słowik (gmina Poczesna)	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu	bd	bd	bd	bd	bd	środki własne	-
4	ochrona powietrza, ochrona przed hałasem	Budowa zabezpieczeń przeciwhałasowych wzdłuż DK1 w miejscowości Wrzosowa od km 482+963 do km 483+120	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	bd	bd	bd	bd	bd	środki własne	-
5	ochrona	Poprawa bezpieczeństwa	Generalna Dyrekcja	bd	bd	bd	bd	bd	środki własne	-

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poczesna
na lata 2019-2022 z perspektywą do 2027 roku**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
				2019	2020	2021	2022	RAZEM		
	powietrza, ochrona przed hałasem	ruchu drogowego na sieci TEN-T na drodze krajowej nr 1 – przebudowa odcinka granica miasta Częstochowa – Nowa Wieś	Dróg Krajowych i Autostrad							
6	ochrona powietrza, ochrona przed hałasem	Przebudowa dróg powiatowych nr 1057S na odcinku Huta Stara Poczesna o długości 2,395 i 1056S na odcinku Poczesna – Mazury o długości 0,98 km	Powiatowy Zarząd Dróg w Częstochowie	0	0	7600	0	7600	Środki własne, Fundusz Dróg Samorządowych	-

Źródło: Opracowanie własne

7. DOSTĘPNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja wszystkich założeń POŚ nie byłaby możliwa jedynie przy finansowaniu własnym gminy Poczesna, istotne jest więc zewnętrzne wsparcie finansowane planowanych zadań inwestycyjnych. Zaproponowane programy finansowania wskazują jedynie możliwe kierunki działań, wraz z opisem priorytetów czy celów, na które można uzyskać dofinansowanie i zostały dobrane do odpowiednich zadań w ramach obszarów interwencyjnych. Dodatkowo, wskazane zostały również programy, których realizacja zależy, w głównej mierze, od wnioskodawcy, jakim mogą być na przykład osoby fizyczne czy przedsiębiorstwa. Ponadto działania gminy w zakresie edukacji ekologicznej mogą wspomóc proces i uzyskać wymierne korzyści środowiskowe.

7.1. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach przyznaje dotacje w następujących kategoriach dziedzinowych:

- Ochrona wód,
- Gospodarka wodna,
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona atmosfery,
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- Edukacja ekologiczna,
- Zapobieganie poważnym awariom,
- Zarządzanie środowiskowe w regionie,
- Profilaktyka zdrowotna.

Dofinansowanie udzielane przez Fundusz to:

- Pożyczka, w tym pożyczka pomostowa,
- Dotacja, przekazanie środków,
- Umorzenie części wykorzystanej pożyczki,
- Kredyty preferencyjne z dopłatami do oprocentowania.

Do najistotniejszych zadań spójnych z programem ochrony środowiska, które można dofinansować w ramach funduszy WFOŚiGW należą:

- Ochrona wód,
- Gospodarka wodna,
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona atmosfery,
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- Edukacja ekologiczna.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **ochronę wód** obejmują inwestycje mające na celu ochronę wód powierzchniowych i podziemnych. Zakres ten obejmuje głównie: budowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz budowę lub modernizację systemów odprowadzania ścieków.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **gospodarkę wodną** to wszystkie projekty i inicjatywy mające na celu ochronę przed powodzią i suszą oraz zaopatrzenie w wodę. Zakres ten obejmuje głównie: budowę lub modernizację zbiorników retencyjnych, urządzeń monitorujących, lub zwiększających bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, doposażenie w sprzęt przeciwpowodziowy, usuwanie skutków powodzi oraz zapewnienie mieszkańcom dostępu do wody o jakości odpowiadającej normom wody do picia.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi** ma na celu ochronę gleby i zasobów przyrodniczych.

Do zadań które mogą być realizowane w ramach tej dziedziny należą:

- działania ograniczające i zapobiegające powstawaniu odpadów,
- unieszkodliwianie odpadów,
- budowę, rozbudowę i modernizację składowisk odpadów,
- usuwanie i unieszkodliwianie azbestu,
- rewitalizację terenów przemysłowych i zdegradowanych,
- wapnowanie gleb.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **ochronę atmosfery** mają na celu poprawę jakości powietrza oraz ograniczenie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł. Zadania te związane są z:

- wymianą ogrzewania,
- wdrażaniem programów PONE,
- termoizolacją budynków,
- zastosowanie alternatywnych i odnawialnych źródeł energii.

Zadanie w ramach tego priorytetu spójne są ze wszystkimi działaniami podejmowanymi w ramach strategii niskoemisyjnych na terenie Gminy.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **ochronę różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów** obejmują ukształtowanie regionalnego systemu obszarów chronionych, ochronę roślin i zwierząt, ochronę lasów i terenów zielonych. Ich celem jest zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **edukację ekologiczną** mają na celu kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju. W ramach tych działań można realizować warsztaty i konkursy ekologiczne, doposażać w sprzęt i pomoce dydaktyczne szkoły oraz inne pomieszczenia przeznaczone dla mieszkańców, organizować seminaria, sympozja i konferencje dotyczące ochrony środowiska, a także znakować ścieżki dydaktyczne.

7.2. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej planuje wdrażanie następujących programów w latach w zakresie ochrony atmosfery:

- Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi
  - Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach
  - Inwestycje w gospodarce ściekowej poza granicami kraju
  - Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych
- Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi
  - Racjonalna gospodarka odpadami
  - Ochrona powierzchni ziemi
  - Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach działań 2.2 i 2.5 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

- Gospodarka o obiegu zamkniętym
- Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju
- Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin
- Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie
- Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej
- Usuwanie porzuconych odpadów
- Ochrona atmosfery
  - System Zielonych Inwestycji (GIS - Green Investment Scheme) – GEPARD - Bezemisyjny transport publiczny
  - SOWA – oświetlenie zewnętrzne
  - GEPARD II – transport niskoemisyjny
  - Budownictwo Energooszczędne
  - Czyste powietrze
  - System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) - Kangur – Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów
  - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej
- Międzydziedzinowe
  - Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska
  - Zadania wskazane przez ustawodawcę
  - Wspieranie działalności monitoringu środowiska
  - Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska
  - Edukacja ekologiczna
  - Współfinansowanie programu LIFE
  - SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych – REGION
  - Energia Plus
  - Ciepłownictwo powiatowe – pilotaż
  - Samowystarczalność energetyczna – pilotaż
  - Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych

- Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce
- Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych
- E-ETAP - Energy Efficiency Training and Auditing Project
- Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach poddziałań 1.3.1 i 1.3.2 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko
- Wsparcie projektów realizowanych w ramach podziałania 1.1.1., działań 1.2, 1.5 i 1.6 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
- Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest
- Polska Geotermia Plus
- Agroenergia

Z uwagi na obecnie trwające konsultacje wielu programów, a także planowane ich wdrażania poprzez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska niezbędne jest monitorowanie i aktualizowanie możliwości finansowania.

7.3. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020 jest jednym z 16 programów regionalnych w Polsce w ramach którego przyznawane są środki na inwestycje kluczowe dla rozwoju regionu. W ramach Programu określone zostało 13 priorytetów działań. Do najważniejszych pod kątem ochrony środowiska należą:

- Priorytet IV. **Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna**, którego głównym celem jest *Poprawa efektywności energetycznej w województwie śląskim*. Do oczekiwanych efektów tego priorytetu należy:
  - zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
  - zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i sektorze przedsiębiorstw,
  - zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
  - zwiększenie udziału produkcji energii w wysokosprawnej kogeneracji,
  - zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego dla pasażerów.

- Priorytet V. **Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów**, którego celem jest: lepsze wyposażenie służb ratowniczych, zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest), zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych, zwiększona atrakcyjność obiektów kulturowych regionu, a także wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.
- Priorytet VI. **Transport**, którego głównym celem jest *Zwiększenie dostępności głównych szlaków drogowych województwa oraz poprawienie jakości podróżowania transportem kolejowym*. Do oczekiwanych efektów tego priorytetu należy:
  - zwiększenie dostępności głównych szlaków drogowych województwa,
  - poprawa warunków wykonywania regionalnych przewozów pasażerskich.

Do najistotniejszych kierunków z punktu widzenia ochrony środowiska należą:

- w ramach osi priorytetowej **IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna** przewidziano następujące rodzaje zadań:
  - Działanie 4.1 Odnawialne źródła energii,
  - Działanie 4.2 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach,
  - Działanie 4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej,
  - Działanie 4.4 Wysokosprawna kogeneracja,
  - Działanie 4.5 Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie;
- w ramach osi priorytetowej **V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów** przewidziano następujące rodzaje zadań:
  - Działanie 5.1 Gospodarka wodno-ściekowa,
  - Działanie 5.2 Gospodarka odpadami,
  - Działanie 5.4 Ochrona różnorodności biologicznej;
- w ramach osi priorytetowej **VI Transport** przewidziano następujące rodzaje zadań:
  - Działanie 6.1 Drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne.

7.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne, w ramach których będzie można ubiegać się o środki pomocowe:

I. Oś priorytetowa – *Zmniejszenie gospodarki emisyjnej*, realizowana poprzez następujące priorytety inwestycyjne:

- Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach;
- Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym;
- Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu;
- Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.

II. Oś priorytetowa – *Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu*, realizowana przez następujący priorytet inwestycyjny:

- Obejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

VII. Oś priorytetowa – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego, realizowana przez następujący priorytet inwestycyjny:

- Zwiększenie efektywności energetycznej i bezpieczeństwa dostaw poprzez rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu energii oraz poprzez integrację rozproszonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

7.5. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 jest podstawowym elementem II filara Wspólnej Polityki Rolnej. Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

W zakresie możliwości inwestycji w gospodarkę niskoemisyjną zawarte są założenia w Priorytecie 5: *Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu*, wraz z przypisanym celem C5: *Ułatwianie dostaw i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, produktów ubocznych, odpadów i pozostałości oraz innych surowców nieżywnościowych dla celów biogospodarki*.

W ramach szeroko rozumianej gospodarki niskoemisyjnej, ze środków polityki spójności (PS) w zakresie energetyki będą realizowane projekty obejmujące wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych i rozwoju sieci dla OZE. W obszarze OZE przewidywana jest budowa jednostek wytwarzania energii wykorzystujących energię wiatru, biomasę i biogaz, a także energię słońca, geotermii oraz wody wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej.

W zakresie inwestycji wpływającej na stan środowiska z sektora rolnictwa i leśnictwa istotne są założenia wskazane Priorytecie nr 4: *Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem*. Zgodnie ze wskazanym w programie celem działania podejmowane w ramach tego priorytetu mają służyć:

- odtwarzaniu, ochronie i wzbogacaniu różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów,

- poprawie gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów,
- zapobieganiu erozji gleby i poprawa gospodarowania glebą.

7.6. Premia termomodernizacyjna ze środków Banku Gospodarstwa Krajowego

Premia termomodernizacyjna przysługuje w przypadku realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych, których celem jest:

- zmniejszenie zużycia energii na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej w budynkach mieszkalnych, zbiorowego zamieszkania oraz budynkach stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, które służą do wykonywania przez nie zadań publicznych;
- zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do w/w budynków - w wyniku wykonania przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła;
- zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła;
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji - z obowiązkiem uzyskania określonych w ustawie oszczędności w zużyciu energii.

Premia termomodernizacyjna wymaga oszczędności w przedstawionych poniżej zakresach:

- Budynki w których modernizujemy system grzewczy – co najmniej 10% energii,
- Budynki w których po 1984 przeprowadzono modernizację systemu grzewczego – co najmniej 15% energii,
- Pozostałe budynki – co najmniej 25% energii,
- Lokalne źródła ciepła i sieci ciepłownicze – co najmniej 25% energii,
- Przyłącza techniczne do scentralizowanego źródła ciepła – co najmniej 20% kosztów.

Zmiana konwencjonalnego źródła na niekonwencjonalne lub wysokosprawnej kogeneracji bez względu na oszczędności. Warunkiem kwalifikacji przedsięwzięcia jest przedstawienie audytu energetycznego i jego pozytywna weryfikacja przez BGK.

Przedmiotem inwestycji mogą być:

- projekty związane z gospodarką wodno-ściekową, których celem jest redukcja oddziaływania na środowisko,
- projekty, których celem jest zmniejszenie oddziaływania rolnictwa na środowisko,
- projekty dotyczące gospodarki stałymi odpadami komunalnymi,
- wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii,
- termomodernizacja, remont istniejących budynków, o ile przyczyni się do redukcji emisji do powietrza i poprawiają efektywność energetyczną budynku bądź polegają na zamianie paliw kopalnych na energię ze źródeł odnawialnych.

7.7. Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz.U. 2016 poz. 831) tzw. „białe certyfikaty”

Białe certyfikaty, czyli świadectwa efektywności energetycznej, można otrzymać za działanie proefektywnościowe, które dopiero jest w planach. Następnie można je sprzedać na rynku. Zgodnie z obecną wykładnią prawa, świadectwo efektywności energetycznej wydaje Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (URE) na wniosek podmiotu, u którego będzie realizowane przedsięwzięcie lub przedsięwzięcia tego samego rodzaju służące poprawie efektywności energetycznej. Wyjątek od niniejszej reguły stanowią przedsięwzięcia zakończone przed dniem wejścia w życie ustawy (tj. 1 października 2016 roku), a nie wcześniej niż przed dniem 1 stycznia 2014 roku dla których do dnia 30 września 2017 roku można było ubiegać się o świadectwa efektywności energetycznej.

Białe certyfikaty stanowią prawa majątkowe notowane na Towarowej Gieldzie Energii, mające realną wartość pieniężną. Są one kupowane przez „podmioty zobowiązane” określone w art. 10 Ustawy z dnia 20 maja 2016 roku o efektywności energetycznej (tj. Dz. U. 2016 poz. 831), w celu uniknięcia ponoszenia tzw. opłat zastępczych. Prawa majątkowe wynikające z posiadania świadectw energetycznych powstają z chwilą wpisania świadectwa efektywności energetycznej po raz pierwszy na koncie w rejestrze świadectw efektywności energetycznej, na podstawie informacji Prezesa URE i przysługują podmiotom, które są właścicielami danego konta. Po uzyskaniu praw majątkowych konieczne jest zgłoszenie świadectwa na giełdę towarową w celu ich sprzedaży (upoważniony do tego jest właściciel lub inny podmiot przez niego upoważniony). Po sprzedaży świadectwa, środki uzyskane z transakcji trafiają na rachunek maklerski inwestora, następnie na jego konto bankowe.

Nowe przepisy znoszą obowiązek organizacji przetargu na świadectwa efektywności energetycznej. Aby uzyskać białe certyfikaty należy złożyć do Prezesa URE wniosek o świadectwo efektywności energetycznej wraz z audytem efektywności energetycznej.

Szczegółowa lista przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej za które można otrzymać białe certyfikaty jest opublikowana w obwieszczeniu Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. (M.P. 2016, poz. 1184) dostępnym w BIP w zakładce Obowiązujące prawo>Energetyka.

Gmina spełnia ogólne warunki pozyskania świadectw efektywności energetycznej zgodnie z artykułem 20 Ustawy z dnia 20 maja 2016 roku o efektywności energetycznej (tj. Dz. U. 2016 poz. 831), w związku z czym może w przyszłych zadaniach inwestycyjnych pozyskać Świadectwa efektywności energetycznej, tzw. białe certyfikaty.

8. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poczesna wyznacza jedynie ramy czasowe i kierunki niezbędnych działań, wraz z zadaniami kontrolnymi. Nie jest to dokument skończony, a jego aktualizacja i ewaluacja jest konieczna w celu dostosowywania się do zmiennych komponentów środowiskowych. Przedstawione zapisy i inwestycje uwzględniają ramy czasowe do roku 2022 jako plany działań krótkoterminowych, wraz z perspektywą i planami działań do roku 2027.

Zapisy Programu powinny zostać realizowane przez jednostki wskazane w harmonogramie we współpracy z podmiotami zewnętrznymi i wyższymi jednostkami administracyjnymi. Realizacja założeń spoczywa na Gminie Poczesna, przy jednoczesnej współpracy z interesariuszami. Ponadto, niezbędna jest kontrola i współpraca w przypadku działań podmiotów zewnętrznych na terenie Gminy jak i na obszarze przyległym mogących wpływać na analizowany teren.

Okresowa aktualizacja zapisów przedstawionych w Programie nie wynika jedynie z zapisów ustawowych, ale i z konieczności dopasowywania planów inwestycyjnych Gminy i nowych form współpracy czy możliwości dotacyjnych. Niezwykle istotnym elementem jest ewaluacja zadań i sporządzanie okresowej, co najmniej co 2 lata, sprawozdawczości realizacji zapisów POŚ.

Pozytywnym aspektem w realizacji Programu jest utworzenie instytucji, lub komórki w ramach administracji Gminy, która otrzyma odpowiednie kompetencje, a także stworzenie miejsc współpracy z mieszkańcami, przedsiębiorcami i organizacjami działającymi na obszarze Gminy.

9. SPIS TABEL

Tabela 1 Dane na temat podziału administracyjnego Gminy Poczesna	26
Tabela 2 Stan ludności Gminy Poczesna w latach 2013 – 2018.....	27
Tabela 3 Tabela klimatu Gminy Poczesna.....	29
Tabela 4 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Poczesna w latach 2012 – 2017.....	29
Tabela 5 Komunalne zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Poczesna w latach 2013 – 2016.....	30
Tabela 6 Podmioty gospodarcze według klas wielkości na terenie Gminy Poczesna w latach 2013-2018.....	31
Tabela 7 Podmioty gospodarcze według rodzajów działalności w Gminie Poczesna w latach 2013-2018.....	31
Tabela 8 Użytki rolne na terenie Gminy Poczesna w latach 2012-2014.....	32
Tabela 9 Powierzchnia gruntów leśnych na terenie Gminy Poczesna w latach 2016-2018.....	33
Tabela 10 Wskaźniki opisujące zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Poczesna w 2017 roku.....	39
Tabela 11 Urządzenia techniczno-sanitarne w mieszkaniach na terenie Gminy Poczesna w latach 2013 - 2017.....	39
Tabela 12 Tabela klimatu Gminy Poczesna.....	42
Tabela 13 Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona zdrowia w 2018 roku dla strefy śląskiej – klasyfikacja podstawowa.....	45
Tabela 14 Zbiorcze zestawienie zanieczyszczeń w strefie śląskiej, które uzyskały klasę C, C1 – poziom dopuszczalny – faza II i D2 poziom celu długoterminowego (wg kryterium ochrony zdrowia). 45	45
Tabela 15 Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona roślin w 2018 roku dla strefy śląskiej	45
Tabela 16 Zestawienie sytuacji przekroczeń w Gminie Poczesna w 2018 roku	46
Tabela 17 Dane pomiarowe dla stacji Myszków, ul. Miedziana w roku 2018 r.	48
Tabela 18 Dane pomiarowe dla stacji Złoty Potok, Leśniczówka w roku 2018 r.	49
Tabela 19 Dane pomiarowe dla stacji Częstochowa, ul. AK/Jana Pawła II w roku 2018 r.	50
Tabela 20 Dane pomiarowe dla stacji Częstochowa, ul. Baczyńskiego w roku 2018 r.	51
Tabela 21 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem – słabe i mocne strony	52
Tabela 22 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem – szanse i zagrożenia	53
Tabela 23 Wyniki badań przeprowadzonych w punktach pomiarowych związanych z hałasem na terenie Gminy	60
Tabela 24 Wyniki badań poziomów dźwięku hałasu kolejowego w punktach referencyjnych dla poszczególnych dni tygodnia, Poraj 2013 rok	63

<i>Tabela 25 Ocena wyników badań poziomów dźwięku hałasu kolejowego, wyrażonych w LDWN1d i LN1n, w punktach referencyjnych dla poszczególnych dni tygodnia, względem poziomów dopuszczalnych, Poraj 2013 rok.....</i>	<i>63</i>
<i>Tabela 26 Ocena wyników badań poziomów dźwięku hałasu kolejowego, wyrażonych w LAeqD1d i LAeqN1n, w punktach referencyjnych dla poszczególnych dni tygodnia względem poziomów dopuszczalnych, Poraj 2013 rok.....</i>	<i>64</i>
<i>Tabela 27 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym – mocne i słabe strony.....</i>	<i>66</i>
<i>Tabela 28 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym – szanse i zagrożenia .....</i>	<i>66</i>
<i>Tabela 29 Podsumowanie oceny stanów i celów środowiskowych dla ww. obszarów JCWP dla Gminy Poczesna.....</i>	<i>69</i>
<i>Tabela 30 Charakterystyka głównych zbiorników wód podziemnych na terenie Gminy Poczesna.....</i>	<i>72</i>
<i>Tabela 31 Podsumowanie oceny stanów i celów środowiskowych dla ww. obszarów JCWPd dla Gminy Poczesna.....</i>	<i>73</i>
<i>Tabela 32 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi – mocne i słabe strony.....</i>	<i>78</i>
<i>Tabela 33 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi – szanse i zagrożenia .....</i>	<i>78</i>
<i>Tabela 34 Zestawienie pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych.....</i>	<i>79</i>
<i>Tabela 35 Dane statystyczne dotyczące sieci wodociągowej na terenie Gminy Poczesna .....</i>	<i>83</i>
<i>Tabela 36 Dane statystyczne dotyczące systemu kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Poczesna .....</i>	<i>86</i>
<i>Tabela 37 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową – mocne i słabe strony.....</i>	<i>87</i>
<i>Tabela 38 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową – szanse i zagrożenia .....</i>	<i>88</i>
<i>Tabela 39 Złoże na terenie Gminy Poczesna .....</i>	<i>90</i>
<i>Tabela 40 Analiza SWOT dla obszaru związanego z zasobami geologicznymi i kopalinami – mocne i słabe strony.....</i>	<i>91</i>
<i>Tabela 41 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami geologicznymi i kopalinami – szanse i zagrożenia .....</i>	<i>91</i>
<i>Tabela 42 Liczba punktów pomiarowych w województwach na terenie Polski.....</i>	<i>92</i>
<i>Tabela 43 Substancja organiczna gleby punkt pomiarowy Rudniki, Gmina: Rędziny .....</i>	<i>96</i>
<i>Tabela 44 Substancja organiczna gleby punkt pomiarowy Mykanów, Gmina Mykanów.....</i>	<i>96</i>
<i>Tabela 45 Analiza SWOT dla obszaru związanego z zasobami glebowymi – mocne i słabe strony ...</i>	<i>96</i>
<i>Tabela 46 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami glebowymi – szanse i zagrożenia .....</i>	<i>96</i>

Tabela 47 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami – słabe i mocne strony	102
Tabela 48 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami – szanse i zagrożenia	102
Tabela 49 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami przyrodniczymi – mocne i słabe strony.....	111
Tabela 50 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami przyrodniczymi – szanse i zagrożenia	111
Tabela 51 Wykonywanie pomiarów na stacjach wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych IMGW – Zestawienie wyników uzyskanych w roku 2017	114
Tabela 52 Lokalizacje punktów pomiarowych na terenie województwa śląskiego	118
Tabela 53 Średnie, minimalne i maksymalne wartości depozycji ^{137}Cs w kBq/m^2 w próbkach gleby pobranych w poszczególnych województwach jesienią 2016 roku	119
Tabela 54 Średnie, minimalne i maksymalne wartości stężeń radu ^{226}Ra w próbkach gleby pobranych w poszczególnych województwach jesienią 2016.	119
Tabela 55 Średnie, minimalne i maksymalne wartości stężeń radu ^{228}Ac w próbkach gleby pobranych w poszczególnych województwach jesienią 2016.	120
Tabela 56 Średnie, minimalne i maksymalne wartości stężeń potasu ^{40}K w poszczególnych województwach i w Polsce dla próbek gleby pobranych jesienią 2016	120
Tabela 57 Dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych w środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową	122
Tabela 58 Dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych w środowisku dla miejsc dostępnych dla ludności.....	122
Tabela 59 Wyniki pomiarów monitoringowych za rok 2018	123
Tabela 60 Zestawienie średnich arytmetycznych natężeń pól elektromagnetycznych uzyskanych w punktach pomiarowych w podziale na typ obszaru w roku 2018	124
Tabela 61 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z promieniowaniem elektromagnetycznym – mocne i słabe strony	126
Tabela 62 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z promieniowaniem elektromagnetycznym – szanse i zagrożenia.....	127
Tabela 63 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi – mocne i słabe strony.....	131
Tabela 64 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi – szanse i zagrożenia	131
Tabela 65. Wyznaczone cele wraz z kierunkami działań i obszarami interwencyjnymi na terenie Gminy.	133
Tabela 66 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	139

Tabela 67 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem 142

10. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Mapa Gminy Poczesna	26
Rysunek 2 Średnioroczne opady atmosferyczne dla Gminy Poczesna	28
Rysunek 3 Średnioroczne temperatury	28
Rysunek 4 Formy chronionego krajobrazu na obszarze Gminy Poczesna	35
Rysunek 5 Mapa przedstawiająca najważniejsze szlaki drogowe w Gminie Poczesna	38
Rysunek 6 Średnioroczne opady atmosferyczne dla Gminy Poczesna.....	41
Rysunek 7 Średnioroczne temperatury	42
Rysunek 8 Lokalizacja punktów pomiarowych hałasu drogowego w latach 2012-2016.....	55
Rysunek 9 Lokalizacja punktów pomiarowych hałasu szynowego w latach 2012-2016.....	56
Rysunek 10 Szlaki drogowe i kolejowe na terenie Gminy Poczesna.....	57
Rysunek 11 Lokalizacja wybranych rejonów badań hałasu kolejowego	62
Rysunek 12 Lokalizacja Gminy Poczesna w odniesieniu do najbliższych lotnisk.....	65
Rysunek 13 Położenie Gminy względem regionów wodnych Polski	68
Rysunek 14 Zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych na obszarze Gminy Poczesna.....	69
Rysunek 15 Główne rzeki znajdujące się na terenie Gminy Poczesna	70
Rysunek 16 Usytuowanie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych na obszarze gminy Poczesna	72
Rysunek 17 Obszary Jednolitych Części Wód Podziemnych na terenie Gminy Poczesna.....	74
Rysunek 18 Obszary zagrożenia powodziowego w okolicy Gminy Poczesna - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi 10%, tj. raz na 10 lat.....	76
Rysunek 19 Obszary zagrożenia powodziowego w okolicy Gminy Poczesna - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi 1%, tj. raz na 100 lat.....	76
Rysunek 20 Obszary zagrożenia powodziowego w okolicy Gminy Poczesna - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi 0,2%, tj. raz na 500 lat.....	77
Rysunek 21 Rysunek wyznaczający granice Aglomeracji Poczesna	84
Rysunek 22 Rysunek wyznaczający granice Aglomeracji Częstochowa na terenie Gminy Poczesna	85
Rysunek 23 Mapa złóż na terenie Gminy Poczesna.....	89
Rysunek 24 Ogólna lokalizacja punktów monitoringu	93
Rysunek 25 Mapa Nadleśnictw na terenie Gminy Poczesna.....	104
Rysunek 26 Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Poczesna	105
Rysunek 27 Dokumentacja zdjęciowa pomnika przyrody na terenie Gminy Poczesna.....	107
Rysunek 28 Użytki ekologiczne na terenie Gminy Poczesna	108
Rysunek 29 Lokalizacja stacji wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych IMGW – PIB....	113
Rysunek 30 Usytuowanie miejsc poboru wód i osadów dennych do pomiaru skażeń promieniotwórczych wód powierzchniowych i osadów dennych	116
Rysunek 31 Rozmieszczenie punktów poboru próbek gleby (jesień 2016) na terenie Polski	117

Rysunek 32 Lokalizacja przedsiębiorstw stanowiących zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) względem Gminy Poczesna..... 130